

KOMORNÍ LISTY

ČASOPIS SOUDNÍCH EXEKUTORŮ

ROZHOVOR

Marc Schmitz:
Rád bych vyzval každého
soudního exekutora, aby pomohl
změnit negativní veřejný obraz
naší profese

vydává Exekutorská komora České republiky

2/2024
17. ročník

DRAŽTE NA Portaldrazeb.cz!

1) NA MÍRU EXEKUTORŮM

Portál dražeb je vytvořený přímo na míru soudním exekutorům. Systém je neustále inovován na základě uživatelských podnětů.

2) CENA A SERVIS

Bezkonkurenční cena.
Žádné skryté poplatky a vícenáklady.

3) FLEXIBILITA A PŘIPRAVENOST

Vývoj systému sleduje aktuální legislativní i technologické novinky. V procesu je zapojení do celoevropské sítě dražebních portálů.

4) VŠECHNY DRAŽBY NA JEDNOM MÍSTĚ

Web je přehledný pro dražebníky i dražitele.
Jediný portál obsahující všechny exekuční dražby = masivní návštěvnost.

5) GARANCE KVALITY

Oficiální dražební portál s dynamickým rozvojem počtu dražebníků i dražitelů.
Exekutorská komora ČR jako garant kvality pro exekutory i dražitele.

3 měsíce ZDARMA + 10 inzerátů na Sreality ZDARMA pro nové dražebníky

CENÍK

Cena inzerce na Sreality = 10 Kč

Cena inzerce na Reality.iDNES = 3 Kč

Platba pouze za vydraženou dražbu s nejnižším podáním:

do 150 tisíc = 150 Kč

do 1 milionu = 800 Kč

nad 1 milion = 1200 Kč

* Technická podpora, helpdesk a právní podpora v ceně.

KONTAKTUJTE NÁS:

email: helpdesk@portaldrazeb.cz

tel.: 211 155 321

www.portaldrazeb.cz

JUDr. Vendula Flajšhansová

členka prezidia EK ČR

Editorial

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

nás, soudní exekutory, vždy potěší, když se zástupce ostatních právnických profesí či justice veřejně přihlásí k tomu, že patří mezi naše příznivce. Proto patří velký dík všem, kteří mají odvahu veřejně ocenit naši více než dvacetiletou práci pro stát.

Ohlédneme-li se totiž zpátky, vidíme, že je za námi obrovský kus práce, ale i to, jak se naše profese během své existence proměnila.

Prakticky každá novela exekučního řádu, a že jich máme za sebou už padesát dva, přinesla nárůst administrativy, rozhodovací agendy, odpovědnosti i provozních nákladů. Exekuční řízení se prodloužilo a zdražilo, ale naše odměna s náhradou hotových výdajů se více než patnáct let nezměnila. Důsledkem legislativy chránící povinné plošně poklesl počet řízení ukončených vymožením a jelikož chod každého exekutorského úřadu je závislý na nákladech exekuce z úspěšných řízení, je jasné, že stávající situace ke stabilitě našeho stavu nepřispívá. Počet úřadů, které se léta nedaří obsadit, je neblahé situace jasným důkazem. Tučná léta z počátku naší profese, kdy věřitelé měli plné skříňe titulů a povinní byli překvapeni rychlostí realizace exekuce, se nevrátí, o koláč práce se budeme čím dál častěji přetahovat s insolvenčními správci a inkasními agenturami.

Pro naši budoucnost je důležitá důvěra věřitelů, pro ně musí být námi vedená řízení atraktivní, tedy jednoduchá, rychlá a efektivní, proto musíme usilovat o co nejjednodušší úpravu exekučního řízení a funkční způsoby vedení exekuce. Mají-li exekuce fungovat, měly by být parametry jednotlivých způsobů jejich vedení nastaveny tak, aby jejich prostřednictvím došlo k uspokojení věřitele v relativně krátké době. Ukázkovým příkladem dnešní situace jsou srážky ze mzdy, ačkoli jde o základní a důstojný způsob vedení exekuce, pro přílišnou ochranu povinného je tento způsob exekuce u naprosté většiny řízení nefunkční.

Naše společnost se rychle mění a tomu je potřeba přizpůsobit nejen průběh řízení, ale i zavést nové

způsoby vedení exekuce, jako je blokáce cestovního dokladu, zbrojního průkazu a dalších oprávnění.

Společnost však volá po co nejnižším počtu exekucí, máme za sebou milostivá léta, zastavování bagatelních a marných exekucí, zjednodušení podmínek pro vstup do insolvence i zkrácení délky oddlužení, i na to je potřeba reagovat, pouhý výkon exekučních titulů nebude pro ekonomickou stabilitu našeho stavu stačit. Je na čase se nebát a po vzoru zemí západní Evropy přistoupit k rozšíření další činnosti soudních exekutorů i u nás. Inspirací může být Belgie, kde soudní exekutoři vedle exekuční činnosti provádí tzv. předžalobní inkaso, tedy smírné vymáhání pohledávek, které se neopírá o exekuční titul, nebo Francie, kde jsou soudní exekutoři pověřováni mj. zjištěním skutkového stavu, mediací, kontrolou účtů v opatrovnických věcech a rovněž působí jako insolvenční správci.

Vážené čtenářky, vážení čtenáři, v době, kdy se vám do rukou dostávají Komorní listy, začalo nové funkční období prezidia, které si dalo za cíl v duchu shora uvedených premis pro náš stav pracovat, a podmínky, za nichž budeme i nadále přispívat k vymahatelnosti práva, změnit. Budeme rádi, když se zapojíte i vy.

JUDr. Vendula Flajšhansová

členka prezidia EK ČR

Obsah

1	EDITORIAL	3
2	ABSTRAKTY	5
3	ROZHOVOR Marc Schmitz: Rád bych vyzval každého soudního exekutora, aby pomohl změnit negativní veřejný obraz naší profese	6
4	ČLÁNKY První z poznámek k souběhu dědického a exekučního řízení Mgr. Ing. Lucie Bártová, Mgr. Jaroslav Kocinec, LL.M., Rozhodování o nákladech exekuce při střetu s likvidací pozůstalosti Mgr. Vít Bičej Specifika belgické právní úpravy exekucí Mgr. Petr Prokop Ustohal Portáldražeb.cz. Co ještě potřebujete vědět Mgr. Olga Černá	13 21 27 32
5	JUDIKATURA Judikatura v exekučních věcech Mgr. David Hozman	35
6	Z HISTORIE Stalo se... JUDr. PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.	49
7	ZPRÁVY Z KOMORY Profil nového exekutora Mgr. Martin Šmídl Česká účast na kongresu UIHJ v Rio de Janeiro Mgr. Tomáš Tunkl Z jednání prezidia EK ČR Mgr. Petr Prokop Ustohal Z jednání 44. sněmu soudních exekutorů Mgr. Petr Prokop Ustohal	50 52 54 55
8	ABSTRACT	56
9	TIRÁŽ	58

Abstrakty

Mgr. Jaroslav Kocinec, LL.M.

První z poznámek ohledně souběhu dědického a exekučního řízení

Série článků navazuje na workshop Exekutorské komory ohledně střetů exekuce a dědického řízení. Naše pojednání na pokračování se zabývá případem souběhu exekučního a dědického řízení výlučně v případě, že zemře dlužník, který je již veden jako povinný v exekučním řízení pro vymožení peněžitého plnění. To proto, že celá problematika souběhu exekučního a dědického řízení je velice obsáhlá a přesahuje možnosti těchto článků na pokračování. Snahou je osvětlit časový, faktický i právní rámec dědického řízení pro účely využití v exekučním řízení soudním exekutorem. Je zde popisován postup v rámci dědického řízení s akcentem na účel exekučního řízení na co nejrychlejší vymožení peněžité pohledávky.

str. 13

Mgr. Vít Bičej

Rozhodování o nákladech exekuce při střetu s likvidací pozůstalosti

V exekučním řízení často nastává situace, kdy povinný zemře a je třeba rozhodnout, zda a s kým je možné v řízení, resp. v exekuci pokračovat. Je proto zásadní, s jakým výsledkem skončí dědické řízení, respektive jaký průběh dědického řízení nastane.

V rámci dědického řízení může být rozhodnuto tak, že se dědické řízení pro nedostatek majetku zastavuje, což má za následek to, že zemřelý povinný (zůstavitel) nemá svého procesního nástupce a exekuční řízení tak musí být zastaveno. Další možný scénář je ten, že má zemřelý povinný dědice a na ty přešla, ať už s výhradou soupisu pozůstalosti či nikoliv, práva a povinnosti po zůstaviteli. V takovém případě je pak rozhodováno o procesním nástupci ve smyslu § 107 občanského soudního řádu. Nabízí se však i další z možností, kterou je nařízení likvidace pozůstalosti.

str. 21

Mgr. Petr Prokop Ustohal, tajemník EK ČR, ve spolupráci se členy Mezinárodní komise EK ČR

Specifika belgické právní úpravy exekucí

V průběhu minulého roku měla Mezinárodní komise několik příležitostí se setkat se zástupci belgických soudních exekutorů, především s prezidentem Mezinárodní unie soudních exekutorů Marcem Schmitzem, který je sám soudním exekutorem s působností v belgickém správním obvodu Liège. S českými soudními exekutory se podělil o své zkušenosti s výkonem exekucí v Belgii.

str. 27

Ptali se: Mgr. Ing. Antonín Toman, Mgr. Libor Vaculík

Překlad: Mgr. Olga Černá v konzultaci s Mgr. Terezou Lungovou

Marc Schmitz: Rád bych vyzval každého soudního exekutora, aby pomohl změnit negativní veřejný obraz naší profese

Naše síla spočívá v naší jednotě. Soudní exekutor budoucnosti je multidisciplinární odborník s vysokou úrovní vzdělanosti, kterému AI pomáhá. Na nás lidech ale stále zůstane lidský úsudek a empatie.

Nejen o AI a světovém postavení soudních exekutorů jsme si povídali v exkluzivním rozhovoru se znovuzvoleným prezidentem UIHJ Marcem Schmitzem.

Jaké jsou hlavní cíle a vize UIHJ pro nadcházející období po vašem znovuzvolení?

Výhodou UIHJ oproti jiným mezinárodním nebo kontinentálním organizacím je rozsáhlé mezinárodní působení. Během našeho posledního kongresu v Rio de Janeiru v květnu 2024 jsme přivítali pět nových členů, čímž jsme naši rodinu rozšířili na 104 členských asociací z 94 zemí na pěti kontinentech.

Přesto se v příštím volebním období zavazují navýšit počet členských asociací a zemí tím, že se zaměříme na Latinskou Ameriku a Asii, přesněji na jihovýchodní Asii, kde na nás stále čeká spousta příležitostí.

V rámci Evropy bude Evropská sekce (UEHJ) naší Mezinárodní unie soudních exekutorů hrát nadále silnou roli a sloužit jako jediný zástupce naší profese na evropské úrovni, kde bude úzce spolupracovat s evropskými institucemi. Její role důvěryhodného partnera v projektech týkajících se exekučních řízení a profese soudních exekutorů,

financovaných Evropskou unií a Evropskou komisí, by měla určitě růst.

Na africkém kontinentu musíme své úsilí zvýšit, zejména pokud jde o digitalizaci. Odbornost UIHJ může usnadnit sdílení osvědčených postupů, zajistit hladké přeshraniční vymáhání a právní kooperaci, což je pro tamní právní prostředí zásadní. A samozřejmě, UIHJ má pevný záměr pokračovat ve svých průběžných vzdělávacích programech prostřednictvím UFOHJA (Vzdělávací skupina pro africké soudní exekutory) s tématy, která jsou pro ně zvláště důležitá. Africký kontinent měl a vždy bude mít v mém srdci zvláštní místo.

V Americe, jak již bylo zmíněno, se naše zaměření přesouvá do zemí Latinské Ameriky s cílem posílit stávající vztahy, ale také navázat nové. Obrovské příležitosti představuje díky svému populačnímu a ekonomickému významu Asie. S podporou našich asijských členů se snažíme rozšířit naši přítomnost napříč profesními organizacemi v tomto regionu a navázat partnerství pro vzájemný růst.

Hlavní prioritou zůstává udržování a posilování našich vztahů s prestižními mezinárodními organizacemi, z kterých chci zmínit především UNCITRAL (Komise OSN pro mezinárodní obchodní právo), Světovou banku, Mezinárodní měnový fond nebo Haagskou konferenci o soukromém mezinárodním právu. I toto odráží mezinárodní působení a vliv UIHJ a posilujeme tím naši pozici lídra v právním profesním světě v mezinárodním měřítku.

Jaké jsou největší výzvy, kterým čelí soudní exekutoři v mezinárodním kontextu dnes?

Není žádným tajemstvím, že v mnoha zemích rozsah civilního vymáhání neustále klesá. Zaměřujeme se zejména na země, kde tato činnost představuje jedinou náplň soudního exekutora. Potřebujeme podporovat sekundární aktivity, které jsou v souladu s pokyny CEPEJ (Evropská komise pro efektivitu justice) pro lepší implementaci stávajících doporučení Rady Evropy ohledně vymáhání.

Mám zde na mysli zejména mediaci, osvědčování skutkového stavu a mimosoudní vymáhání pohledávek. Obecná politika UIHJ jde jednoznačně tímto směrem: podporovat multidisciplinárního soudního exekutora s vysokou úrovní vzdělání.

Dalším problémem, kterému v současné době čelí exekutoři kdekoli po světě, je negativní mediální obraz naší profese, a to i přes to, že Evropský soud pro lidská práva uznal soudní exekutory jako „základní kameny právního státu“. Pamatujete si snad, kdy a kde jste naposledy viděli v médiích pozitivní zprávu nebo článek týkající se soudních exekutorů? Zprávu, kde byl oceněný jejich přínos pro dobře fungující společnost, ekonomiku nebo jako ochrana právního státu? Já si to nepamatuji!

Jaké kroky UIHJ podniká k posílení právní spolupráce mezi svými členskými státy?

Exekutorů je oproti jiným právnickým profesím - notářům, soudcům, právníkům... poměrně málo. Naše profesionální síla ale spočívá v naší jednotě.

UIHJ je jedním z největších sdružení právníků na celém světě, pokud jde o členské země. Čekají nás výzvy, které naši profesi přetvoří, ať už jde o elektronické doručování dokumentů, používání AI a technologie blockchain, prediktivní právo založené na algoritmech nebo o vymáhání digitálních aktiv.

Jedině společně můžeme chránit naši pozici v soudním systému a hájit práva všech účastníků řízení. Naše úsilí je tedy zaměřeno na podporu soudržnosti, účinnosti a vzájemné pomoci při výkonu soudních rozhodnutí a dalších právních činností. Pořádáme mezinárodní konference, semináře a workshopy, na kterých se setkávají soudní exekutoři, právníci a političtí činitelé z různých zemí. Máme tak možnost sdílet znalosti, osvědčené postupy a zkušenosti z inovativních řešení při vymáhání soudních rozhodnutí.

Svým členům nabízíme vzdělávací programy a příležitosti k profesnímu rozvoji. Tyto programy se zaměřují na zvyšování exekutorských dovedností, znalostí a zajišťují orientaci v národních i mezinárodních právních normách a postupech.

Pracujeme na standardizaci postupů a dokumentace napříč členskými státy. To zahrnuje vývoj vzorových formulářů, pokynů a protokolů, které mohou být přijaty mezinárodně.

Věnujeme se i jednáním a uzavíráním dohod mezi členskými státy. Ty mají za cíl posílit spolupráci při výkonu soudních rozhodnutí, vzájemné uznávání soudních aktů a pomoc v přeshraničních právních případech.

V tomto ohledu UIHJ provádí výzkum různých aspektů soudního vymáhání a publikuje zprávy, články a stanoviska, které poskytují cenné poznatky a doporučení pro mezinárodní zlepšení právní spolupráce a vymáhání práva.

Podporujeme také partnerství s dalšími mezinárodními organizacemi jako je Evropská unie, Rada Evropy nebo Haagská konference o soukromém mezinárodním právu. Pomáhá to sladit úsilí UIHJ s širšími mezinárodními právními standardy a iniciativami.

Zavázali jsme se posilovat právní spolupráci mezi svými členskými státy a podporovat soudržnější a účinnější mezinárodní právní rámec. Naším cílem je také zajistit, aby byli soudní exekutoři kompetentní k přeshraničnímu vymáhání.

Jaký vliv má digitalizace na práci soudních exekutorů a jak se UIHJ snaží tuto transformaci podporovat?

Digitalizace do naší profese vstupuje mimo jiné přes digitalizaci soudnictví, ať už se jedná o elektronické předávání dokumentů, přístup do dematerializovaných rejstříků, dematerializaci exekučních postupů, digitální správu odborných činností nebo využívání umělé inteligence k nastavení automatického vymáhání. S digitalizací se objevují i nové komodity, například kryptoměny, které nás nutí přemýšlet o způsobu jejich vymáhání, protože se jedná vskutku o mezinárodní digitální komodu.

Proto jsme v roce 2021 představili Mezinárodní kodex digitálního vymáhání, jehož účelem je definovat univerzální principy, které by státy měly zavést do své národní legislativy, a zřízení digitální technologie pro vymáhání soudních rozhodnutí a smluv.

Kodex není právně závazný. Domníváme se však, že bude mít konkrétní vliv ve vnitrostátním právu

a na práci mezivládních organizací. Předkládá totiž postupy právě pro obstavení kryptoměn. Toto digitální vymáhání se netýká pouze procesních aspektů, ale především hmotněprávních aspektů u digitálních aktiv. Pracovali jsme na tom se zástupci všech kontinentů, s akademiky, soudci a odborníky na prosazování práva a výsledek byl schválen Vědeckou radou UIHJ.

Tento kodex by tedy měl být zdrojem inspirace pro národní a mezinárodní zákonodárce a sloužit jako vodítko osvědčených postupů pro různé aktéry ve vymáhání práva, exekutory či kohokoliv dalšího.

Jaká je podle vás budoucí role soudních exekutorů v dnešním globalizovaném a masivně se digitalizujícím se světě?

S digitalizací justice se naopak lidský aspekt stává přidanou hodnotou. To je karta, se kterou musíme hrát do budoucna. Nové technologie a umělá inteligence budou hrát ústřední roli, a to i v soudnictví, mohou se stát užitečným nástrojem, ale nikdy by nás neměly nahradit.

Naše role exekutorů zahrnuje mimo jiné prosazování právního státu, usnadnění přístupu ke spravedlnosti, ochranu práv, udržování pořádku a bezpečnosti, ale také profesionální a empatické řešení situací. Jsme základním prvkem fungování právního systému a řádného výkonu spravedlnosti.

“

Mnoho aspektů naší práce vyžaduje lidský úsudek, empatii a vyjednávací schopnosti, které umělá inteligence nedokáže plně replikovat.

”

V tomto ohledu bych rád vyzval každého jednotlivého soudního exekutora, aby nám pomohl změnit často negativní veřejný obraz naší profese. Potřebujeme stále více zdůrazňovat naši důležitost v soudnictví, naši sociální roli a lidský aspekt. Mezinárodní unie exekutorů je ochotna se zaručit za naši profesní budoucnost.

Nebojíte se tedy, že by AI činnost soudních exekutorů nahradila. V čem jim ale už dnes pomáhá a v čem může ještě více pomoci v budoucnu?

Umělá inteligence pravděpodobně zcela nenahradí práci soudních exekutorů, protože jejich role často vyžaduje fyzickou přítomnost, právní odbornost a schopnost zvládat složité lidské interakce. Její úlohu vidím především ve zvládnutí rutinních administrativních úkonů jako je plánování, správa dokumentů nebo zadávání dat, které může AI spravovat a díky čemuž vznikne čas na důležitější aspekty naší práce.

Systémy umělé inteligence mohou také velké množství dat analyzovat, aby identifikovaly vzorce, předpovídaly výsledky a poskytovaly poznatky, které pomáhají exekutorům v rozhodovacích procesech. Chatboti a virtuální asistenti zvládnou základní dotazy klientů a dalších stran, čímž zlepšují efektivitu komunikace. V neposlední řadě mohou nástroje s umělou inteligencí kontrolovat a zpracovávat právní dokumenty a zajistit, aby byly úplné a v souladu s předpisy. Tím se urychlí příprava podkladů pro exekuční úkony.

Jsem přesvědčen, že v budoucnu by pokročilé systémy AI mohly poskytnout ještě hlubší vhled tím, že zanalyzují historická data, předpovídí míru úspěšnosti vymáhání a identifikují optimální strategie pro různé případy.

I když umělá inteligence nemůže nahradit fyzickou přítomnost soudních exekutorů, může zlepšit jejich terénní operace prostřednictvím rozšířené reality (AR) a přístupu k datům v reálném čase. A samozřejmě může pomáhat tím, že rychle vyhle-

dá a shrne relevantní právní informace a judikaturu, čímž zajistí kompletní právní kontext.

Je ale pravda, že její použití vyvolává v právních kontextech otázky týkající se soukromí, bezpečnosti dat a etických důsledků automatizovaného rozhodování. Tím se ale vracíme k tomu, že mnoho aspektů naší práce vyžaduje lidský úsudek, empatii a vyjednávací schopnosti, které umělá inteligence nedokáže plně replikovat.

Exekutoři se ale budou muset novým technologickým přizpůsobit, naučit se s nimi pracovat, případně restrukturalizovat své pracovní postupy. I když jsme si řekli, že je nepravděpodobné, že nás AI plně nahradí, může výrazně zvýšit naši efektivitu a efektivitu rutinních úkolů poskytováním cenných informací a podporou rozhodovacích procesů.

Jaké jsou nejčastější překážky při vymáhání mezinárodních soudních rozhodnutí? Co UIHJ dělá k jejich odstranění?

Jedním z hlavních problémů přeshraničního vymáhání je to, že některé země neuznávají rozsudky z jiných zemí, což činí vymáhání obtížným nebo až nemožným. Proto se UIHJ zasazuje o přijetí mezinárodních smluv a dohod, které usnadňují právě vzájemné uznávání a výkon soudních rozhodnutí. Aktivně prosazujeme ratifikaci a provádění mezinárodních úmluv, jako je Haagská úmluva z roku 2019 o uznávání a výkonu cizích soudních rozhodnutí, s cílem poskytnout jasný právní rámec pro naši práci.

Důležitá je vždy komunikace a plná spolupráce justičních orgánů. Proto také pořádáme mezinárodní konference, workshopy a networkingové akce, které sdružují nejen exekutory, ale právě i právní odborníky a politické činitele z různých zemí. Mají zde prostor ke sdílení svých znalostí a osvědčených postupů.

Pro samotné exekutory pořádáme školicí programy, kde je možné si znalosti práva k přeshraničnímu vymáhání rozšířit.

Jaké jsou nejvýznamnější úspěchy UIHJ za poslední roky a jaká si z nich můžeme vzít ponaučení?

V posledních letech jsme dosáhli hned několika významných úspěchů. Představili jsme Mezinárodní kodex pro vymáhání, který sestavuje osvědčené postupy a etické standardy pro soudní exekutory po celém světě napříč různými právními systémy.

Zavedení univerzálních norem může výrazně zlepšit konzistenci a spolehlivost v mezinárodních právních procesech.

Jsmo také silným zastáncem ratifikace a provádění mezinárodních úmluv, zmiňme Haagskou úmluvu o doručování písemností z roku 1965 nebo Haagskou úmluvu o uznávání a výkonu cizích soudních rozhodnutí z roku 2019, které usnadňují mezinárodní právní spolupráci a přeshraniční vymáhání pohledávek. K významným právním reformám nás dovede jen neúnavná obhajoba potřebných změn a budování partnerství s mezinárodními orgány.

V posledních letech neustále rozšiřujeme také své programy školení a profesního rozvoje pro soudní exekutory, aby byli dobře vybaveni pro řešení složitých mezinárodních případů. Investice do vzdělávání a odborné přípravy jsou zásadní pro účinné zavádění nových norem a postupů. Je pro nás důležité neustále předávat nejnovější informace o vývoji našeho oboru.

V neposlední řadě jsme úspěšně lobboli za právní reformy v různých členských státech, které vedly k účinnějším a konzistentnějším postupům vymáhání. Ve všem ale budeme samozřejmě nadále pokračovat.

Jaké jsou vaše představy o budoucnosti UIHJ a jaké změny byste chtěl navrhnout?

Rád bych vytvořil platformu, kde exekutoři z celého světa najdou komplexní virtuální školení, kurzy, webináře a certifikované programy. Důležitým cílem je pro nás i dosažení rovnosti žen a mužů ve

správní radě UIHJ. V současné době je z 11 členů představenstva UIHJ pouze 1 žena. Vyzývám proto všechny delegace UIHJ, aby nominovaly kolegyně jako kandidátky do našeho představenstva. Určitě bychom měli také posílit naše spojení s dalšími mezinárodními právními organizacemi, včetně soudců a notářů.

Soudní exekutoři v Evropě vykonávají kromě exekuční činnosti běžně i další činnosti. Které z nich by mohli či přímo měli čeští soudní exekutoři vykonávat a v čem spatřujete jejich přínos?

Soudní exekutoři v Evropě se často zapojují do různých činností nad rámec samotného vymáhání, čímž významně přispívají k právnímu systému a společnosti. Těmi hlavními jsou:

- Doručování dokumentů
- Správa majetku a právní pomoc
- Mediace a řešení sporů
- Aukce a prodeje nemovitostí
- Vystěhovávání
- Služby mimosoudního vymáhání pohledávek
- Právní poradenství související s vymáháním pohledávek, vymáháním dluhů, majetkové právo
- Zajišťování důkazů a podávání zpráv prostřednictvím osvědčení skutkového stavu o skutečnostech

Převzetím dalších povinností, které jsou v souladu s pokyny CEPEJ, mohou čeští soudní exekutoři pomoci zefektivnit právní procesy a snížit počet nevyřízených případů u soudů, čímž se právní systém stane efektivnější a dostupnější. Nabídka služeb, jako je zprostředkování a právní poradenství, může zlepšit přístup ke spravedlnosti pro jednotlivce a podniky, a zejména pro ty, kteří si nemohou dovolit zdlouhavé právní bitvy. Efektivní vymáhání pohledávek a vymáhání majetku může zlepšit finanční likviditu podniků a není pochyb, že přispívá ke zdravější ekonomice země. Důvěru veřejnosti v právní systém a v exekutorskou profesi posílí právě poskytování transparentních a spravedlivých vymáhacích služeb.

Které činnosti, prováděné soudními exekutory u vás doma v Belgii, byste doporučil k rozšíření do dalších členských států? Nebo to s ohledem na národní právní úpravu není přenositelné?

Soudní exekutoři v Belgii vykonávají „klasické“ činnosti, se kterými se můžete setkat v mnoha jiných zemích. Jde především o doručování písemností, výkon soudních rozhodnutí, osvědčení skutkového stavu a mimosoudní vymáhání pohledávek.

Jedním z našich hlavních úspěchů v posledních letech bylo tzv. řízení RCCI (Recovery of Uncontested Civil and Commercial Claims), což je zjednodušený a zrychlený proces určený k vymáhání nesporných občanskoprávních a obchodních nároků. Cílem bylo snížit zátěž soudů a poskytnout věřitelům efektivní prostředky k vymáhání jejich pohledávek bez podstupování zdlouhavých a nákladných soudních řízení v případech B2B.

Jak to funguje?

Věřitel podá podnět k vymáhání příslušnému soudnímu úředníkovi. Žádost musí obsahovat potřebné informace o pohledávce a dlužníkovi. Věřitel musí poskytnout veškeré podklady k pohledávce - nezaplacené faktury, smlouvy atd.

Exekutor pak formálně vyrozumí dlužníka o podnětu k vymáhání. Toto oznámení musí obsahovat kopii podnětu, podpůrné dokumenty a upozornění na důsledky nezaplacení. Dlužník má následně na odpověď měsíční lhůtu. Může pohledávku buď zaplatit, nebo ji rozporovat.

Pokud se dlužník ve stanovené lhůtě nevyjádří, exekutor sepiše zprávu o nerozporování. Tento dokument je ekvivalentem uznání dluhu. Zpráva o nerozporování je poté předložena Národní komoře soudních exekutorů, která vydá exekuční titul. To umožňuje věřiteli přistoupit přímo k exekučním úkonům, tedy k obstavení majetku dlužníka.

Pokud dlužník pohledávku rozporuje, řízení RCCI se zastaví a věřitel pak musí zahájit tradiční soudní řízení k uplatnění svých práv.

Výhody RCCI procedury jsou tedy především v tom, že samotný postup je rychlejší než tradiční soudní řízení a umožňuje věřiteli získat zpět svou pohledávku do jednoho měsíce, pokud dlužník nevznese námitku. Postup je také méně nákladný, protože se vyhne nákladům spojeným s tradičním soudním řízením. Vše je také jednodušší a primárně řízené soudním exekutorem, což snižuje složitost pro věřitele.

Stručně řečeno, postup RCCI v Belgii je účinným nástrojem pro věřitele, kteří chtějí rychle a hospodárně vymáhat nesporné B2B pohledávky a zároveň snížit pracovní zátěž soudů řešením sporů, které lze urovnat bez složitých soudních zásahů.

Zbývá vám kromě práce soudního exekutora a prezidenta UIHJ i čas na rodinu a záliby? Čemu se rád ve svém volném čase věnujete?

V Belgii řídím jako soudní exekutor středně velkou kancelář a jsem hodně vytížený i v rámci své role prezidenta UIHJ a UEHJ. V roce 2022 jsem byl mimo domov 183 dní a v roce 2023 to bylo 159 dní. Někdy se odlety na mezinárodní schůzky dotknou i víkendů, zvláště když jsou schůzky naplánované na pátek nebo pondělí. Jsem své rodině velmi vděčný, že mou práci chápe a všemožně mě podporuje.

Pokud mám náhodou kromě profesních a rodinných povinností nějaký volný čas, rád jezdím na kole. Jsem vášnivým cyklistou na horském kole a rád podnikám dlouhé cyklistické túry napříč krajinou přes louky a lesy, někdy i v exotických destinacích, jako je třeba jihovýchodní Asie.

§ Marc Schmitz

prezident Mezinárodní unie exekutorů

Marc Schmitz provozuje svou exekutorskou kancelář více jak 25 let v belgickém Sankt Vith, v těsné blízkosti hranic s Německem.

Prezidentem Mezinárodní unie exekutorů se stal v roce 2018, svou pozici letos podruhé obhájil. V letech 2015–2018 působil jako viceprezident UIHJ. Od roku 2012 je členem boardu UIHJ - UEHJ. Organizace má své členy v 94 zemích světa.

Článek on-line si přečtete zde:

Text: Mgr. Ing. Lucie Bártová a Mgr. Jaroslav Kocinec, LL.M.

notářská kandidátka a trvalá zástupkyně Mgr. Vojtěcha Novobilského, notáře ve Frýdku-Místku a soudní exekutor, Exekutorský úřad Frýdek-Místek

První z poznámek ohledně souběhu dědického a exekučního řízení

Série článků navazuje na workshop Exekutorské komory ohledně střetů exekuce a dědického řízení. Naše pojednání na pokračování se zabývá **případem souběhu exekučního a dědického řízení výlučně v případě, že zemře dlužník, který již je veden jako povinný v exekučním řízení pro vymožení peněžitého plnění**. To proto, že celá problematika souběhu exekučního a dědického řízení je velice obsáhlá a přesahuje možnosti těchto článků na pokračování. Snahou je osvětlit časový, faktický i právní rámec dědického řízení pro účely využití v exekučním řízení soudním exekutorem. Je zde popisován postup v rámci dědického řízení s akcentem na účel exekučního řízení na co nejrychlejší vymožení peněžité pohledávky.

Stěžejní ustanovení, kterým se řídí souběh exekučního a dědického řízení, je § 1703 OZ, který stanoví, že **dokud soud nepotvrdí dědici nabytí dědictví, mohou věřitelé vymáhat plnění jen vůči tomu, kdo spravuje pozůstalost a domáhat se uspokojení jen z majetku náležejícího do pozůstalosti**¹. Proto je potřeba rozebrat, kdy soud potvrzuje nabytí dědictví. Dále zda lze dědické řízení skončit i jiným způsobem. Je nutné také osvětlit, kdo je osobu spravující pozůstalost. Kdy tato osoba či osoby časově započnou vykonávat tuto funkci a další podrobnosti. Důkladně rozebereme, jakým způsobem takovou osobu přibereme do exekučního řízení a jak následně ukončíme její účast. Také je nutné vyjasnit, **jak po skončení dědického řízení případní dědicové odpovídají**

za dluhy zůstavitele a jak soudní exekutor musí procesně zareagovat. Nakonec bude vždy zdůrazněno, **jak může reagovat samotný věřitel pohledávky**. To proto, že ten sice není účastníkem dědického řízení, ale na rozdíl od soudního exekutora jako vlastníkovu pohledávky mu teorie i judikatura dává možnosti, jak se bránit případným snahám dědiců minimalizovat jejich odpovědnost za dluhy zůstavitele.

Nicméně nyní v tomto díle nás čeká úplný počátek zahájení dědického řízení.

Fakt úmrtí dlužníka a jeho reflexe v právu Úmrtí dlužníka je právní skutečností, která se do právních vztahů projeví až po určitém časovém úseku. Ten je rozdílný s ohledem na to, jak je tato právní skutečnost osvědčována.

Soudní exekutor má jediný formální zdroj informací ohledně případného úmrtí povinného či oprávněného. Tím je registr obyvatel ROB. Referenčním údajem dle § 18 odst. 1 zákona č. 111/2009 Sb., o základních registrech, je i datum a místo úmrtí. Tento údaj je však zapisován s určitým časovým odstupem od data úmrtí a záleží, jak byla smrt osvědčována. Právě možný časový interval mezi tím, kdy je osoba dle ROB naživu a zápisem jejího úmrtí, může mít v exekučním řízení dalekosáhlé důsledky na účinnost procesních úkonů a především na jejich účinné doručení. Platí pravidlo, že **mrtvému nelze účinně doručit**. Proto si rozeberme, kdo osvědčuje úmrtí.

¹ Srovnej úpravu za účinnosti ABGB – viz Nejvyšší soud Československé republiky ze dne 14. 2. 1922, sp. zn. R I 179/22 (Vážný 1487) – „Až do odevzdání pozůstalosti může být zůstavitelův dluh vymáhán na dědici, i když přihlásil se k dědictví bezvýmínečně, jen ze jmění pozůstalostního, a nikoliv též z jeho vlastního jmění.“

Nejčastěji zápis do evidence úmrtí a **vydání úmrtního listu** provádí matriční úřad, v jehož správním obvodu fyzická osoba zemřela nebo byla zemřelá fyzická osoba nalezena, v jehož správním obvodu došlo k vyložení fyzické osoby z dopravního prostředku, v němž zemřela. Případně k provedení zápisu rozhodnutí soudu o prohlášení fyzické osoby za mrtvou je pak příslušný Úřad městské části Praha 1².

Zemřel-li občan České republiky v cizině, vystaví úmrtní list zvláštní matrika v Brně. Kdo podává žádost o zápis úmrtí českého občana do této zvláštní matriky, případně jaké dokumenty je nutné k takové žádosti připojit, upravuje blíže ustanovení § 42 a násl. zákona o matrikách.

Vedle úmrtního listu coby veřejné listiny lze smrt fyzické osoby prokázat rovněž **rozsudkem o prohlášení člověka za mrtvého v rámci řízení, jež může být zahájeno bez návrhu (pak hovoříme o důkazu smrti³) nebo naopak na návrh osoby, která má na tom právní zájem (pak hovoříme o domněnce smrti⁴).**

Z důvodu jednoduchosti nebudou vícero rozebírány podmínky shora uvedeného řízení, stejně jako případného řízení o prohlášení člověka za nezvěstného, které zpravidla předchází právě prohlášení za mrtvého⁵. Pokud by nastala situace, že fyzická osoba, jež byla prohlášena za mrtvou, stále žije, dle ust. § 76 OZ se k takovému prohlášení nepřihlíží.

Ustanovení § 191 zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních (dále jen „ZŘS“), na tuto situaci pamatuje a pokud by již řízení o pozůstalosti bylo po takovéto „domněle“ zemřelé fyzické osobě pravomocně skončeno, příslušný okresní soud, jenž pověřil notáře coby soudního komisaře

k provedení úkonu v řízení o pozůstalosti tohoto „zůstavitele“, usnesením jeho závěrečné usnesení o pozůstalosti zruší, řízení zastaví a učiní opatření k obnovení práv a povinností obživnuvšího zůstavitele, jež jsou obdobná jako v případě úkonů činěných soudním komisařem po skončení řízení dle ust. § 190 ZŘS⁶. Proti tomuto usnesení je přípustné odvolání. Pro doplnění je nutno uvést, že shora uvedené meritorní rozhodnutí okresního soudu je jedno z mála, na které se obecné pravidlo o úkonech soudu prvního stupně v řízení o pozůstalosti prováděné pověřeným soudním komisařem neuplatní, tedy že na takovéto rozhodnutí se pověření soudního komisaře nevztahuje⁷. V tomto případě rozhoduje přímo příslušný okresní soud. Odvolání je zde přípustné.

V případě takového „obživlého“ dlužníka **by soudní exekutor v některých níže uvedených případech musel po právní moci zrušujícího rozhodnutí okresního soudu jako soudu dědického taktéž procesně odstranit rozhodnutí o záměně účastníka na straně dlužnické.** Zde lze rozeznat více variant procesní situace v exekuci. Exekuce může trvat, je vymáháno bez omezení po dědici, který byl postupem dle § 107 OSŘ přibrán do řízení. Exekuce může být např. zastavena, protože zde nebyl právní nástupce. Exekuce může být částečně zastavena, protože odpovědnost dědiců byla omezena např. výhradou. Exekuce může být skončena vymožením. Případně může nastat kombinace předchozích variant - částečně vymožena a částečně zastavena. V případě zastavení exekuce již soudní exekutor ničeho neprovádí, je na věřiteli, aby se domáhal zahájení nové exekuce a případně se bránil možné námitce promlčení (protiargumentem dobrých mravů). Totéž platí pro variantu částečného vymožení a částečného zastavení exekuce. V případě, že exekuce trvá nebo byla zastavena pouze částečně, soudní exekutor vydá nové usnesení dle

² ustanovení § 10 odst. 1)-4) zákona č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů (dále jen „zákon o matrikách“).

³ Ust. § 26 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „OZ“).

⁴ Ust. § 71 a násl. OZ.

⁵ Příslušnost soudu viz poznámka pod čarou č. 1.

⁶ Zašle pravomocné usnesení o zrušení rozhodnutí o dědictví příslušnému katastrálnímu úřadu, v jehož obvodu domnělý zůstavitel vlastnil nemovité věci, případně orgánu vedoucímu veřejný rejstřík či rejstřík zástav.

⁷ Více viz ust. § 100 odst. 1, 2 ZŘS, přičemž výčet uvedený v odstavci 2 není taxativní.

§ 107 OSŘ, ve kterém konstatuje, že nadále bude pokračovat v řízení s původním dlužníkem. Co se týče případného předchozího částečného zastavení ohledně částky, za kterou dědic neodpovídá, zde soudní exekutor konstatuje, že se jedná o původního dlužníka a toto omezení co do části pohledávky zruší. Jinou otázkou je, co se stane s částkou, která byla případně v mezidobí vymožena na dědicovi. O té soudní exekutor nerozhoduje, je zde hmotněprávní nárok „zdánlivého“ dědice vůči původnímu dlužníkovi, tuto částku si případně může v samostatném nalézacím řízení uplatnit vůči „obživlému“ dlužníku.

Po provedení zápisu úmrtí fyzické osoby do evidence oznámí matrika úmrtí věcně a místně příslušnému soudu. Věcná příslušnost náleží okresním soudům. Podmínky místní příslušnosti upravuje ust. § 98 ZŘS⁸, který stanovuje jasné pořadí kritérií v době smrti zůstavitele: 1) jeho trvalý pobyt evidovaný v informačním systému evidence obyvatel, popřípadě místo jeho jiného pobytu evidované dle jiných právních předpisů; 2) poslední bydliště zůstavitele, popřípadě, neměl-li ho nebo nelze-li jej zjistit, pak místo, kde se naposledy zdržoval; 3) umístění jeho nemovitého majetku; 4) místo, kde zůstavitel fyzicky zemřel. Není zcela výjimkou, že určitý okresní soud obdrží oznámení o úmrtí fyzické osoby, podle něhož mu však není dána místní příslušnost. V takovém případě vydá tento okresní soud usnesení v souladu s ust. § 105 odst. 2 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (dále jen „OSŘ“), s výrokem, že není místně příslušný a postoupí věc po právní moci tohoto usnesení příslušnému soudu. Na tomto místě dodáme, že pozůstalostní řízení coby řízení nesporné podléhá stejně jako jakékoliv jiné soudní řízení určitým zásadám. Mezi ně patří mimo jiné zásada hospodárnosti a rychlosti řízení. Ta se dozajista projevila i v zákonné úpravě tzv. delegace⁹, tedy přikázání projednávané věci jinému než místně příslušnému soudu. Z pohledu pozůstalostního

řízení se nejčastěji jedná o tzv. delegaci vhodnou, upravenou v ust. § 99 ZŘS. Věcně příslušným soudem k rozhodnutí o přikázání věci jinému místně příslušnému soudu je pak soud nejbližší společně nadřízený oběma okresním soudům (jak tomu, jemuž má být věc odňata, tak tomu, jemuž má být přikázána)¹⁰. Není výjimkou, že k delegaci vhodné v pozůstalostních řízeních čas od času dochází. Jelikož však tento článek nemá ambice vysvětlit všechny možné procesní instituty, jež mohou v pozůstalostním řízení nastat, dovolím si zájemce ohledně tohoto institutu odkázat na komentářovou literaturu, případně i zajímavou příslušnou judikaturu.

V souladu s další zásadou ovládající pozůstalostní řízení – zásadou zákonného soudce – dochází ze strany příslušného okresního soudu v dalším kroku k pověření notáře coby soudního komisaře k provedení úkonů v řízení o pozůstalosti (dále jen „pověření“). Nejen pro laickou veřejnost, ale častokrát i pro odbornou veřejnost bývá problematické určit, který je právě onen notář příslušný k projednávání předmětné pozůstalosti. Samozřejmě nejjednodušší je obrátit se na místně příslušný okresní soud dle kritérií uvedených výše v tomto článku, kde tuto informaci zpravidla příslušní zaměstnanci sdělí, pakliže již k pověření došlo. S ohledem však na již zmíněnou časovou prodlevu od úmrtí fyzické osoby až do usnesení okresního soudu o pověření notáře coby soudního komisaře jeví se jako rychlejší varianta (i s ohledem na bezesporu narůstající proces digitalizace a přístup k internetu prakticky kdekoliv a kdykoliv) nahlédnutí na webové stránky Notářské komory České republiky, sekce Seznam notářů, podsekce „Rozvrhy řízení o pozůstalosti“, které jsou každoročně aktualizovány s ohledem na ust. § 101 ZŘS, podle něhož se rozvrh vydává na návrh příslušné notářské komory předsedou krajského soudu na období kalendářního roku. Pro úplnost je nutno uvést, že dle ust. § 100 vyhlášky č. 37/1992 Sb., o jednacím

⁸ Ačkoliv je aktuální příslušná právní úprava účinná již více než 10 let, stojí za připomenutí, že oproti předchozí právní úpravě bylo opuštěno jako primární kritérium pro určení místní příslušnosti místo posledního bydliště zůstavitele. Srov. SVOBODA, Jiří a KLÍČKA, Ondřej. *Dědické právo v praxi*. Právní praxe. V Praze: C.H. Beck, 2014. ISBN 978-80-7400-266-3, s. 204.

⁹ Obecnou úpravu institutu delegace stanoví ust. § 12 OSŘ.

¹⁰ V praxi se tak stalo, že ačkoliv výlučná místní příslušnost náležela obvodnímu soudu pro Prahu 5, o delegaci vhodné rozhodoval až Nejvyšší soud v Brně, neboť účastníky byl jako místně příslušný navrhován z důvodu bydliště všech v úvahu přicházejících účastníků, včetně nemovitých věcí samotného zůstavitele, Okresní soud ve Frýdku-Místku.

řádu pro okresní a krajské soudy, může být způsob rovnoměrného pověřování soudních komisařů založen na obvodovém systému (dělí obvod okresního soudu na počet obvodů tvořených obcemi shodující se s počtem notářských úřadů v obvodu okresního soudu v závislosti na místě trvalého pobytu zůstavitele nebo jiném hledisku uvedeném v § 98 ZŘS), časovém systému (v závislosti na datu narození nebo smrti zůstavitele v rámci kalendářního roku) nebo na kombinaci obou zmíněných systémů¹¹. Pokud tedy osoba disponuje znalostí, kdy zůstavitel zemřel, případně se narodil či měl trvalý pobyt v době úmrtí, je schopna si informaci o notáři, který bude danou pozůstalost projednávat, zjistit ve velmi krátké době. Na tomto místě dodejme, že v rozvrhu jsou upraveny i tzv. věci související, tedy situace, kdy manželé zemřou do 6 měsíců po sobě, pak je zpravidla dědická věc druhého zemřevšího manžela přidělena tomu notáři, který projednává/projednával dědickou věc po manželovi zemřevšímu jako první¹².

Na základě výše uvedeného je možné uzavřít, že mezi faktickým úmrtím (v případě, že se o něm soudní exekutor de facto dozví), právním osvědčením smrti fyzické osoby a předáním dědického spisu notáři jako soudnímu komisaři může uběhnout řádově i několik měsíců. V tomto období objektivně neexistují osoby, které by spravovaly pozůstalost a nelze rozhodnout o jejich přiřazení do řízení ani nelze účinně činit procesní úkony. To může být tvrdé např. vůči vydražiteli nemovitosti a výmazu závad na listu vlastnictví. Co se týče faktického vyplacení peněžitých prostředků např. na základě pravomocného rozvrhového usnesení, zde neexistuje judikatura či právní předpis, který by tomuto bránil.

Předběžná šetření

Pokud bychom rozfázovali celý proces pozůstalostního řízení, pak co do chronologické posloupnosti i časového hlediska je fáze předběžného šetření tou první a pravděpodobně nejdůležitější. Jejím účelem je totiž zjištění stavu zůstavitelova jmění, potenciálních dědiců, odkazovníků, vykonavatele závěti, správce pozůstalosti a dalších osob, o jejichž práva a povinnosti v řízení jde¹³. Mezi základní úkony, které musí vykonat soudní komisař, resp. jím pověřený zaměstnanec po převzetí spisu od pozůstalostního soudu, náleží lustrace v **Centrálním informačním systému Notářské komory ČR**, tj. v Evidenci listin o právních jednáních pro případ smrti a Evidenci listin o manželském majetkovém režimu¹⁴, Evidenci práv pro osobu v **katastru nemovitostí** (týká se pouze nemovitostí na území ČR), EO (**Evidenci obyvatel** v agendovém informačním systému), **rejstřících** fyzických osob v angažmá (tedy obchodním rejstříku, živnostenském rejstříku, případně insolvenčním rejstříku) a od roku 2022 též lustrace v Informačním systému pro státní dozor nad penzijními společnostmi a pro kontrolu státní podpory stavebního spoření vedeném Ministerstvem financí ČR (tzv. **IS KSP a SDPF**). Po provedení těchto základních úkonů je písemně předvolán vypravitel pohřbu, jenž je znám z úmrtního listu, případně pozůstalý manžel/manželka, u něhož je předpoklad, že bude schopen poskytnout soudnímu komisaři při předběžném šetření nejdůležitější informace. Často lze v médiích či ze strany laické veřejnosti slyšet otázku, za jak dlouho po úmrtí zůstavitele proběhne první jednání u pověřeného soudního komisaře. Uveďme si tedy příklad na běžném úmrtí fyzické osoby české národnosti s místem úmrtí v České republice. Jak

¹¹ Například dle Rozvrhu pověřování notářů úkony v řízení o pozůstalosti (dále jen „Rozvrh“) pro obvod Městského soudu v Praze na rok 2024 vychází Obvodní soud pro Prahu 1 z data narození zůstavitele, dle Rozvrhu v obvodu Krajského soudu v Praze na rok 2024 vychází Okresní soud v Benešově z data úmrtí zůstavitele a Okresní soud v Berouně z obvodového systému podle obcí spadajících pod příslušný obvod v závislosti na místě trvalého pobytu zůstavitele.

¹² Například dle Rozvrhu pověřování notářů úkony v řízení o pozůstalosti (dále jen „Rozvrh“) pro obvod Městského soudu v Praze na rok 2024 vychází Obvodní soud pro Prahu 1 z data narození zůstavitele, dle Rozvrhu v obvodu Krajského soudu v Praze na rok 2024 vychází Okresní soud v Benešově z data úmrtí zůstavitele a Okresní soud v Berouně z obvodového systému podle obcí spadajících pod příslušný obvod v závislosti na místě trvalého pobytu zůstavitele.

¹³ Například dle Rozvrhu pověřování notářů úkony v řízení o pozůstalosti (dále jen „Rozvrh“) pro obvod Městského soudu v Praze na rok 2024 vychází Obvodní soud pro Prahu 1 z data narození zůstavitele, dle Rozvrhu v obvodu Krajského soudu v Praze na rok 2024 vychází Okresní soud v Benešově z data úmrtí zůstavitele a Okresní soud v Berouně z obvodového systému podle obcí spadajících pod příslušný obvod v závislosti na místě trvalého pobytu zůstavitele.

¹⁴ Blíže ust. § 140 odst. 1 ZŘS a § 75 vyhlášky č. 37/1992 Sb. o jednacím řádu pro okresní a krajské soudy, ve znění pozdějších předpisů.

již bylo řečeno v úvodu tohoto článku, příslušná matrika vydá úmrtní list zemřelé osoby do 30 dnů od obdržení listu o prohlídce mrtvého lékařem. Po zápisu úmrtí oznámí úmrtí příslušnému okresnímu soudu určenému dle místa trvalého bydliště zemřelého, kde dojde k vydání usnesení o pověření. Dle ust. § 263 Instrukce Ministerstva spravedlnosti ze dne 3. 12. 2001, č. j. 505/2001–Org, kterou se vydává vnitřní a kancelářský řád pro okresní, krajské a vrchní soudy, uveřejněná pod č. 1/2002 Sbírkou instrukcí a sdělení, ve znění pozdějších předpisů, si soudní komisař nejméně jednou za 15 dnů převezme od pozůstalostního soudu spisy, ve kterých byl pověřen k provedení úkonů v řízení o pozůstalosti. Po zápisu nově napadnutého spisu do rejstříku Nd a provedení základních lustrací tak, jak bylo uvedeno shora tohoto článku, zašle soudní komisař, resp. jím pověřený pracovník, písemné předvolání k předběžnému šetření vypraviteli pohřbu, jež se doručuje jako obyčejná písemnost se zachováním nejméně desetidenní lhůty přede dnem, kdy se má toto šetření konat. Lze tak konstatovat, že od úmrtí osoby až po první jednání u soudního komisaře (předběžné šetření) by neměla **při zcela běžné situaci** uplynout lhůta delší než **přibližně 2 měsíce**.

Z pohledu soudního exekutora je nutné již v této části o předběžném šetření uvést, že rozsah lustrací majetku zůstavitele se liší dle osoby jednotlivých notářů jako soudních komisařů. To lze nejlépe ilustrovat na zemřelém, který byl v manželském svazku. Nebývá neobvyklé, že se lustrují pouze majetkové hodnoty, které byly formálně uvedeny na jméno zemřelého, nikoliv komplexně veškerý majetek v SJM i uvedený na jméno přeživšího manžela (stavební spoření, účty, penzijní přípojištění, životní pojištění, automobily). Proto není od věci nikoliv bombardovat soudního komisaře žádostmi o součinnost, ale **zdvořile zaslat informace o majetku a případně jeho ocenění (nejlépe znalecký posudek), které soudní exekutor zná ze své úřední činnosti ze spisu a požádat soudního komisaře o podrobné zjištění rozsahu SJM a majetku zemřelého včetně ocenění s ohledem, že jsou zde věřitelé, kteří byli informováni o probíhajícím dědickém řízení**. To proto, aby se předešlo případným sporům věřitelů

a dědiců o rozsahu a hodnotě zděděného majetku a odpovědnosti za dluhy zůstavitelů. Taktéž tento včasný postup může například zabránit zastavení pozůstalostního řízení nebo vydání nepatrného majetku vypraviteli pohřbu, jak budeme rozebírat dále.

Jednotlivá rozhodnutí v rámci dědického řízení

ZASTAVENÍ POZŮSTALOSTNÍHO ŘÍZENÍ § 153 A § 154 ZŘS

Při samotném předběžném šetření pak nastává samotná šetřící fáze, kdy se pověřený pracovník notáře táže předvolané osoby nejdříve na informace týkající se souhrnně rodinných vztahů (údaje pozůstalých ze všech v úvahu přicházejících zákonných tříd dědiců, datum sňatku zůstavitele s pozůstalým manželem/manželkou) a jejich povědomí, zda zůstavitel zanechal nějaké pořízení pro případ smrti (ať již sepsané formou notářského zápisu, holografně či alografně a případně další informace k nim). Následuje šetření informací z oblasti majetkových poměrů zůstavitele – nemovitě věci (případně i v cizině), účty, vkladní knížky, jiné bankovní produkty (například pojištění, podílové listy, cenné papíry), včetně případných bezpečnostních schránek, členství v družstvech, korporacích, podnikání zůstavitele coby OSVČ, zdravotní pojišťovna, zda a u kterého poskytovatele služeb měl zůstavitel smlouvy na odběr elektřiny/plynu, zdali vlastnil zbraně, případně je-li na něj evidována smlouva o nájmu hrobového místa. Šetření se samozřejmě netýká pouze aktiv, ale i případných pasiv zůstavitele.

Častokrát jsou však již v této fázi v soudním spise zažurnalizovány písemné dotazy od věřitelů, které byly zaslány buď přímo pozůstalostnímu soudu nebo soudnímu komisaři ještě před proběhnutím předběžným šetřením. Není tedy výjimkou, že informace o dlužích zůstavitele slyší vypravitel pohřbu poprvé právě v notářské kanceláři při předběžném šetření. Ačkoliv v samotném písemném předvolání k předběžnému šetření jsou uvedeny informace, co je vhodné s sebou na toto jednání přinést (nejrůznější doklady prokazující shora uvedené majetkové poměry zůstavitele, tj. výpisy z účtů, velké technické průkazy od motorů

vých vozidel, nabývací tituly k nemovitým věcem, nájmní a jiné smlouvy), ne vždy přítomný účastník těmito disponuje. Je nutné zmínit, že soudnímu komisaři pro prošetření těchto relevantních informací poskytnutých vypravitelem pohřbu či jiným pozůstalým postačí rodné číslo zůstavitele a instituce, na kterou se má obrátit. Není tak nutné, aby pozůstalí složitě zjišťovali například čísla účtů zůstavitele.

Na tomto místě považuji za vhodné zmínit, že doposud neexistuje žádný centrální systém, v rámci něhož by soudní komisař mohl učinit pouze jedinou žádost o poskytnutí informací ohledně veškerých případných bankovních produktů zůstavitele vedených u kterékoliv z tuzemských bankovních institucí. Ačkoliv Česká národní banka vede centrální evidenci účtů, která obsahuje aktualizované informace nejen o účtech, ale i bezpečnostních schránkách fyzických osob ze všech bank a stavebních spořitelén, okruh žadatelů o poskytnutí těchto informací je v současné době dán ust. § 6 zákona č. 300/2016 Sb., o centrální evidenci účtů. Rozšíření přístupu pro notáře či jiné subjekty by tak znamenalo nutnou novelu zákona. Notářská komora České republiky však již nějakou dobu jedná s Českou bankovní asociací o zřízení platformy, která by nabízela podobné řešení. Dle medializovaných informací z února tohoto roku probíhá nyní vnitřní připomínkové řízení v rámci České bankovní asociace.

Pokud jde o tuto fázi šetření zakončenou podpisem protokolu o předběžném šetření vyslychaným účastníkem a zapisující osobou pověřenou notářem, může být častokrát již zde zřejmé, že zůstavitel nezanechal žádný majetek či jen majetek nepatrné hodnoty. Pro tyto účely je vhodné, aby přítomnému vypraviteli pohřbu (pokud je účasten přímo on), byl předestřena další postup ze strany soudního komisaře, resp. byl poučen o dvou možných variantách řešení.

V případě nezanechání žádného majetku zůstavitele bude ze strany soudního ko-

misáře řízení zastaveno v souladu s ust. § 153 ZŘS, přičemž odměnu a náklady řízení uhradí stát a vypraviteli pohřbu ani jiným v úvahu přicházejícím dědicům nebude takovéto usnesení, proti němuž není odvolání přípustné, doručováno.

V případě zanechání majetku nepatrné hodnoty bude řízení rovněž zastaveno v souladu s ust. § 154 ZŘS a tento nepatrný majetek se souhlasem vypravitele pohřbu bude vydán právě jemu. I v tomto případě odměnu a náklady řízení hradí stát, avšak usnesení se doručuje vypraviteli pohřbu do vlastních rukou a nabývá právní moci jeho doručením. Je vhodné rovněž přítomnému vypraviteli pohřbu předestřít, že i existence případných dluhů zůstavitele nezakládá jeho odpovědnost za tyto dluhy, neb vypravitel pohřbu není dědicem zůstavitele.

Stěžejním souslovím shora uvedeného řešení dle ust. § 154 ZŘS je „majetek nepatrné hodnoty“. Komentářová literatura uvádí, že „*Hranice majetku nepatrné hodnoty se odvíjí od doby, kdy zůstavitel zemřel, a může být závislá i na průměrné životní úrovni v daném místě a na celkových majetkových poměrech zůstavitele a jeho rodiny. Za majetek nepatrné hodnoty považuje současná praxe majetek v hodnotě 10 000 až 20 000 Kč, přičemž v jednotlivých případech se může lišit podle konkrétních okolností i o několik tisíc korun*“¹⁵. Vyjdeme-li z účelu tohoto ustanovení, pak zákonodárce tímto ustanovením zřejmě vycházel z toho, že pokud někdo nesl náklady pohřbu zůstavitele z vlastních finančních prostředků a zůstavitelem zanechaný majetek dosahuje jen již zmíněné nepatrné hodnoty, pak se jeví jako spravedlivé, aby mu tyto jím vynaložené náklady byly kompenzovány právě vydáním tohoto majetku. Jde-li o dikci zákona, že se tato hodnota může v jednotlivých případech dle konkrétních okolností lišit, pak se domnívám, že jest myšlena zejména hodnota právě oněch vynaložených nákladů pohřbu. Pokud tedy tyto činily například 30 000 Kč a zůstavitelem zanechaný majetek dosahuje ceny například 38 000 Kč, pak dle mého nic nebrání

¹⁵ Například dle Rozvrhu pověřování notářů úkony v řízení o pozůstalosti (dále jen „Rozvrh“) pro obvod Městského soudu v Praze na rok 2024 vychází Obvodní soud pro Prahu 1 z data narození zůstavitele, dle Rozvrhu v obvodu Krajského soudu v Praze na rok 2024 vychází Okresní soud v Benešově z data úmrtí zůstavitele a Okresní soud v Berouně z obvodového systému podle obcí spadajících pod příslušný obvod v závislosti na místě trvalého pobytu zůstavitele.

tomu řízení v souladu s ustanovením § 154 ZŘS zastavit. Pokud bychom totiž přistoupili k tomu, že řízení bude klasicky projednáno, pak v případě, že vypravitel pohřbu přihlásí jím vzniklé náklady z titulu vypravení pohřbu zůstavitele do pozůstalosti, budou tyto zařazeny do pasiv pozůstalosti, čistá hodnota pozůstalosti bude činit částku ve výši 8 000 Kč a odměna notáře bude v souladu s ust. § 13 odst. 1 nejméně ve výši 2 000 Kč (bez nákladů a DPH). Pokud uvážíme, že by v takovém případě muselo proběhnout předvolání všech v úvahu přicházejících dědiců (což může být častokrát časově náročné, pokud jsou například v zahraničí nebo se projednání pozůstalosti nedožili a je tak nutné předvolat jejich právní nástupce v souladu s dědicovou třídou, kde přichází v úvahu právo reprezentace), v souladu se zásadou ekonomie řízení se jeví vhodnější zvolit postup dle ust. § 154 ZŘS. Není však výjimkou, že i v případě nepatrného majetku může dojít ke klasickému projednání pozůstalosti, a to zpravidla tehdy, pokud vypravitel pohřbu nedá souhlas s vydáním majetku nepatrné hodnoty právě jemu. V souvislosti s touto situací byl řešen případ, kdy vypravitelem pohřbu bylo město, které takovýto souhlas neudělilo. Podle Nejvyššího soudu ČR a jeho rozhodnutí 24 Cdo 785/2020 z 27. 1. 2021, R 31/2021, je nutné vždy uvážit, zda by náklady státu a náklady účastníků řízení vzniklé se zjišťováním dědiců a s vlastním projednáním pozůstalosti nebyly výrazně nepřiměřené hodnotě a charakteru zůstavitelem zanechaného majetku. Případný závěr o výrazném nepoměru mezi tímto majetkem a finanční a časovou náročností dalšího řízení o pozůstalosti může vést k aplikaci ust. § 154 ZŘS, přičemž tím, komu bude majetek bez hodnoty nebo majetek nepatrné hodnoty vydán, může být i stát. Pokud by se po právní moci usnesení, jímž se řízení zastavuje a nepatrný majetek vydává vypraviteli pohřbu, objevil dodatečně nově najevo vyšlý majetek zůstavitele a tento by opětovně splňoval podmínky majetku nepatrné hodnoty či

majetku bez hodnoty, bude pověřeným soudním komisařem aplikován opětovně postup dle ust. § 154 ZŘS¹⁶.

Rovněž může nastat situace, že jediný majetek, který po zůstaviteli zůstane, spočívá v obchodním podílu ve společnosti, přičemž tento je dle mezitímní účetní závěrky společnosti a jejího posledního daňového přiznání v nulové obvyklé ceně ke dni úmrtí zůstavitele. Pokud vypravitel pohřbu nesouhlasí s přijetím takového majetku nepatrné hodnoty, pak nastává opět v souladu se shora uvedenou judikaturou situace, kdy soudní komisař řízení v souladu s ust. § 154 ZŘS zastaví a nepatrný majetek vydá státu, i přes případnou absenci jeho souhlasu.

Dle nejnovějšího rozhodnutí Nejvyššího soudu vedeného pod sp. Zn. 24 Cdo 1310/2023 bylo v obdobné situaci učiněno soudním komisařem stejně, kdy takový postup byl odůvodněn zejména již zmíněnou zásadou hospodárnosti. Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových podal proti usnesení soudního komisaře odvolání, poukazujíc zejména na ust. § 42 odst. 1 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích (dále jen „ZOK“)¹⁷, a **skutečnost, že stát v tomto případě není dědicem ani právním nástupcem a nemůže tak na něj přejít podíl zůstavitele ve společnosti, nýbrž se podíl stává uvolněným a státu vzniká jen právo na vypořádací podíl**, přičemž Krajský soud v Praze svým rozhodnutím usnesení soudu prvního stupně potvrdil¹⁸. Těžištěm dovolacího přezkumu bylo zejména posouzení toho, zda odvolací soud správně vyložil znění ust. § 42 odst. 1 ZOK, či zda je na místě úvaha ÚZSVM o potřebě restriktivního výkladu tam užitého pojmu „dědic nebo právní nástupce“ a jaké z toho případně plynou pro osud projednávané věci závěry. Jelikož ZOK blíže nespecifikuje, kdo se rozumí ve smyslu § 42 odst. 1 ZOK „dědicem

¹⁶ Například dle Rozvrhu pověřování notářů úkony v řízení o pozůstalosti (dále jen „Rozvrh“) pro obvod Městského soudu v Praze na rok 2024 vychází Obvodní soud pro Prahu 1 z data narození zůstavitele, dle Rozvrhu v obvodu Krajského soudu v Praze na rok 2024 vychází Okresní soud v Benešově z data úmrtí zůstavitele a Okresní soud v Berouně z obvodového systému podle obcí spadajících pod příslušný obvod v závislosti na místě trvalého pobytu zůstavitele.

¹⁷ Dle ust. § 42 odst. 1 ZOK: „Smrtí nebo zánikem společníka přechází jeho podíl v obchodní korporaci na dědice nebo právního nástupce, ledaže společenská smlouva přechod zakáže nebo omezí...“

¹⁸ Například dle Rozvrhu pověřování notářů úkony v řízení o pozůstalosti (dále jen „Rozvrh“) pro obvod Městského soudu v Praze na rok 2024 vychází Obvodní soud pro Prahu 1 z data narození zůstavitele, dle Rozvrhu v obvodu Krajského soudu v Praze na rok 2024 vychází Okresní soud v Benešově z data úmrtí zůstavitele a Okresní soud v Berouně z obvodového systému podle obcí spadajících pod příslušný obvod v závislosti na místě trvalého pobytu zůstavitele.

nebo právním nástupcem“ společníka, je nutné vycházet z obecné právní úpravy obsažené v ust. § 1475 a násl. OZ a § 98 a násl. ZŘS. K tomu je však nutné vycházet z toho, že zákon o obchodních korporacích je *lex specialis* vůči obecné právní úpravě zakotvené v občanském zákoníku a má tudíž aplikační přednost. Ust. § 42 odst. 1 ZOK však nepředstavuje taxativní výčet případů spojených se smrtí zůstavitele, resp. případů převodu a přechodu práv k podílu, zejména tehdy, jde-li v něm o nijak neupravený originární způsob nabytí práva k takovému podílu jeho přechodem na jiného. A právě tento odlišný právní důvod originárního nabytí je v daném případě představován usnesením o zastavení pozůstalostního řízení a vydání majetku nepatrné hodnoty vypraviteli pohřbu – státu. Právním důvodem tedy není smrt zůstavitele ani postavení dědice, nýbrž samo usnesení orgánu veřejné moci.

Z pohledu soudního exekutora je v případě zastavení jak pro nedostatek majetku, tak při vydání majetku nepatrné hodnoty vypraviteli pohřbu nutné v exekučním řízení **adekvátně procesně zareagovat**. Soudní exekutor **nemůže napadat, případně ignorovat** takové pravomocné procesní rozhodnutí.

V případě, že má za to, že zde je majetek nikoliv nepatrné hodnoty, musí dát podnět k dodatečnému projednání dědictví, aby mohl do exekučního řízení přibrat dědice jako právního nástupce. Taková situace může nastat např. v případě, kdy soudní exekutor má v exekučním skladě zajištěné hodnotné movité věci zůstavitele. Zde notář jako soudní komisař měl prakticky minimální šanci takové majetkové hodnoty zjistit. Musí se však jednat o majetek v dědickém řízení „nový“, nikoliv takový, který byl z dědického řízení vyřazen pro spornost.

V případě, že soudní exekutor taktéž nemá povědomost o dalším majetku zemřelého dlužníka, musí zastavit exekuční řízení z důvodu dle § 107 odst. 5 OSŘ. Je třeba připomenout ustálenou judikaturu, že exekučnímu soudu přísluší rozhodnutí o zastavení exekuce, ovšem nikoliv už rozhodnutí o zastavení exekučního řízení; takové rozhodnutí

přísluší pouze soudnímu exekutorovi¹⁹. Z toho vyplývá, že soudní exekutor nevyzývá oprávněného k souhlasu k zastavení exekuce, ale ve své výlučné pravomoci *ex officio* zastavuje bez dalšího exekuční řízení z důvodu, že zde není právní nástupce dlužníka.

V žádném případě nemůže pokračovat v exekučním řízení s vypravitelem pohřbu. To ani v případě, že by měl za to, že majetek mu vydaný není nepatrné hodnoty. Zde je na místě upozornit věřitele na případnou vyšší hodnotu tvrzeného nepatrného majetku, aby se domáhal případné náhrady škody vůči státu.

Co se stane v případě, že notář jako soudní komisař započne projednávat pozůstalost, která má hodnotu vyšší než nepatrnou, se dozvíte v další části našeho seriálu.

Článek on-line si přečtete zde:

¹⁹ Usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 20 Cdo 1914/2016, ze dne 12. 8. 2016

Text: Mgr. Vít Bičej

Rozhodování o nákladech exekuce při střetu s likvidací pozůstalosti

V exekučním řízení může nastat a často také nastává situace, kdy povinný zemře a je třeba rozhodnout, zda a s kým je možné v řízení, resp. v exekuci pokračovat. Je proto zásadní, s jakým výsledkem pak skončí dědické řízení, respektive jaký průběh dědického řízení nastane. V rámci dědického řízení může být rozhodnuto tak, že se dědické řízení pro nedostatek majetku zastavuje, což má za následek to, že zemřelý povinný (zůstavitel) nemá svého procesního nástupce a exekuční řízení tak musí být zastaveno. Další možný scénář je ten, že má zemřelý povinný dědice a na ty přešla, ať už s výhradou soupisu pozůstalosti či nikoliv, práva a povinnosti po zůstaviteli. V takovém případě je pak rozhodováno o procesním nástupci ve smyslu § 107 občanského soudního řádu. Nabízí se však i další z možností, kterou je nařízení likvidace pozůstalosti. Právě této variantě řízení a jejímu střetu s probíhající exekucí, se budeme v následujících odstavcích věnovat.

Nařízením likvidace pozůstalosti se zásadně mění postup v řízení pro soudního exekutora, neboť s nařízením likvidace jsou spojeny ze zákona účinky, které mají na toto řízení zásadní dopad. Konkrétně po nařízení likvidace již soudní exekutor nezjišťuje případné procesní nástupce, neboť účelem likvidace pozůstalosti již není zjištění dědického práva, ale uspokojení pohledávek zůstavitelových věřitelů. Co víc, dozví-li se soudní exekutor o tom, že byla nařízena likvidace pozůstalosti, jeho úkony jsou ze zákona nadále omezeny na minimum, neboť ve fázi od vyvěšení usnesení o nařízení likvidace pozůstalosti na úřední desku soudu již nelze exekuci nařídit a provést v případě, že by

postihovala majetek, který náleží do likvidační podstaty. S ohledem na specifický účel likvidace pozůstalosti zákon zapovídá jak provedení exekuce, tak i její pouhé nařízení. To lze odůvodnit tím, že pohledávky, které nejsou řádně přihlášeny do likvidace anebo nejsou v jejím rámci zcela uspokojeny, vždy zanikají dle § 277 zákona o zvláštním řízení soudním, dále jen jako „ZŘS“.

Dovolím si zde zmínit, že z mých zkušeností se často k soudnímu exekutorovi usnesení o nařízení zpožděním a často měsíce po nabytí právní moci usnesení o nařízení likvidace pozůstalosti. Je tomu tak i přes časté a opakované dotazy na průběh dědického řízení. Neodpustím si zde lehký apel na likvidační správce, aby na součinnostní dotazy soudních exekutorů odpovídali ve stanovených lhůtách, či alespoň ve lhůtách přiměřených, neb jistě není v zájmu ani soudních exekutorů, ani notářů vynucovat splnění povinnosti k součinnosti ukládáním pořádkových pokut. Pro soudního exekutora je totiž povědomí o nařízení likvidace zásadní z vícero důvodů, a to jak z hlediska účinků nařízení likvidace pozůstalosti a jeho možnosti přihlásit si vzniklé náklady exekuce do této likvidace, tak z hlediska nabytí právní moci usnesení o nařízení likvidace pozůstalosti, neboť tímto okamžikem je exekuce zastavena, jak bude rozvedeno níže.

V případě, že usnesení o likvidaci pozůstalosti nabylo právní moci, je soudní exekutor povinen informovat účastníky, že exekuce byla zastavena. Pokud se exekuce týkala nemovitosti evidované v katastru nemovitostí, oznámí soudní exekutor

zastavení exekuce také příslušnému katastrálnímu úřadu, který vede příslušný veřejný seznam. Platí zde, že k zastavení exekuce došlo tzv. „ze zákona“. Lze odkázat i na znění § 46 odst. 7 exekučního řádu (dále jen jako „EŘ“), z něhož plyne, že je-li exekuční řízení podle zvláštního právního předpisu přerušeno nebo zvláštní právní předpis stanoví, že exekuci nelze provést, exekutor nečiní žádné úkony, jimiž se provádí exekuce, pokud zákon nestanoví jinak. Insolvenčnímu správci nebo v rámci likvidace dědictví do likvidační podstaty exekutor vydá vymožené plnění bezodkladně po právní moci usnesení, kterým rozhodne po odpočtu nákladů exekuce o vydání vymoženého plnění insolvenčnímu správci nebo do likvidační podstaty (k tomu srov. IV. ÚS 378/16)¹.

JUDr. Kasíková v komentáři k ust. § 46 odst. 7 EŘ uvádí, že dnem právní moci usnesení o nařízení likvidace pozůstalosti se ze zákona zastavuje exekuce, která by postihovala majetek náležející do likvidační podstaty (§ 198 odst. 1 ZŘS). Exekutor usnesením informuje účastníky řízení o zastavení exekuce a rozhodne o nákladech řízení a nákladech exekuce.²

V tomto ohledu účinky pravomocně nařízené likvidace pozůstalosti již nejsou příliš sporné.³ Čemu se však judikatura ani odborná veřejnost příliš nevěnuje, je právě otázka rozhodnutí o nákladech řízení a nákladech exekuce. Není ani divu, neboť chybí jeden z účastníků, který by mohl případně brojit proti nákladovým výrokům, přičemž z níže uvedených důvodů je sporadické, že by byla ná-

kladová povinnost uložena oprávněnému.

Dle názoru Mgr. Kocince soudní exekutor rozhodne o zastavení a zároveň řeší otázku nákladů. Připustit lze ale i výklad, že se řízení zastavuje ex lege a soudní exekutor nemá povinnost vydávat o tomto usnesení.⁴ Další možností je zvolit způsob výše prezentovaný JUDr. Kasíkovou, tedy usnesením informovat účastníky o zastavení exekuce a zároveň rozhodnout o nákladech řízení a nákladech exekuce. Výrok usnesení o zastavení exekuce by pak pouze deklaroval nastalý stav, tedy že exekuce byla zastavena dnem právní moci usnesení o nařízení likvidace pozůstalosti. Co se nákladových výroků týče, pak za situace, kdy povinný zemřel a je nařízena likvidace pozůstalosti, je těžko možné rozhodovat o povinnosti povinného uhradit náklady řízení či náklady exekuce. Příkazat k úhradě náklady exekuce oprávněnému si lze taktéž těžko představit, když o nákladech exekuce rozhodujeme dle ust. § 89 EŘ s ohledem na procesní zavinění. Až na situace, kdy by snad úmrtí povinného způsobil přímo oprávněný, nenalézám jiný důvod, pro který by takové zavinění mělo ležet na oprávněném.⁵ Jak tedy v dané situaci rozhodnout o nákladech?

Jak již bylo uvedeno výše, stejnou problematikou se již zabýval Mgr. Kocinec ve svém článku v Komorních listech⁶, kde uvedl, že dle jeho názoru je možné v takovém případě rozhodnout o svých nákladech a nákladech oprávněného exekučního řízení obecným rozhodnutím o nákladech bez adresnosti povinného subjektu je nést. Případně lze přiznat náklady soudního exekutora vůči

¹ VLÁČIL, David. § 198 [Účinky nařízení likvidace na jiná řízení]. In: SVOBODA, Karel, TLÁŠKOVÁ, Šárka, VLÁČIL, David, LEVÝ, Jiří, HROMADA, Miroslav a kol. Zákon o zvláštních řízeních soudních. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 455–456, marg. č. 1–4.

² KASÍKOVÁ, Martina. § 46 [Provádění exekuce]. In: KASÍKOVÁ, Martina, JIRMANOVÁ, Miroslava, HUBÁČEK, Jaroslav, PLÁŠIL, Vladimír, ŠIMKA, Karel, KUČERA, Zdeněk, NEKOLA, Václav. Exekuční řád. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 402, marg. č. 50.

³ Viz např. Rozsudek Nejvyššího soudu ČR 24 Cdo3190/2022: Významné je to, že k zastavení exekuce dochází ex lege – přímo ustanovením § 198 odst. 1 věta druhá z. ř. s. Zastavení exekuce znamená, že exekuce končí.

⁴ KOCINEC, J. K nákladům soudního exekutora při střetu dědického a exekučního řízení. In: Právní prostor [online]. *cit. 04.08.2022. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/procesni-pravo/k-nakladum-soudniho-exekutora-pri-stretu-dedickeho-a-exekucniho-rizeni>

⁵ Nález Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 395/07, ze dne 18. 06. 2009,

⁶ KOCINEC, J. K nákladům soudního exekutora při střetu dědického a exekučního řízení. In: mj. v Komorní listy 04/2015 a v Právní prostor [online]. *cit. 04.08.2022. Dostupné: www.pravniprostor.cz/clanky/procesni-pravo/k-nakladum-soudniho-exekutora-pri-stretu-dedickeho-a-exekucniho-rizeni

oprávněnému, který je v případě zaplacení soudnímu exekutorovi může uplatňovat vůči likvidační podstatě jako příslušenství pohledávky (zde by se již jednalo o příslušenství, s ohledem na jednotu věřitele). Rád bych na toto navázal s doplněním.

Dojde-li k nařízení likvidace pozůstalosti, má exekutor právo odečíst z vymožené částky v rámci exekuce své náklady exekuce a do likvidační podstaty tak vydat toliko čistý výtěžek exekuce, a to usnesením, kterým rozhodne po odpočtu nákladů exekuce o vydání vymoženého plnění do likvidační podstaty, když toto usnesení exekutor vydá bez zbytečného odkladu po nabytí právní moci rozhodnutí o nařízení likvidace pozůstalosti. Z praxe mohu uvést konkrétní případ, kdy o zastavení exekuce a nákladech exekuce rozhodl exekuční soud ještě před tím, než soudní exekutor stihl vydat vymožené plnění po odpočtu nákladů exekuce do likvidační podstaty. Okresní soud v Břeclavi rozhodl o zastavení exekuce a rozhodl o nákladech exekuce a účastníků tak, že exekuce se zastavuje a „soudnímu exekutorovi se právo na náhradu nákladů exekuce nepřiznává“ a nákladový výrok odůvodnil s odkazem na § 89 EŘ vzhledem k tomu, že je exekuce zastavována tzv. ze zákona a nelze hovořit o zavinění ani jednoho z účastníků. Krajský soud v Brně v řízení o odvolání soudního exekutora do nákladového výroku usnesení Okresního soudu v Břeclavi, ve věci č. j. 26 Co 110/2020-101 ze dne 30.6.2020 uvedl, že rozhodoval-li pak zde přezkoumávaným výrokem II. o nákladech exekuce soudního exekutora, tak zcela pominul výše zmíněné právo exekutora na přednostní uspokojení odměny a náhrady nákladů exekuce zakotvené v § 46 odst. 7 ex. ř. a své rozhodnutí odůvodnil nesprávně odkazem na § 89 ex. ř. Soudnímu exekutorovi náleží odměna ve výši 3 000 Kč podle ustanovení § 11 odst. 3 vyhlášky č. 330/2001 Sb. v jeho znění před novelou provedenou vyhláškou č. 441/2016 Sb. (článek 2, 3 vyhlášky č. 441/2016 Sb.) a náhrada hotových výdajů v paušální výši 3 500 Kč podle ustanovení § 13 odst. 1 vyhlášky č. 330/2001 Sb. ve znění pozdějších předpisů. Dále náleží soudnímu exekutorovi rovněž jím požadovaná částka 1 235 Kč na dani z přidané hodnoty.

Celkem tedy částka 7 735 Kč. Nákladový výrok daného usnesení č.j. 26 Co 110/2020-101 pak Krajský soud v Brně formuloval v souladu s názorem Mgr. Kocince, když o nákladech exekuce rozhodl obecným rozhodnutím bez adresnosti povinného subjektu je nést. Konkrétně rozhodl, že napadené usnesení ve výroku II. změnil tak, že náklady exekuce soudního exekutora XY se určují částkou 7 735 Kč.

Ve výše zmíněné situaci však bylo rozhodováno ve stavu, kdy soudní exekutor před úmrtím a pravomocným nařízením likvidace pozůstalosti něčeho vymohl. Nastat však mohou další situace, na které však judikatura zatím nedala zcela jasnou odpověď. Takovou situací bude například stav, kdy v exekuci soudní exekutor ničeho nevymohl, či vymohl částečně, rozhodl o vydání výtěžku dle ust. § 46 odst. 7 EŘ a ve zbytku buď přihlásil do likvidace či nikoliv.

Jakým způsobem má tedy soudní exekutor rozhodnout o nákladech exekuce, není-li mu dopředu znám výsledek likvidace pozůstalosti?

Má vyčkat s rozhodnutím o nákladech účastníků a nákladech exekuce až do výsledku likvidace pozůstalosti? Je to jeden z možných výkladů, který však není příliš praktický, neboť i likvidace pozůstalosti může probíhat roky a za situace, kdy soudní exekutor informoval účastníky o zastavení, by musel vyčkat do výsledku likvidace a dále evidovat zastavenou exekuci s dotazy likvidačnímu správci na výsledek likvidace a až následně rozhodnout o nákladech exekuce a nákladech účastníků. Tuto situaci můžeme připodobnit ke střetu s insolvenčním řízením, kdy soudní exekutor taktéž čeká, s jakým výsledkem insolvenční řízení skončí, zda bude povinný oddlužen a osvobozen od placení pohledávek či zda nikoliv a bude moci v exekuci pokračovat. Avšak s tím rozdílem, že v případě likvidace dědictví dopředu ví, že exekuce pokračovat nebude a zbývá tedy jen rozhodnout o nákladech. V případě insolvence končící oddlužením a osvobozením povinného nám judikatura dala odpověď, jak je možné o nákladech exekuce rozhodnout a že v neuhrazeném rozsahu se stávají naturální obli-

gací⁷. V případě likvidace pozůstalosti je situace o to více jasná, neboť zákon v ust. § 277 ZŘS jasně stanoví, že pohledávky, jimž odpovídá pasivum pozůstalosti, zanikají dnem skončení řízení o pozůstalosti (§ 276 odst. 2 ZŘS) v takovém rozsahu, v jakém nebyly uspokojeny z výtěžku zpeněžení majetku likvidační podstaty; to platí i tehdy, jestliže věřitel svou pohledávku nepřihlásil. V takovém případě by pak soudní exekutor podle výsledku likvidace pozůstalosti rozhodl o nákladech podle výše jejich (ne)uspokojení v likvidaci. Na druhou stranu i v tomto případě soudní exekutor jistě narazí na otázku, jakým způsobem formulovat nákladové výroky. Nemá zde totiž povinného. Jednou z možností, ke které se přiklonil i Krajský soud v Brně (viz výše), je formulace nákladového výroku bez adresnosti povinnosti vůči povinnému. V našem případě, kdy nemáme povinného, je však možné alespoň uvést, z čí majetkové sféry byly či budou náklady uhrazeny, tzn. např. způsobem: „Náklady soudního exekutora, které byly uhrazeny z likvidace pozůstalosti sp.zn. XY po povinném X, se určují částkou XYZ“. Takto však lze rozhodnout pouze v situaci, kdy je postaveno na jisto, jakou částku nákladů soudní exekutor obdrží z likvidace pozůstalosti.

Jako praktičtější řešení se mi jeví rozhodnout o nákladech „bezodkladně“ poté, kdy se soudní exekutor dozví o pravomocně nařízené likvidaci, jak ostatně předpokládá i ust. § 46 odst. 7 EŘ. Jestliže má soudní exekutor uhrazeny náklady, je situace poměrně jednoduchá a soudní exekutor rozhodne dle ust. 46 odst. 7 EŘ o vydání výtěžku do likvidační podstaty po odpočtu nákladů exekuce. Pokud je uhrazeny nemá, nebo jen částečně, je situace obtížnější, neboť v tuto chvíli lze jen těžko předvídat, zda bude jeho přihlášená pohledávka na nákladech uspokojena z likvidace pozůstalosti, případně v jaké výši. V dané situaci bych se přiklonil k určení nákladů výroky bez adresnosti sub-

jektu je nést, avšak se stanovením jejich maximálního rámce, či omezením do výše, ve které bude uspokojen v likvidaci pozůstalosti, čímž bude zároveň spojen s osobou povinného, resp. s majetkovou sférou po povinném. Takový výrok by pak mohl znít např.: „Náklady exekuce soudního exekutora Y se určují ve výši, kterou soudní exekutor obdrží z likvidace pozůstalosti sp.zn. ____ po povinném X, maximálně však ve výši 6 655 Kč.“ či např. negativním vymezením: „Soudní exekutor nemá právo na náhradu nákladů exekuce, vyjma náklady přihlášené do likvidace pozůstalosti sp.zn. XY po povinném X, které se určují ve výši 6 655 Kč“. Takto formulované výroky by dle mého názoru splnily požadavek vyčíslení nákladů v důsledku zastavení exekuce a byly by i spojeny s osobou povinného, a to uvedením z jakého majetku byly či budou uhrazeny, neboť nebylo by-li úmrť povinného a nařízení likvidace, uspokojoval by své náklady exekutor právě z majetku povinného, který podléhá likvidaci pozůstalosti, byť takovou skutečnost nelze spojovat se zaviněním na zastavení exekuce. Zároveň tím, že v neuhrazeném rozsahu pohledávka na nákladech exekuce ze zákona zaniká skončením pozůstalostního řízení dle § 277 ZŘS, opadl by důvod rozhodovat o nich opětovně až poté, co bude stanoveno na jisto, kolik přesně soudní exekutor za pohledávku na nákladech exekuce obdrží. Přitom zákon umožňuje přihlásit náklady exekuce do likvidace pozůstalosti a Ústavní soud jasně stanovil, že nárok na náhradu nákladů exekuce vzniká soudnímu exekutorovi již pověřením k provedení exekuce.⁸

Vzpomeneme-li si na roky studia právní vědy, zjistíme, že za poslední dvě dekády se rozhodování o nákladech řízení značně vyvinulo. Klasická nauka stojící na tom, že náklady se mají „ukládat“ respektive „ukládat povinnost k úhradě“ konkrétnímu účastníkovi, a to formou výroku s pariční lhůtou, která nám byla od dob studia na právníc-

⁷ Vzhledem k aktuální judikatuře Nejvyššího soudu, a to usnesení ze dne 24.11.2010 sp. zn. 29 Cdo 3509/2010, které bylo zveřejněno ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek č. Rc 63/2011, pohledávka, na kterou se vztahuje rozhodnutí o osvobození dlužníka od placení, vydané podle § 414 odst. 1 insolvenčního zákona, v neuhrazeném rozsahu nezaniká, v soudním či jiném řízení ji však nelze věřiteli přiznat; ve vykonávacím řízení má taková pohledávka stejný režim jako promlčená pohledávka. S ohledem na režim pohledávky po vydání usnesení o osvobození dlužníka od zbytku neuhrazených pohledávek, nelze přiznat v neuhrazené části náklady oprávněného a exekutora v exekučním řízení.

⁸ Nález Ústavního soudu ze dne 1. 7. 2016, sp. zn. IV. ÚS 3250/14

kých fakultách předkládána, dostává na frak⁹. A to nejen s ohledem na četné nekonceptní novelizace exekučního práva, ale v kontextu celého vývoje výkonu rozhodnutí, potažmo exekuční agendy. Obecně je civilní řízení založené na principech sporného řízení a úspěchu ve věci. Pokud je však exekuční řízení nastaveno v nákladových otázkách na aspektech procesního zavinění na zastavení exekuce, je nutno odhlédnout od principů dosud doktrínou dovozených a promítnout tyto změny do znění nákladových výroků. Ostatně již není výjimkou, že náklady řízení či exekuce jsou určovány bez adresnosti konkrétního subjektu je nést. Jak uvádí JUDr. Kasíková k rozhodování o nákladech exekuce v případě zastavení exekuce dle ust. § 55 odst. 7 a násl. Ex. řádu: Nebyla-li zaplacená záloha vůbec, pak se rozhodne: „Náklady exekuce se určují částkou 6 655 Kč“ a dále bude rozhodnuto jen o nákladech účastníků řízení mezi nimi navzájem (viz dále).¹⁰ Z uvedeného je tak zřejmé, že takto formulovaný výrok bez adresnosti může obstát.

Objevuje se taktéž přístup, při kterém soudní exekutor rozhoduje o nákladech pouze v případě, že si má co odečíst z vymoženého plnění postupem dle § 46 odst. 7 EŘ a následně vyrozumí oprávněného o zastavení exekuce, o zastavení exekuce nerozhoduje, přihlásí, či nepřihlásí náklady exekuce do likvidace a dále o nákladech exekuce nerozhoduje, spis ukončí. Jako titul k ponechání z likvidace uhrazených nákladů pak použije rozvrhové usnesení z likvidace pozůstalosti. Tento přístup však nepovažuji za vhodný, pokud o nákladech nebylo již rozhodnuto v PUNE, neboť o nákladech by mělo být zásadně rozhodováno v řízení, ve kterém vznikly, případně v odvolacím řízení. Pokud však o nákladech exekuce a nákladech účastníků již bylo rozhodnuto, tomuto postupu dle mého názoru nic nebrání. Nutno ovšem poznamenat,

že je potřeba rozhodnout i o nákladech účastníků a pokud o nich nebylo dosud rozhodnuto, měl by tak soudní exekutor učinit. Bylo-li ale v rámci exekuce již rozhodnuto o nákladech v příkaze k úhradě nákladů exekuce, pak bezhlavé trvání na judikatuře Nejvyššího soudu¹¹ týkající se zániku účinků PUNE postrádá své opodstatnění, když je nutné vzpomenout v jakém kontextu Nejvyšší soud daná rozhodnutí učinil. Nejvyšší soud daná rozhodnutí přijal v souvislosti se zastavením exekuce z důvodů ex tunc, konkrétně pro neplatně sjednanou rozhodčí doložku a bylo tak dle názoru Nejvyššího soudu potřeba odklidit účinky již vydaných rozhodnutí o nákladech. V případě pravomocně nařízené likvidace je exekuce zastavena s účinky ex nunc a jsem tak názoru, že není nutné již vydaná rozhodnutí o nákladech rušit či o nákladech rozhodovat znova, neboť zmíněná judikatura Nejvyššího soudu se v tomto případě neuplatní, protože na tento případ skutkově a kontextuálně nepřiléhá. Shodně k tomu i Mgr. Levý, který uvádí, že ke zrušení dosud vydaných rozhodnutí o nákladech výkonu ale není důvod v případech, kdy procesní zavinění na zastavení výkonu rozhodnutí lze klást k tíži povinného, například při zastavení výkonu rozhodnutí podle § 268 odst. 1 písm. g) OSŘ.¹² Ačkoliv se v případě zastavení pro pravomocně nařízenou likvidaci pozůstalosti nedá hovořit o procesním zavinění povinného, zákon předpokládá, že by měly být hrazeny z majetku povinného.¹³ I když ustanovení § 271 OSŘ používá formulaci, že soud může zrušit dosud vydaná rozhodnutí o nákladech exekuce, v praxi tak učiní vždy, bude-li exekuce zastavena zaviněním oprávněného. Současně ale platí, že i v případě, že soud v rozhodnutí o zastavení exekuce výslovně nezruší předchozí příkazy k úhradě nákladů exekuce, tyto příkazy se přesto mají bez dalšího za zrušené, jestliže soud při zastavení exekuce rozhodne tak, že

⁹ Byla-li exekuce zastavena podle odstavce 7, 8, 10 nebo 11, určí se náklady bezvysledné exekuce ve výši minimální odměny a paušální náhrady hotových výdajů podle zvláštního předpisu (KASÍKOVÁ, Martina. § 55 [Zastavení exekuce]. In: KASÍKOVÁ, Martina, JIRMANOVÁ, Miroslava, HUBÁČEK, Jaroslav, PLÁŠIL, Vladimír, ŠIMKA, Karel, KUČERA, Zdeněk, NEKOLA, Václav. Exekuční řád. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 465.)

¹⁰ Tamtéž.

¹¹ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp.zn. 30 Cdo 3605/2020 a rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 20 Cdo 1227/2019

¹² LEVÝ, Jiří. § 271 [Náhrada nákladů řízení při zastavení výkonu rozhodnutí]. In: SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, DOLEŽÍLEK, Jiří a kol. Občanský soudní řád. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, s. 1306, marg. č. 9.

¹³ Ust. § 238 odst. 1 zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních: Pasiva likvidační podstaty tvoří náklady zůstavitelova pohřbu, jakož i dluhy zůstavitele, které měl v době smrti, a dluhy vzniklé po smrti zůstavitele, které mají původ v právních skutečnostech, z nichž by měl plnit zůstavitel, kdyby mu v tom nezabránila smrt

soudní exekutor nemá podle výsledku právo na náhradu nákladů exekuce vůči povinnému (rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24. 3. 2021, sp. zn. 30 Cdo 3605/2020), tedy např. povinnost k jejich náhradě uloží oprávněnému.¹⁴ Z uvedeného však vyplývá, že není-li shledáno zavinění na zastavení exekuce na straně oprávněného, neboť je exekuce zastavena ze zákona, není tak podle výše uvedeného třeba rozhodovat znova a náklady „přikrývat“, co víc za situace, kdy není povinného, který by proti takovému rozhodnutí mohl brojit odvoláním.

Soudní exekutor totiž není soudce. Jeho hlavním úkolem je vymáhat přiznané nároky oprávněných, nikoliv opakovaně rozhodovat o totožném tam, kde již bylo rozhodnuto. Exekuční řád právě v zájmu rychlosti a účelnosti některé zásady okrajuje, jinak by exekuce, jež má být přímým vynucením splnění povinnosti uložené exekučním titulem, mohla upadnout do formalistického kolotoče rozhodování pro rozhodování.¹⁵ V souladu s tímto názorem bych se pak přikláněl k variantě nerozhodování o zastavení exekuce (ta je již zastavena ex lege) a nerozhodování o nákladech exekuce v případě, že o nich už rozhodnuto bylo příkazem k úhradě nákladů exekuce, neboť takový postup dle mého názoru respektuje zákon i judikaturu - je rychlý a účelný. V případě, kdy by soudní exekutor o nákladech před úmrtím povinného a nařízením likvidace pozůstalosti nerozhodl, mám za to, že je tak možné učinit společně s informováním účastníků o zastavení exekuce ex lege, a to určením nákladů bez adresnosti subjektu, tedy například již uvedenou formulací: „Soudní exekutor nemá právo na náhradu nákladů exekuce, vyjma náklady přihlášené do likvidace pozůstalosti sp.zn. XY po povinném X, které se určují ve výši 6 655 Kč“.

Nezbývá však než shrnout, že všechny z výše uvedených postupů rozhodování o nákladech exekuce jsou ve své podstatě možné. Jak bylo již uvedeno výše, je možné najít argumenty pro (ne)vhodnost každého z uvedených řešení, zůstává tak na soudních exekutorech, popř. odvolacích soudech, jaký trend rozhodování nastaví a vzhledem k tomu, že

povinný zemřel a oprávněnému je často jedno, jak je o nákladech rozhodnuto, nejsou-li náklady uloženy právě k tíži oprávněného, nezbývá než zkoušet prorazit si svou cestu v rámci odvolání soudního exekutora do svého nákladového výroku, neboť ohledně nákladů exekuce je taktéž účastníkem řízení a je tak aktivně legitimovaný k podání odvolání do výroku o nákladech exekuce.¹⁶

Článek on-line si přečtete zde:

¹⁴ Usnesení Nejvyššího soudu ČR sp.zn. 30 Cdo 3294/2023

¹⁵ Komentář k ust. § 46 exekučního řádu, SVOBODA, Karel. Exekuční řád: komentář. Beckovy komentáře. V Praze: C.H. Beck, 2022. ISBN 978-80-7400-863-4

¹⁶ Např. dle usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích sp.zn. 7 Co 923/2008

Text: Mgr. Petr Prokop Ustohal, tajemník EK ČR, ve spolupráci se členy Mezinárodní komise EK ČR

Specifika belgické právní úpravy exekucí

V průběhu minulého roku měla Mezinárodní komise několik příležitostí se setkat se zástupci belgických soudních exekutorů, především s prezidentem Mezinárodní unie soudních exekutorů Marcem Schmitzem, který je sám soudním exekutorem s působností v belgickém správním obvodu Liège. S českými soudními exekutory se podělil o své zkušenosti s výkonem exekucí v Belgii.

Předpoklady pro jmenování soudním exekutorem v Belgii

Soudní exekutor je v Belgii jmenován královským dekretem po absolvování výběrového řízení a pětileté praxe exekutorského koncipienta a kandidáta.

Podmínkou pro jmenování soudním exekutorem v Belgii je získání magisterského titulu v oboru právo a absolvování pětileté praxe na exekutorském úřadu (praxe může být absolvována výhradně na exekutorském úřadu a nelze započítat jinou právní praxi, např. advokátní, jako je tomu v České republice).

Exekutorský koncipient může po 2 letech praxe na exekutorském úřadu přistoupit ke složení zkoušky exekutorského kandidáta a po dalších 3 letech praxe exekutorského kandidáta lze podat přihlášku do výběrového řízení na obsazení uvolněného exekutorského úřadu (počet a sídla exekutorských úřadů jsou stanovena zákonem). Výběrová komise je tvořena dvěma exekutory a zástupci dalších právních profesí, mezi které patří soudci, zástupci právní akademické obce a dalších právnických profesí (notáři, advokáti atd.). Odlišností od českého právního řádu je skutečnost, že výběrová komise nevybírá exekutora, nýbrž pouze doporučí

tři nejlepší kandidáty a finální rozhodnutí provádí belgická královská kancelář. Exekutor je následně jmenován královským dekretem, a to do konkrétního distriktu a konkrétního města.

Podmínkou pro jmenování je mj. jazyková zkouška odpovídající úřednímu jazyku příslušného distriktu - nizozemština, francouzština, němčina, případně kombinace těchto jazyků (v regionu Deutschsprachige Gemeinschaft).

Věkový limit pro výkon funkce soudního exekutora činí 70 let, souběžně ale platí podmínka min. 25 let profesionální kariéry, což může věkový limit posunout (pokud tedy soudní exekutor zahájí praxi v 60 letech, jeho věkový limit se posouvá až na 85 let). Soudní exekutor může kdykoliv ze své funkce rezignovat, případně být v zákonem stanovených případech odvolán.

Specifika výkonu činnosti exekutora v Belgii

V Belgii neexistuje dvoukolejnost výkonu rozhodnutí – soudní exekutor je monopolním orgánem výkonu práva. Svoji činnost mimo úřad vykonává výhradně osobně nebo prostřednictvím svého zástupce.

Belgický soudní exekutor drží monopol na výkon rozhodnutí v belgickém království a jiný způsob výkonu rozhodnutí nežli prostřednictvím soudního exekutora tak není možný. Exekutor současně nemůže působit v jiných právních profesích (např. advokát, soudce).

Veškeré činnosti exekutora prováděné mimo úřad (doručování, vyklizení atd.) mohou být prováděny výhradně exekutorem nebo jeho kandidátem

(zástupcem). Nelze tedy pověřit „dalšího“ zaměstnance, jako je tomu v České republice.

S ohledem na skutečnost, že exekutor je v Belgii primárně podnikatelem, je mu umožněno vytvářet s jiným exekutorem komerční sdružení (ve formě společností s ručením omezeným). Podílníky mohou být výhradně exekutoři ze stejného distriktu. Exekutoři mohou prodávat podíly v této společnosti, ale mohou je prodávat opět pouze exekutorovi jmenovanému do téhož distriktu.

Kandidát (zástupce) soudního exekutora

Kandidát je primárně zástupcem soudního exekutora, který však nemůže vykonávat exekuční činnost souběžně se soudním exekutorem.

Činnost soudního exekutora mimo sídlo jeho úřadu je v Belgii vázána na jeho osobu nebo na osobu jeho zástupce. Význam zástupce je tak daleko vyšší, nežli jsme tomu zvyklí z českých poměrů. Zástupcem bývá primárně kandidát soudního exekutora, kterým se stane exekutorský koncipient po absolvování 2 let koncipientské praxe a po složení odborné zkoušky. Po dalších 3 letech odborné praxe na pozici exekutorského kandidáta se kandidát může přihlásit do výběrového řízení na obsazení uvolněného exekutorského úřadu. Zástupcem může být i jiný soudní exekutor, nicméně výhradně soudní exekutor ze stejného distriktu.

Každý exekutor může mít v konkrétním čase pouze jednoho zástupce. Uvedené omezení je regulací větších kanceláří, které tak nemohou mít neomezené množství kvalifikovaných zaměstnanců na pozici kandidáta (pro srovnání – např. v Nizozemí může mít exekutor souběžně až 3 zástupce).

Kandidáti mohou provádět všechny úkony namísto exekutora, nicméně není možné, aby souběžně úkony exekutora činil jak exekutor, tak zástupce (vždy tedy působí pouze jeden z nich). Belgická komora soudních exekutorů vede veřejnou online databázi, do které se zapisuje „absence“ exekutora a jeho nahrazení jeho zástupcem. Exekutor může být v průběhu roku zastoupen zástupcem max. po dobu 180 dnů.

Územní působnost soudního exekutora

V Belgii funguje kombinace volné soutěže a místní příslušnosti, když soudní exekutoři soutěží v rámci svého jurisdikčního distriktu. Těch je v Belgii celkem dvanáct.

Exekutoři jsou jmenováni do jednoho z belgických distriktů, výjimkou je německy hovořící oblast, která je s ohledem na malou rozlohu působností spojena se sousedním distriktem Liege, v jehož rámci funguje volná soutěž u soukromoprávních věřitelů. Veřejnoprávní věřitelé jsou při výběru exekutora limitováni a projevují se zde prvky nepravé teritoriality. V Belgii je v současné době 12 „exekučních“ distriktů, přičemž v nedávné době se tyto oblasti zvětšovaly, a to z původních 27 distriktů. Belgie má zhruba 11,6 milionu obyvatel a počet obyvatel jednotlivých distriktů se pohybuje od cca 0,3 milionu do cca 1,7 milionu.

Belgičtí exekutoři jsou vždy jmenováni do konkrétního města určeného zákonem a nemohou si jako své působíště vybrat město jiné. Exekutoři si mohou se souhlasem ministra spravedlnosti vyměnit sídlo, nicméně pouze v rámci svého distriktu. Odcházející exekutoři si přitom berou své spisy do nového úřadu. V praxi podobné výměny nejsou příliš časté a odehrávají se maximálně 1–2x ročně.

Belgickým specifikem je bilingvita výkonu rozhodnutí. Rozhodnutí a další písemnosti směřující do jinojazyčné oblasti Belgie jsou povinně opatřovány překladem (do němčiny, francouzštiny či nizozemštiny). Z tohoto důvodu je naprosto běžné, že exekutoři spolupracují na denní bázi s překladatelskými agenturami. Zajímavým způsobem je řešena „exekuční turistika“ dlužníků - pokud se dlužník z běžící exekuce přestěhuje mimo jurisdikci soudního exekutora, stávající exekutor postoupí spis svému kolegovi z nového distriktu (tohoto kolegu si svobodně vybírá). Za administraci a postoupení spisu má nárok na podíl z odměny nového soudního exekutora (75 % bere vymáhající exekutor a 25 % postupující exekutor; tento podíl je dán zákonem).

V Belgii je rozšířená a dobře fungující přeshranič-

ní spolupráce s Lucemburskem, které má podobný systém výkonu rozhodnutí (na komerční bázi zde exekutoři spolupracují při výkonu přeshraničních rozhodnutí). Spolupráce naopak téměř nefunguje s dalším z belgických sousedů - Německem, kde funguje státní výkon rozhodnutí s menší ochotou vymáhajících orgánů ke kooperaci.

Belgická komora soudních exekutorů

Belgická komora soudních exekutorů sdružuje 563 soudních exekutorů, což je současně zákonem stanovený maximální počet exekutorů v zemi.

V Belgii v současné době působí 563 exekutorů, což je současně i numerus clausus (v Belgii tak připadá 1 exekutor na přibližně 20000 obyvatel země). Exekutoři jsou povinně sdruženi v Komoře soudních exekutorů - Huissier(s) de justice – Gerechtsdeurwaarder(s) – Gerichtsvollzieher (webové stránky komory lze najít na: <https://www.huissiersdejustice.be/>). Kromě exekutorů belgická komora evidovala v roce 2023 rovněž 348 kandidátů, 264 koncipientů a cca 2400 zaměstnanců. Budeme-li brát v potaz velikost jednotlivých úřadů, najdeme v Belgii 2 větší exekutorské kanceláře se 100–150 zaměstnanci, 23 kanceláří s 50–100 zaměstnanci, zbytek kanceláří má do 50 zaměstnanců. Historicky největší exekutorská kancelář měla více než 150 zaměstnanců a postupně skupovala podíly exekutorů dokonce i v jiných distriktech, nežli byla její jurisdikce (tuto praxi nedávno zakázala nová právní úprava, díky níž je možné kupovat pouze podíly exekutora ze stejného distriktu).

Komora soudních exekutorů vykonává jako jediná dohled nad soudními exekutory (nejvyšším kontrolním orgánem pro případ pochybení soudního exekutora je komorou ustavená Disciplinární komise). Kontrola soudního exekutora je ze strany Komory prováděna min. 1x za 5 let, pokud předchozí zjištění při kontrole byla bezproblémová. Při zjištění jakýchkoliv problémů se frekvence kontroly snižuje na min. 1x za 6 měsíců. Možnými sankcemi jsou podobně jako u nás „upozornění“, pokuty, případně odvolání exekutora z jeho úřadu.

Z hlediska externího vyjadřování platí v Belgii pravidlo, podle kterého žádný exekutor není oprávněn

komunikovat s médii, případně s politickou reprezentací, a to bez výjimky (belgická komora tak vždy hovoří jedním hlasem).

Další vzdělávání soudních exekutorů

Další vzdělávání exekutorů v Belgii je povinné a nedodržení tohoto závazku je sankcionováno.

Exekutoři v Belgii mají zavedené jako povinné tzv. další vzdělávání. Komora pro tyto účely založila ve spolupráci s Mezinárodní unií soudních exekutorů autonomní vzdělávací centrum SAMTES. Minimální rozsah vzdělávání soudních exekutorů činí 60 hodin za 2 roky. Školení jsou zpravidla zdarma a uplatňuje se u nich kreditový systém podle obsahu konkrétního školení.

V případě, že soudní exekutor nedodrží stanovenou výměru dalšího vzdělávání, hrozí mu disciplinární sankce a pokuty až do výše do 5000 EUR. Jednou z nepopulárních sankcí za neplnění povinnosti dalšího vzdělávání je zákaz zastoupení exekutora zástupcem. S ohledem na povinnou účast exekutora (respektive zástupce) u většiny exekutivních výkonů se jedná o citlivý zásah do výkonu funkce exekutora.

Belgická komora pořádá rovněž dobrovolné vzdělávání pro další zaměstnance (soft skills, zejména komunikace, asertivita atd.).

Hlavní činnosti soudního exekutora v Belgii

Těžiště činnosti soudního exekutora v Belgii nespočívá ve vymáhání, nýbrž v nesporných dalších činnostech, jako je doručování, osvědčování stavu nebo inkaso.

Mezi hlavní činnosti soudního exekutora v Belgii patří vymáhací činnost (včetně vyklizení), dále doručování a osvědčování stavu, a to v hrubém poměru cca 30 % / 30 % / 30 %. Mezi další činnosti pak patří např. předexekutivní inkaso a tzv. amicable debt collection.

V rámci vymáhací činnosti využívají belgičtí exekutoři postižení movitých věcí, nemovitých věcí

(bez možnosti dražit nemovitosti), postižení bankovních účtů, mezd a vyklizení. Zajímavou odchylnou od české právní úpravy srážek ze mzdy je skutečnost, že v Belgii neexistuje limitace srážek ze mzdy u alimentů; exekutor tedy může zabavit kompletní mzdu (uvedené platí pro nezaplacené alimenty, nikoliv pro budoucí, které se v Belgii nevybíhají).

Soudní rozhodnutí jsou v Belgii doručována výlučně prostřednictvím exekutora a nikoliv prostřednictvím belgické pošty. Tento systém se v Belgii využívá dlouhodobě z důvodu vysoké spolehlivosti soudních exekutorů při doručování. Exekutor má možnost využít jak osobní, tak i elektronické doručování, které ale není povinné. Při elektronickém doručování platí, že pokud exekutor neobdrží do 24 hodin po elektronickém doručení potvrzení doručení, je nezbytné doručovat tradiční (osobní) cestou. V poslední době převažuje jednoznačně elektronické doručování v rámci jurisdikce daného exekutora. Pokud potřebuje exekutor doručovat do jiného jurisdikčního distriktu, nemůže tak činit sám a musí dožádat exekutora příslušného distriktu. Odměna za doručování není paušální, nýbrž je vázána na hodnotu vymáhané pohledávky (reálně se pohybuje nad 150 EUR až do cca 1000 EUR).

Relativně novou další činností belgického exekutora je inkaso, tedy předexekuční vymáhání soudních rozhodnutí, které je založeno na principu rychlejšího vymáhání při nulových nákladech pro dlužníka. Veškeré náklady předexekučního vymáhání nese oprávněný, přičemž odměna za „úspěch“ je zásadně smluvní (obvyklá výše odměny se pohybuje mezi 7–15 %, a to podle výše dluhu). V případě neúspěšné inkasní činnosti se platí zpravidla minimální administrativní náklady, opět smluvní (např. na úrovni 25 EUR). Tuto činnost v Belgii provozovaly historicky inkasní agentury, ale v současné době jsou postupně nahrazovány soudními exekutory (nejčastěji uváděným důvodem této změny je psychologický efekt komunikace ze strany soudního exekutora). Při inkasu může exekutor kontaktovat či navštívit dlužníka, ale ten musí být výslovně upozorněn, že se nejedná o exekuční vymáhání a dlužník může tuto proceduru kdykoliv ukončit. Inkaso představuje nezanedbatelnou součást práce belgických soudních exekutorů a v celkovém souhrnu práce

se pohybuje na úrovni 10–15 %.

V současné době trpí soudy v Belgii nadměrnou agendou, a to i přesto, že většina řízení je nesporná. Z uvedeného důvodu belgická komora navrhla a prosadila zavedení tzv. „amicable debt collection“ („předsoudní vymáhání“), kdy v nesporných případech (nyní B2B, perspektivně i C2C) doručuje soudní exekutor dlužníkovi „výzvu k zaplacení“. Pokud je nárok dlužníkem v této fázi odmítnut (ve stanovené měsíční lhůtě), proces se zastavuje a nárok se přesune standardní cestou k soudu. V případě, že nárok odmítnut není, exekutor připraví „report“ (dluh nebyl uhrazen, věřitel nepožádal o příslušenství dluhu a nárok nebyl rozporován), kterým osvědčí stav a který se stává vykonatelným titulem. Vykonatelný titul je doručován belgickou komorou oběma stranám. Odhadovaná úspěšnost tohoto způsobu řešení nesporných nároků je 80 %.

Častou činností belgických soudních exekutorů je osvědčování stavu věci, které není nijak regulováno a je založeno na ryze smluvní bázi. Odměna činí dle náročnosti úkonu zhruba 250 EUR za první hodinu, 150 EUR za druhou a další hodiny výkonu. Osvědčuje se např. existence či neexistence budov, stav pozemků, běžné je využití dronů (např. při osvědčování progresu stavebních prací). Velice časté je osvědčování pravosti výrobku (např. u některých výrobců čokolád dodávajících v rámci franchizingu své výrobky do cukráren). Mezi méně časté, ale zajímavé způsoby osvědčení stavu patří např. osvědčení likvidace kazových výrobků známých značek (Louis Vuitton). Jako zajímavost lze uvést, že zhruba do přelomu tisíciletí se v Belgii v rámci osvědčení stavu věci ověřovala i nevěra (což mělo následně dopad do majetkového vyrovnání v rámci principu tzv. „zaviněného rozvodu“), kdy soudní exekutor za doprovodu policie vstoupil do domu, prohlédl všechny jeho pokoje a osvědčil .... vše, co se v domě odehrávalo.

Dražby

Při „kamenných“ dražbách nemovitostí v Belgii ještě donedávna fungoval zvyk, kdy notář zapálil svíci a příhozy v dražbě bylo možné činit, dokud svíce nedohořela.

Veřejné dražby movitých věcí může v Belgii provádět pouze soudní exekutor – má absolutní monopol, další alternativy neexistují. Nedobrovolné dražby nemovitostí mohou realizovat pouze notáři, a to na základě postižení nemovitosti soudním exekutorem.

Exekutoři mohou dražit většinu movitých věcí, bez omezení draží i zlato a drahé kameny. Znalecké posudky o ceně jsou povinné pouze u umění, nicméně u specializovaných movitých věcí (např. léky atd.) si exekutoři běžně přibírají experty z dotčených oborů (např. z lékárnické komory).

Proces směřující k prodeji nemovitosti začíná doručením rozsudku exekutorem, následně po patnácti dnech postihne exekutor nemovitost a podklady k postižení předává věřiteli, který se znovu obrací na soud s žádostí o pověření notáře dražbou nemovitosti. Notář má po pověření 6 měsíců k provedení samotné dražby. Notář je považován za odborníka v oblasti realit, protože veškeré prodeje nemovitostí v Belgii jsou vedeny notáři. Z tohoto titulu nemusí žádat o posudek, vyvolávací cena není regulována a stanovuje ji notář dle svého uvážení.

V současné době je cca 95 % dražeb nemovitostí elektronických, naopak u movitých věcí je cca 95 % dražeb „kamenných“. Donedávna v Belgii u kamenných dražeb nemovitostí fungoval zvyk, kdy notář zapálil svíci a příhozy bylo možné činit, dokud svíce nedohořela.

Součinnostní agenda, střet exekucí s insolvencí

Belgická komora soudních exekutorů vede centrální registr pravomocných exekucí (neveřejný, přístupný výhradně soudům, soudním exekutorům a notářům), přičemž soudní exekutor je povinen při vymáhání kontrolovat celkovou dluhovou zátěž povinného.

Exekutor má kdykoliv možnost požádat policii o vyhledání dlužníka, přičemž reakční doba policie je odvislá od velikosti dotazovaného distriktu/města (menší oblasti odpovídají v řádu několika dní, větší oblasti jsou pravidelně v prodlení). Přítomnost policie na místě výkonu exekuce exekutoři nevyužívají (nepotřebují ji, autorita soudního exekutora je s ohledem na 200letou tradici belgických soudních exekutorů značná).

Pokud jde o střet exekucí s insolvencí - soudní exekutor je osobou za úplaty doručující soudní rozhodnutí o zahájení insolvenčního řízení. Insolvenční řízení má přímý dopad na exekuční řízení, když brání provedení exekuce včetně exekuce prodejem movitých věcí (s některými výjimkami - pokud exekutor již má nařízenou veřejnou dražbu a věc je už v aukční síni, exekutor může pokračovat v dražbě, pokud ji ve stanovených případech insolvenční správce nezastaví). Insolvenční správce může následně pověřit soudního exekutora ke zpeněžení movitých věcí v insolvenčním řízení dražbou (v Belgii má soudní exekutor monopol v pořádání dražeb movitých věcí).

Závěrem zbývá jen popřát českým soudním exekutorům, aby konečně i naši zákonodárci našli dostatek odvahy a společenské odpovědnosti a vydali se belgickou cestou, tedy cestou posilování pozice soudních exekutorů jakožto spolehlivého vymáhacího článku právního státu.

Článek on-line si přečtete zde:

Zdroje:

- rozhovory s panem Marcem Schmitzem, prezidentem Mezinárodní unie soudních exekutorů a belgickým soudním exekutorem
- poznámkový materiál Mezinárodní komise Exekutorské komory České republiky
- Belgická komora soudních exekutorů - <https://www.huissiersdejustice.be/>
- Mezinárodní unie soudních exekutorů - https://uehj.eu/wp-content/uploads/2020/01/belgium_-_en-.pdf

Text: Mgr. Olga Černá

Portáldražeb.cz

Co ještě potřebujete vědět

STATISTIKA

2x

Podíl Portálu dražeb na trhu s online dražbami se v roce **2023 zdvojnásobil**.

12 %

V témže roce bylo na PD vloženo více jak **600 dražeb nemovitostí** = 12 % z celého trhu.

Hodnota vydražených nemovitých věcí na PD **je srovnatelná** s jinými dražebními portály.

3x

Od roku 2021 se **hodnota nejnižšího podání** u nemovitých věcí na PD **ztrojnásobila**, na trhu zůstala nezměněná.

Podíváme-li se na statistiky let 2022 a 2023, vidíme, že se podíl Portálu dražeb na trhu zdvojnásobil a samotná hodnota vydražených nemovitých věcí je srovnatelná s hodnotou na jiných dražebních portálech. Otevřeme-li si statistiky roku 2024, ukazují, že za prvních pět měsíců se počet konaných dražeb na Portálu dražeb zvedl o dalších 8 % oproti první polovině loňského roku.

Portál dražeb vznikl jako domovský produkt vytvořený na míru soudními exekutory, díky kterému není třeba za poskytnuté služby platit externímu dodavateli. U konvenčních webů jsou v očích veřejnosti zodpovědní za zajištění řádného provozu a dodržení všech procesních náležitostí soudní exekutoři. U Portálu dražeb je to naopak Komora, za kterou jde zodpovědnost, a která nese veškerá břemena s tím spojená.

Pro soudní exekutory, resp. registrované dražitele, to má několik nesporných výhod. Jednou z nich je i ta, že soudní exekutoři při změně dražebního portálu nemusí dělat právní analýzu fungování Portálu dražeb a nemusí kontrolovat reflektování všech legislativních změn.

Systém odpovídá specifickým parametrům dražeb konaných soudními exekutory a vzhledem k tomu, že je šitý na míru jejich práci a potřebám, je otevřený případným podnětům k optimalizaci, kterou je možné provést vcelku rychle. Všechny smysluplné a praktické podněty navržené samotnými uživateli, především z řad dražebníků, je tak možné uvést v praxi bez zásadního prodlení.

Příjemnou a zároveň důležitou nadstavbou je kromě sledování vývoje judikatury a právního rámce intuitivní obsluha a dostupná uživatelská podpora, kdy jsou k dispozici na lince helpdesku živí

a zkušení operátoři, nikoliv roboti, se kterými je, jak všichni víme, často přetěžká domluva. Je dokonce možné zaslat kompletní podklady pro dražbu a helpdesk ji za exekutorskou kancelář zveřejní. Zdarma je k dispozici i právní podpora.

Příjemné drobnosti, které jsou ale gró celkového uživatelského komfortu, nabízí exekutorům samotné uživatelské prostředí (admin). Například všechny chystané dražby najdete přehledně na jedné stránce, přibývající počty dražitelů jsou přehledně znázorněné v barevných polích nebo označení dražitelů s předkupním právem ikonou s korunkou na hlavě. Práci bezesporu ulehčí i hromadné příkazy na vrácení jistot nebo protokol, který je ke stažení okamžitě po dražbě a vše potřebné obsahuje hned v hlavičce.

Poplatky z nejnižšího podání = nižší náklady

Práci s ukončenou dražbou jako samostatnou jednotkou napomohla jak možnost stažení faktury po ukončení dražby, tak jednotná cena inzerce, která je pro Sreality stanovena na 10 Kč denně. Díky tomu znáte celkové náklady na dražbu hned po jejím ukončení a nemusíte čekat do konce měsíce na finální fakturaci.

Portál dražeb je pro práci exekutorů skutečně velmi flexibilní a zároveň za nejpříznivější cenu ve srovnání s jinými dražebními portály trhu. Pro konkrétní příklad jsme pro vás porovnali ceny Portálu dražeb s jiným významným dražebním portálem na trhu.

Porovnání poplatků za dražby

Srovnávací dražební portál		PORTÁL DRAŽEB 		
NEJVYŠŠÍ podání		NEJNIŽŠÍ podání		Cena s 30denní inzercí na Sreality + Reality.iDnes vč. poplatku za vložení do systému
Do 30 K	200 Kč			
Do 300 K	850 Kč	Do 150 K	150 Kč	740 Kč
Do 1 M	2 600 Kč	Do 1 M	800 Kč	1 390 Kč
Do 3 M	3 250 Kč	Nad 1 M	1 200 Kč	1 790 Kč
Do 10 M	4 300 Kč			
Nad 10 M	5 300 Kč			
INZERCE		INZERCE		
V ceně je inzerce na 3 portálech bez specifikace kde a jak dlouho		Inzerce Sreality + Reality.iDnes 30x13 Kč = 390 Kč		
ADMINISTRATIVA		ADMINISTRATIVA		
Zřejmě v ceně poplatku		Vložení do systému = 200 Kč		

Portál dražeb počítá poplatky z nejnižšího podání, zatímco srovnávaný portál inkasuje z podání nejvyššího, což je na trhu běžnější. Naše filozofie je nepenalizovat exekutory za dobře vydražené předměty.

Podíváme-li se na konkrétní příklad dražby - například dražbu nemovitosti s nejnižším podáním za 990 000 Kč a vydražené za 1 500 000 Kč, s 30denní inzercí na Sreality a Reality.iDnes a administrativní pomocí za vložení do systému, zjistíme, že taková dražba vyjde dražebníka na Portálu dražeb na 1 390 Kč, zatímco na srovnávacím dražebním portálu na 3 250 Kč.

U drobnějších dražeb, například u dražby auta, to pak může vypadat takto: Nejnižší podání za dražený vůz je 60 000 Kč, vydraží se za 90 000 Kč. Přičteme měsíční inzerci a administrativní pomoc. Poplatky na Portálu dražeb budou v celkové výši 740 Kč, na srovnávacím portálu 850 Kč.

Editace – svoboda, zjednodušení a komfort

Na základě podnětů jsme také umožnili rozsáhlou možnost editování už zadaných dražeb přímo v adminu. Cílem těchto změn bylo především zvýšení flexibility a usnadnění pohybu v administracím prostředí. Víme, že po zadání dražeb můžete potřebovat doplnit nebo změnit některé informace, zkrátka mít větší volnost v jejich správě. Oceňte to jistě u editace nadpisu, předmětu nebo kategorie dražby, informací o úvěru nebo předražku nebo u polí s daty začátku a konce dražby či u polí, která se týkají peněz a účtů. Některé informace se vyplňují pouze pomocí „šoupátek“ nebo předdefinovaného textu. Je toho ale mnohem víc. Nejzjednodušší cesta, jak vše poznat, je vyzkoušet Portál dražeb na 3 měsíce zdarma, a posoudit z vlastního pohledu.

Zjednodušení práce exekutorů musí být ale vyvážené komfortem pro uživatele webu v hrani-

cích, které umožňují striktní procesní předpisy. Několik málo změn je tedy možné provést pouze po pevně stanovenou dobu. U bodů, které nejsou editovatelné, stačí věnovat pozornost nápovědám, které uživatele navedou k dalším krokům. Časové omezení jsme u některých úprav zavedli z důvodu, aby změny na poslední chvíli nemátly zájemce o dražbu a nekomplikovaly přihlášení dražitelů. Věříme ale, že s jasně danými pravidly pro obě strany vzniká bezpečný a důvěryhodný prostor pro všechny.

Každé z těchto dílčích omezení je nastaveno tak, aby bylo rozumným kompromisem mezi stabilitou, bezpečností, kvalitou a individuálními potřebami každého soudního exekutora. Cíl mají ale společný: kvalitní provedení elektronické dražby bez jakéhokoliv náznaku pochybností, a tím i vyšší úspěšnost.

Newsletter? Ano!

Sdílet dražby na sociální sítě lze hned po jejich nahrání. Portál dražeb navíc každý týden odesílá newsletter na téměř 8 600 emailových adres dražitelů, kteří se k jeho odběru aktivně přihlásili. Upozorňujeme v něm odběratele na aktuální zajímavé dražby, do kterých se mohou přihlásit.

Dražitel si také může sám nastavit „Hlídacího psa“, který ho upozorní na nově vložené dražby dle jeho preferencí. Každého lze individuálně pojmenovat pro lepší přehlednost a jejich množství není nijak omezeno.

Dražby Portálu dražeb jsou také denně zveřejňované na sociálních sítích, konkrétně na Facebooku a síti X. Všechny tyto promo služby jsou pravidelné a pro dražebníky Portálu dražeb zcela zdarma. Ti mohou navíc využít cenově výhodnou inzerci, přičemž karty dražeb i inzerci pro vás vytvoří portál automaticky. A pro nové dražebníky je zdarma připraveno: 3měsíční užívání portálu a 10 inzerátů na Sreality.

PORTÁL DRAŽEB

email: helpdesk@portaldrazeb.cz

tel.: 211 155 321

www.portaldrazeb.cz

Text: Mgr. David Hozman

Judikatura v exekučních věcech

1. Exekuční návrh

*usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 29 Cdo 1463/2022 ze dne 29. 11. 2023
k ustanovení § 43a odst. 6 exekučního řádu*

Zanikne-li po skončení insolvenčního řízení a osvobození dlužníka od placení zbytku pohledávek zajištění pohledávky věřitele, který by jinak byl nadále oprávněn domáhat se ve smyslu ustanovení § 414 odst. 4 insolvenčního zákona uspokojení své zajištěné pohledávky z výtěžku zpeněžení předmětu zajištění, nelze exekuci na majetek povinného (dlužníka) provést (není zde žádný zajištěný majetek povinného, který by bylo možno zpeněžit). Exekuční návrh věřitele podaný po zániku zajištění soudní exekutor zamítne, neboť exekuci na majetek povinného (dlužníka) nelze provést žádným ze způsobů uvedených v exekučním řádu.

Pohledávka, na kterou se vztahuje rozhodnutí o osvobození dlužníka od placení (vydané podle § 414 odst. 1 insolvenčního zákona), v neuhrazeném rozsahu nezaniká, v soudním či jiném řízení ji však již nelze věřiteli přiznat; ve vykonávacím řízení má taková pohledávka stejný režim, jako promlčená pohledávka.

Právo domáhat se ve smyslu ustanovení § 414 odst. 4 insolvenčního zákona uspokojení pohledávky z výtěžku zpeněžení předmětu zajištění, který nebyl zpeněžen v insolvenčním řízení po schválení oddlužení plněním splátkového kalendáře, po osvobození dlužníka od placení zbytku pohledávek zůstává zachováno pouze tomu věřiteli, který se jako zajištěný věřitel se zjištěnou zajištěnou pohledávkou účastnil insolvenčního řízení ke dni jeho skončení.

Exekutorské zástavní právo na nemovitých věcech zřízené podle ustanovení § 69a exekučního řádu, ve znění účinném do 30. 6. 2015, neplní přímo uhrazovací funkci zástavního práva. Jeho účelem je zajištění pohledávky oprávněného do doby, než bude realizován jiný způsob exekuce; jeho význam spočívá nejen v zařazení vymáhané pohledávky do přednější skupiny a zajištění lepšího pořadí pro uspokojení v případě rozvrhu výtěžku mezi více přihlášených pohledávek do exekuce, ale především v motivaci povinného k dobrovolnému splnění vymáhané pohledávky.

Se skončením exekuce spojuje ustanovení § 69a odst. 5 exekučního řádu, ve znění účinném do 30. 6. 2015, také zánik exekutorského zástavního práva na nemovitých věcech.

V poměrech projednávané věci oprávněný přihlásil svou vykonatelnou a zajištěnou pohledávku do insolvenčního řízení vedeného vůči povinnému, přičemž pohledávka byla zjištěna včetně svého pořadí, v insolvenčním řízení nebyla uspokojena a ke zpeněžení zajištěného majetku nedošlo. Oprávněnému zůstalo právo domáhat se ve smyslu ustanovení § 414 odst. 4 insolvenčního zákona uspokojení své pohledávky z výtěžku zpeněžení předmětu zajištění i poté, kdy byl povinný (coby insolvenční dlužník, který řádně a včas splnil všechny povinnosti podle schváleného způsobu oddlužení) osvobozen od placení zbytku pohledávek.

Zajištění (spočívající ve zřízení exekutorského zástavního práva) však posléze zaniklo ve smyslu § 69a odst. 5 exekučního řádu, ve znění účinném do 30. 6. 2015, neboť exekuční řízení vedené na majetek povinného (v jehož rámci bylo exekutorské zástavní právo zřízeno) bylo zastaveno po pravomocném skončení insolvenčního řízení vedené

ho vůči povinnému po jeho osvobození od placení zbytku pohledávek.

V době podání (nového) exekučního návrhu tak oprávněný již není zajištěným věřitelem ve smyslu § 414 odst. 4 insolvenčního zákona, neboť jeho zajištění zaniklo a pojmově tak zde již není žádný zajištěný majetek povinného, z jehož výtěžku zpeněžení by mohla být pohledávka dovolatele uspokojena v exekučním řízení.

Je-li skutečnost, že zajištění pohledávky (například zástavní právo) zaniklo a v době podání exekučního návrhu již pohledávka oprávněného není zajištěná způsobem, který zde byl v době osvobození dlužníka od placení zbytku pohledávek, zřejmá (evidentní, nevzbuzující pochybnosti) již z exekučního návrhu oprávněného či příloh návrhu tak, že ji nelze věrohodně zpochybnit tvrzeními účastníků, pročez nevyžaduje další dokazování, pak k ní může (má) exekuční soud přihlídnout již při rozhodování o exekučním návrhu a může (má) udělit soudnímu exekutorovi v souladu s ustanovením § 43a odst. 6 exekučního řádu pokyn, aby exekuční návrh zamítl.

Namítá-li oprávněný, že byl „vyvlastněn bez náhrady“, pak pomíjí, že bylo zcela na jeho volbě (v souladu s dispoziční zásadou), zda měl v insolvenčním řízení vedeném vůči povinnému uplatnit právo na uspokojení své pohledávky ze zajištění. Bylo-li pro něj výhodnější (posuzováno z ekonomického hlediska) neuplatnit právo na uspokojení ze zajištění, nemohla být jen v takovém způsobu věřitele spatřována jakákoli spekulace či dokonce šikana dlužníka.

---

2. Exekuční titul

*usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 20 Cdo 2391/2023 ze dne 1. 12. 2023
k ustanovení § 40 odst. 1 exekučního řádu*

V projednávané věci je exekučním titulem rozhodnutí o neúspěšné zápůrčí žalobě povinného jako vlastníka nemovitých věcí, která slouží k ochraně

vlastníka. Neúspěch povinného spočíval ve zjištění, že oprávněnému svědčí věcné břemeno k přístupu ke kabelové technické chodbě umístěné pod dotčenými domy a k trafostanici umístěné v jednom z domů. Soudy zjistily, že tyto objekty jsou zařízením distribuční soustavy a jsou jedním funkčním celkem v právním smyslu (ustanovení § 505 občanského zákoníku), že věcné břemeno zatěžuje oba domy a že k údržbě, opravám a revizím celého zařízení je třeba zachovat přístup z obou stran.

Původně průchozí prostor, ve kterém bylo umístěno celé zařízení, povinný rozdělil posléze zděnou příčkou, čímž nezákonně zasáhl do práv oprávněného z věcného břemene, a to bráněním v přístupu domem do kabelové technické chodby. Proto v nalézacím řízení uspěl vzájemný návrh žalovaného (oprávněného), jímž se domáhal, aby se žalobce (povinný) zdržel rušení výkonu jeho práva (požadavek na odstranění celé zděné příčky neobstál, neboť nejde o jediné možné řešení přístupu).

Otázka případné finanční náhrady za výkon oprávnění ze služebnosti předmětem sporu nebyla. Nucené vymáhání rozsudkem uložené povinnosti tudíž není vázáno na žádné protiplnění, resp. vzájemnou povinnost ve smyslu ustanovení § 262 odst. 1 občanského soudního řádu.

Setrvává-li povinný v bránění přístupu oprávněnému do kabelové chodby, neobstojí názor, že exekuční titul jim za dané situace neukládá něco konat.

Soud v exekučním řízení není oprávněn přezkoumávat věcnou správnost podkladového rozhodnutí, jeho obsahem je vázán a je povinen z něho vycházet. Stejně tak ve stadiu nařízení výkonu rozhodnutí soud nezjišťuje, zda povinný uloženou povinnost splnil, v tomto směru vychází z tvrzení oprávněného. Jestliže povinný uloženou povinnost splnil, může se bránit jen návrhem na zastavení výkonu rozhodnutí. Byl-li přitom podán návrh na nařízení výkonu rozhodnutí bezdůvodně, může se povinný domáhat po oprávněném náhrady škody, která mu v případě bezdůvodně uložené pokuty vznikla.

usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 20 Cdo 2789/2023 ze dne 13. 12. 2023
k ustanovení § 43 odst. 1 exekučního řádu

Ustálená rozhodovací praxe dovolacího soudu připouští, aby si strany smlouvy o zápůjčce dohodly jako místo plnění peněžité zápůjčky bankovní účet třetí osoby. Nejvyšší soud se opakovaně vyjádřil v tom smyslu, že při peněžité zápůjčce zapůjčitel splní svůj závazek přenechat vydlužiteli peníze nejen jejich předáním vydlužiteli v hotovosti, ale i bezhotovostním převodem na účet vydlužitele, popř. podle dohody smluvních stran na vydlužitelem označený účet třetí osoby, k němuž má vydlužitel dispoziční oprávnění, anebo na vydlužitelem označený účet třetí osoby, který je podle dohody smluvních stran místem plnění závazku zapůjčitele poskytnout předmět zápůjčky.

Jestliže z obsahu smlouvy nebo z okolností kontraktačního jednání nevyplývá něco jiného, může kontrahent legitimně očekávat, že údaje týkající se platebního místa u osoby druhého kontrahenta (např. bankovní spojení) jsou uvedeny správně. Je-li proto podle takových údajů plněno, jedná se o plnění ve prospěch druhého kontrahenta bez ohledu na to, že poskytnutím plnění získala majetkový prospěch třetí osoba.

Podle ustanovení § 43 odst. 1 exekučního řádu jestliže je to, co ukládá exekuční titul povinnému, vázáno na splnění podmínky nebo na splnění vzájemné povinnosti oprávněného nebo omezené doložením času, lze vydat pověření podle ustanovení § 43a exekučního řádu jen tehdy, prokáže-li oprávněný, že se podmínka splnila nebo že sám svou vzájemnou povinnost vůči povinnému již splnil, popřípadě je připraven ji splnit, nebo že nastal doložený čas. Podle ustanovení § 43 odst. 2 exekučního řádu v případech uvedených v odstavci 1 je třeba k potvrzení o vykonatelnosti exekučního titulu připojit listinu vydanou nebo ověřenou státním orgánem nebo notářem, z níž je patrné, že se splnila podmínka, že oprávněný splnil svou vzájemnou povinnost, popřípadě je připraven ji splnit, nebo že nastal doložený čas.

Podle ustanovení § 71a odst. 1 notářského řádu lze uzavřít dohodu osoby oprávněné a osoby povinné

ohledně budoucí pohledávky vyplývající ze závazkového právního vztahu ji splnit a není vyloučeno, aby povinná osoba svolila k vykonatelnosti notářského zápisu ve vztahu k budoucí pohledávce oprávněného vyplývající ze závazkového právního vztahu. Vykonatelnost notářského zápisu lze vázat na splnění odkládací podmínky spočívající v poskytnutí peněžních prostředků v budoucnu a splnění takové podmínky je třeba prokázat kvalifikovaným způsobem podle ustanovení § 43 odst. 2 exekučního řádu, tedy listinou vydanou nebo ověřenou státním orgánem nebo notářem.

V projednávané věci je pro posouzení, zda má oprávněný podle hmotného práva na vymáhané plnění nárok, podstatná okolnost, zda finanční prostředky (zápůjčku) povinnému skutečně poskytl, tedy v tomto případě musí oprávněný prokázat, že peníze zaslal na účet označený ve smlouvě o zápůjčce. Splnění podmínky musí oprávněný prokázat výše zmíněným kvalifikovaným způsobem podle ustanovení § 43 odst. 2 exekučního řádu již při podání exekučního návrhu, případně dodatečně po poučení soudem.

Oprávněný k výzvě soudního exekutora předložil potvrzení banky o tom, že dne 25. 6. 2015 byla z účtu oprávněného na účet, jenž se shoduje s účtem označeným ve smlouvě o zápůjčce, převedena částka 1 500 000 Kč, přičemž pravost podpisů pracovníků banky na této listině byla ověřena Českou poštou, s. p. Předmětná listina tak splňuje nároky kladené ustanovením § 43 odst. 2 exekučního řádu, neboť se jedná o soukromou listinu, na níž byla pravost podpisů ověřena držitelem poštovní licence, jenž na úseku legalizace vykonává působnost státní správy ve smyslu zákona č. 21/2006 Sb., o ověřování shody opisu nebo kopie s listinou a o ověřování pravosti podpisu a o změně některých zákonů.

---

3. Změna soudního exekutora

usnesení Krajského soudu v Hradci Králové sp. zn. 21 Co 429/2023 ze dne 14. 11. 2023
k ustanovení § 44b exekučního řádu

Důvodem pro změnu soudního exekutora podle ustanovení § 44b odst. 2 exekučního řádu je také skutečnost, že původní soudní exekutor dlouhodobě a výrazně porušuje svou povinnost podle ustanovení § 46 odst. 4 exekučního řádu tím, že nevyplatil oprávněnému řádně a včas vysokou částku vymoženou v rámci řady exekucí.

Podle ustanovení § 44b odst. 1 exekučního řádu na návrh oprávněného a souhlasí-li s tím soudní exekutor, který vede exekuci, a soudní exekutor, kterého oprávněný označí v návrhu, převezme exekuci soudní exekutor, kterého oprávněný označil v návrhu. Převzetí exekuce není rozhodnutím. Podle odst. 2 nedojde-li ke změně soudního exekutora podle odstavce 1 a požádá-li oprávněný exekuční soud o změnu soudního exekutora, exekuční soud po vyjádření soudního exekutora, je-li to důvodné, rozhodne, že exekuci bude vést jiný soudní exekutor, kterého navrhne oprávněný, a soudní exekutor, který exekuci dosud vedl, mu věc postoupí.

Podle ustanovení § 46 odst. 4 exekučního řádu peněžité plnění na vymáhanou povinnost se hraří soudnímu exekutorovi nebo oprávněnému. Nedo hodnou-li se soudní exekutor a oprávněný jinak, soudní exekutor po uplynutí lhůty podle odstavce 6 zajistí po odpočtu nákladů exekuce výplatu celé vymožené pohledávky oprávněnému do 30 dnů od doby, kdy peněžité plnění obdržel. Vymožené částečné plnění soudní exekutor vyplatí po odpočtu nákladů exekuce oprávněnému, nedohodl-li se s ním na jiné lhůtě či jiné částce, ve stejné lhůtě v případě, kdy toto nevyplacené částečné plnění převyšuje částku 1 000 Kč.

Důvody zvláštního zřetele hodné, způsobilé k tomu, aby soud zprostil soudního exekutora dřívějšího pověření dle ustanovení § 44b odst. 2 exekučního řádu nemohou spočívat jen v subjektivním hodnocení oprávněného, nýbrž je zapotřebí, aby šlo o okolnosti závažné z objektivního hlediska, které překáží, aby exekuce mohla být efektivně (podle práva) provedena.

Při výkladu tohoto ustanovení – ohledně důvodů pro zproštění soudního exekutora – se v soudní praxi prosazují dvě protichůdná hlediska, sub-

jektivní a objektivní. Subjektivní zřetele (viděno z pohledu oprávněného) se projevují relevantně především tím, že je to oprávněný, kdo navrhuje, aby provedením exekuce byl pověřen určitý soudní exekutor, a jen navrženého soudního exekutora může soud pověřit provedením exekuce.

Je-li však exekuce nařízena, pověření konkrétního soudního exekutora je zásadně trvalé, resp. trvá až do úplného uspokojení vymáhané pohledávky a jejího příslušenství, resp. do zastavení exekuce. Výjimky zakotvuje zákon prostřednictvím institutu vyloučení soudního exekutora podle ustanovení § 29 exekučního řádu nebo možností soudního exekutora jeho pověření zprostit podle ustanovení § 44b odst. 2 exekučního řádu. Za takové zvláštního zřetele hodné důvody se považují mimořádné situace, které mohou v průběhu řízení nastat, a které brání tomu, aby exekuce mohla být úspěšně vedena a ukončena, např. – právě – situace, kdy exekuce není exekutorským úřadem prováděna, aniž zde jsou důvody, které by provádění bránily.

Důvodem zvláštního zřetele hodným pro změnu soudního exekutora je skutečnost, že původní soudní exekutor dlouhodobě a výrazně porušuje svoji povinnost danou ustanovení § 46 odst. 4 exekučního řádu, tj. v rozporu s ním nevyplatil oprávněnému řádně a včas vymožené plnění ve výši, které pro něj vymohl.

Jinak řečeno, na oprávněném za stávající situace nelze spravedlivě požadovat, aby pro něj exekuce prováděl původní soudní exekutor, který je při provádění sice úspěšný, ale vymožené plnění oprávněnému řádně a včas nevyplatí. Není přitom důvodná odvolací námitka původního soudního exekutora o nectění jeho presumpce nevinny. Okresní i krajský soud vychází při svém rozhodování jen z toho, že původní soudní exekutor porušuje svoji povinnost danou ustanovení § 46 odst. 4 exekučního řádu, nikoliv však z toho, že by se tím i dopouštěl trestné činnosti (o čemž přísluší učinit závěry toliko orgánům činným v trestním řízení).

Pak není ani významné, zda se v projednávané věci jedná o exekuci, v níž dlouhodobě nebylo nic vymoženo a byl by případně naplněn důvod pro její

zastavení dle ustanovení § 55 odst. 7 exekučního řádu. Z výše vysvětlených důvodů totiž na oprávněném nelze spravedlivě požadovat (objektivně postrádá smyslu), aby k výzvě původního soudního exekutora dle § 55 odst. 5 exekučního řádu mu složil případnou zálohu na další vedení dosud neúspěšné exekuce, když mu řádně a včas nejsou vyplácena vymožená plnění ani z dosud úspěšně probíhajících exekucí. Naopak v případě nového soudního exekutora bude mít oprávněný objektivně možnost uvážit, zda pro něj má či nemá složení takové zálohy smysl (což je u původního soudního exekutora nyní v zásadě vyloučeno).

---

4. Společné jmění manželů

*usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 20 Cdo 240/2024 ze dne 21. 2. 2024
k ustanovení § 42 exekučního řádu*

Povinný a manžel povinného prosazují možnost použít při stanovení rozsahu postižení majetku ve společném jmění manželů pro výlučný závazek jednoho z manželů, vzniklý do dne 31. 12. 2013, pravidlo zakotvené v ustanovení § 732 občanského zákoníku. Zcela přitom pomíjí, že podle přechodných ustanovení (ustanovení § 3028 občanského zákoníku) se vznik dluhu včetně práv a povinností z něho vyplývajících řídí dosavadními právními předpisy.

Následku uspokojení výlučného dluhu povinného vzniklého za trvání manželství z majetku ve společném jmění manželů je vystaveno jakékoliv společné jmění v režimu do dne 31. 12. 2013 a tento následek je judikaturou nejen dovolacího, ale i Ústavního soudu dlouhodobě dovozován. Pro posouzení, zda byl postižen majetek ve společném jmění manželů či majetek manžela povinného ve větším rozsahu, než připouští zvláštní právní předpis, je rozhodující hmotněprávní stav ke dni vzniku vymáhaného závazku, respektive právní předpis účinný ke dni vzniku samotného závazkového právního vztahu.

Poukazuje-li povinný a manžel povinného na to,

že související nové procesní normy se mohly aplikovat i na již dříve zahájená řízení, přehlíží tím, že nová úprava procesněprávního charakteru a hmotněprávního charakteru se dotýká práv jednotlivých účastníků exekučního řízení zcela jiným způsobem, jelikož u procesněprávních norem jde především o to, v jakém procesním režimu se pojednají vznesené námitky manžela povinného proti nepřípustnému postižení jeho výlučného majetku nebo majetku ve společném jmění manželů.

K otázce namítané nespravedlnosti dřívější právní úpravy Nejvyšší soud konstatoval, že nejen věřitel (jenž má právo očekávat, že jeho závazek bude splněn z majetku, který nabyl povinný), ale i manžel povinného disponuje ospravedlnitelným očekáváním, že ze společného jmění nebude uspokojen dluh, který manžel povinného nezpůsobil a případně o něm ani nevěděl. Je věcí zákonodárce, aby vymezil, jakým způsobem a do jaké míry má být poskytnuta ochrana majetkovým zájmům manžela nebo bývalého manžela povinného na straně jedné a věřitelům povinného na straně druhé. Skutečnost, že nynější právní úprava vyvažuje mezi zájmy manžela povinného a věřitele povinného do jisté míry jiným způsobem, sama o sobě nevede k závěru, že předchozí právní úprava a její aplikace ze strany obecných soudů byly zjevně nespravedlivé. Vyvážení mezi zájmy manžela povinného a věřitele povinného odvisí od aktuální právní úpravy, aniž by bylo namístě tento fakt pokládat za neúnosný.

---

5. Zastavení exekuce

*usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 20 Cdo 28/2024 ze dne 27. 2. 2024
k ustanovení § 268 odst. 1 písm. g) občanského soudního řádu*

Smyslem a účelem ustanovení § 1987 odst. 2 občanského zákoníku je ochrana věřitele pasivní pohledávky před tím, aby dlužník pasivní pohledávky zabránil jejímu uspokojení či toto uspokojení oddálil jednostranným započtením své sporné (nejisté či neurčité) pohledávky za věřitelem pa-

sivní pohledávky, a dosáhl toho, že místo uspokojení pasivní pohledávky bude mezi stranami veden spor o existenci a výši aktivní pohledávky. „Nejistou nebo neurčitou“ ve smyslu vykládaného ustanovení je (zásadně) právě pohledávka ilikvidní, tj. pohledávka, která je co do základu a/ nebo výše sporná (nejistá), a jejíž uplatnění vůči dlužníku (věřiteli pasivní pohledávky) formou námitky započtení vyvolá (namísto jednoznačného, tj. oběma dotčenými stranami akceptovaného zániku obou pohledávek v rozsahu, v jakém se kryjí) spory o existenci či výši aktivní pohledávky.

Aktivně započítávaná pohledávka nebude jistá a určitá ve smyslu ustanovení § 1987 odst. 2 občanského zákoníku zpravidla tehdy, jeví-li se aktivní pohledávka jako objektivně sporná, tj. má-li žalobce proti této pohledávce relevantní věcné argumenty a vyžaduje-li zjištění (prokázání) této pohledávky co do důvodu nebo výše rozsáhlejší či složitější dokazování, jež by vedlo k neúměrnému prodloužení řízení o žalobou uplatněné (pasivní) pohledávce. Za nejistou či neurčitou lze aktivní pohledávku považovat zpravidla jen tehdy, je-li míra nejistoty ohledně ní vyšší, než je tomu v případě pasivní pohledávky.

V projednávané věci se povinný domáhá zastavení exekuce s tvrzením, že po vydání rozhodnutí zaniklo právo jím přiznané [ustanovení § 268 odst. 1 písm. g) občanského soudního řádu] v důsledku jednostranného započtení. Soud prvního stupně dovedl, že stejná argumentace byla řešena v nalézacím trestním řízení, a zamítl návrh s odůvodněním, že přezkum věcné správnosti titulu není možný. Navíc podle jeho názoru nebyl splněn ani předpoklad, že k zániku vymáhané pohledávky došlo až po vydání rozhodnutí. Soud prvního stupně se tak otázkou započtení, jejíž řešení je pro věc zcela zásadní, blíže nezabýval.

Odvolací soud oba tyto závěry sice přesvědčivě vyvrátil, pro zamítnutí návrhu na zastavení exekuce však shledal jiný důvod. Uzavřel totiž, že pohledávka povinného je nejistá, tj. započtení nezpůsobila, přičemž možnost takového posouzení předtím ani nenaznačil, natož aby seznámil účastníky s odlišným právním názorem a dal jim příležitost se k němu vyjádřit, skutkově a právně argumen-

tovat a přednést důkazní návrhy. Odvolací soud přesto vyjádřil přesvědčení, jak složité a rozsáhlé dokazování by k prokázání pohledávky povinného muselo být vedeno.

Takový procesní postup je nejen v rozporu s ustanovení § 6 věty první občanského soudního řádu, nýbrž má především ústavněprávní rozměr; Ústavní soud a shodně s ním též Nejvyšší soud důsledně posuzují překvapivost rozhodnutí soudu jako odepření práva na právní slyšení ve smyslu článku 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, a tedy jako porušení práva na spravedlivý proces.

usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 20 Cdo 2473/2023 ze dne 29. 11. 2023
k ustanovení § 268 odst. 1 písm. h) občanského soudního řádu

Exekuci vykonatelného rozhodnutí soudu lze zastavit (nebo exekuční návrh zamítnout) pouze v rozsahu, v němž je namístě uzavřít, že exekučním titulem přiznané a nyní vymáhané plnění již odporuje právním zásadám demokratického právního státu. Je tedy věcí exekučního soudu, aby zvážil, zda a do jaké míry je vymáhání plnění přiznaného exekučním titulem ve formě rozsudku na jistotě a zejména na příslušenství pohledávky skutečně v rozporu se zásadami demokratického právního státu.

Právě uvedená úvaha neznamena věcný přezkum exekučního titulu (např. mravnosti prisouzeného plnění z pohledu hmotného práva) v řízení o zastavení exekuce (resp. rozhodnutí o exekučním návrhu), ale omezuje se pouze na zjištění, do jaké míry je v daném případě zcela nepřijatelné (v rozporu se zásadami demokratického právního státu), aby exekuční titul ve formě rozhodnutí nezávislého soudu byl zcela nebo zčásti (např. ohledně celého příslušenství) naplněn. Tuto úvahu přitom musí provést soud z úřední povinnosti (tedy i bez návrhu povinného), neboť odporuje-li exekučním titulem přiznané plnění právním zásadám demokratického právního státu a nařízením exekuce by mělo dojít k popření základních principů demokratického právního řádu, nelze těmto právům oprávněného poskytnout ochranu a je dán důvod

pro odepření výkonu vykonatelného exekučního titulu v kterékoliv fázi exekučního řízení i z moci úřední.

Zásadní vadou exekučního titulu je také přiznání úroků z prodlení ve zcela nepřiměřené výši, která již není v souladu s ústavním pořádkem, přičemž úroky z prodlení ve výši 0,5 % denně (182,5 % ročně) a vyšší jsou již ústavně neakceptovatelné a není třeba provádět individuální hodnocení přiměřenosti úroků. V těchto případech je třeba, aby obecné soudy poskytly povinnému a jeho majetku soudní ochranu (čl. 11 a čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod) tím, že exekuci zastaví podle § 268 odst. 1 písm. h) ve spojení s § 268 odst. 4 občanského soudního řádu, aby tak byla zajištěna spravedlivá rovnováha při ochraně majetkové sféry dlužníka i věřitele.

Spravedlivé rovnováhy přitom bude dosaženo v případě, že věřitel (oprávněný) obdrží přiměřenou výši úroků z prodlení. Shledá-li exekuční soud po provedení testu přiměřenosti neústavní (nepřiměřenou) výši úroků z prodlení, je povinen stanovit výši úroků z prodlení, kterou lze s ohledem na komplexní povahu daného závazku považovat za ústavní (přiměřenou) a ve zbylé části exekuci podle § 268 odst. 1 písm. h) občanského soudního řádu zastavit. Hodnocení souladu (resp. existence rozporu) se zásadami demokratického právního státu se týká obecně exekučním titulem přiznaného a vymáhaného plnění – tedy jistiny i příslušenství, je zřejmé, že shora nastíněnou úvahu o přiměřenosti úroků z prodlení lze aplikovat i v případě (řádných) úroků smluvních.

Odvolací soud postupoval správně, jestliže hodnotil přiměřenost vymáhaného smluvního úroku a zabýval se též výši úroků, kterou ještě lze za přiměřenou považovat. Odvolací soud ovšem v rozporu s výše uvedenou rozhodovací praxí dovolacího soudu exekuci zastavil v celém rozsahu vymáhaného smluvního úroku, nikoli pouze v té části, v níž úrok překračuje ústavně přípustnou výši.

usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 20 Cdo 2571/2023 ze dne 16. 1. 2024

k ustanovení § 268 odst. 1 písm. h) občanského soudního řádu

Důvod pro zastavení exekuce pro nepřípustnost podle ustanovení § 268 odst. 1 písm. h) občanského soudního řádu vyznačujícího se relativně neurčitou hypotézou zahrnuje jakékoli (jiné) závažné případy, jež pro jejich možnou rozmanitost nelze podrobit konkrétnímu popisu. Aby exekuce (výkon rozhodnutí) mohla být prohlášena za nepřípustnou, musí být zjištěny takové okolnosti, které se při zkoumání procesních zásad, na nichž je exekuce (výkon rozhodnutí) vybudována, či účelu, který exekuce (výkon rozhodnutí) sleduje, vyznačují odpovídající relevancí, resp. působí intenzivně a v podstatné míře.

Takovou okolností je nepochybně skutečnost, že exekučního titulu bylo dosaženo v souvislosti s deliktním jednáním osoby odlišné od povinného, případně že exekuční titul byl vydán jako následek deliktního jednání (typicky trestného činu) spáchaného nikoli povinným. Byl-li exekučním titulem rozhodčí nález, není v uvedených poměrech nepřípustnosti exekuce podstatné, zda povinný podal žalobu na jeho zrušení či zda bylo o této žalobě pravomocně rozhodnuto s následnou úvahou o založení překážky věci rozsouzené, případně zda povinný mohl podat žalobu pro zmatečnost a této možnosti nevyužil. Není rovněž rozhodné, v jaké fázi se zastavovaná exekuce nachází, neboť důvody pro zastavení exekuce podle ustanovení § 268 odst. 1 písm. h) občanského soudního řádu musí exekuční soud (exekutor) zkoumat kdykoli i bez návrhu.

Soud (zde exekuční soud) je ve smyslu ustanovení § 135 odst. 1 občanského soudního řádu vázán rozhodnutím příslušného orgánu (zde soudu činného v trestním řízení) o tom, že byl spáchán trestný čin, přestupek nebo jiný správní delikt postížitelný podle zvláštních předpisů, a kdo jej spáchal, je s ohledem na zjištěný skutkový stav v posuzované věci (který Nejvyšší soud nemá důvod přezkoumávat) zřejmé, že okolnosti případu, které opodstatňují nepřípustnost exekuce, se vyznačují odpovídající relevancí. Exekuční titul (rozhodčí nález)

byl totiž vydán v důsledku samostatného deliktního jednání finančního poradce, je-li zároveň ze skutkového výroku soudu činného v trestním řízení nepochybné, že odsouzený takto jednal bez vědomí povinného ku škodě oprávněného.

Argumentace oprávněného, že povinný v dané souvislosti nezachoval potřebnou míru bdělosti, znalosti práva a pečlivosti (aby rozpoznal trestnou činnost finančního poradce) se zjištěným skutkovým stavem nekoresponduje, zároveň nelze přehlédnout, že minimálně obdobnou – avšak ještě mnohem kvalifikovanější – kritiku by bylo možné adresovat oprávněnému, který úvěr poskytl a oproti povinnému jednal z profesionální pozice. Jinými slovy vyjádřeno, pokud oprávněná banka (se svými specializovanými odborníky a sofistickovanými nástroji) neodhalila trestnou činnost pro ni pracujícího finančního poradce, nemůže nedostatek bdělosti a opatrnosti spravedlivě požadovat po povinném, který v postavení spotřebitele uvedenými možnostmi banky nedisponuje.

*usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 21 Cdo 1860/2023-907 ze dne 28. 2. 2024
k ustanovení § 268 odst. 1 písm. h) občanského soudního řádu*

Smlouva o úvěru, jíž by se družstevní záložna (a tou byl i právní předchůdce oprávněného) zavazovala poskytnout úvěr výhradně pro potřeby jiné osoby než člena družstevní záložny, by byla pro rozpor se zákonem neplatná. Ve vztahu ke splácení úvěru, který má být poskytnut členu družstevní záložny, však zákon o spořitelních a úvěrních družstvech (ani jiný zákon) žádná omezení neukládá. Dohoda o splácení úvěru (případně i jeho zajištění) jinou osobou než členem družstevní záložny se výše uvedenému zákonnému omezení ani jeho smyslu a účelu nijak neprotiví. Uvedený zákonný zákaz tedy nebrání tomu, aby se ve smlouvě o úvěru zavázal ke splácení úvěru (včetně úroku), jenž má být podle smlouvy poskytnut členu družstevní záložny, jako spoludlužník, tj. jako osoba povinná úvěr poskytnutý členu družstevní záložny vrátit spolu s ním, osoba, která není členem družstevní záložny.

V případě, že by však vyšlo najevo, že cílem smlou-

vy o úvěru, v níž by se družstevní záložna zavázala poskytnout úvěr svému členu s tím, že by se takový úvěr zavázal jako spoludlužník splácet družstevní záložně i někdo jiný než její člen, bylo umožnit, aby úvěr poskytnutý družstevní záložnou ve skutečnosti čerpal (pro sebe využil) někdo jiný než její člen, by byla namísto úvaha o obcházení zákona a o neplatnosti smlouvy o úvěru z tohoto důvodu.

V projednávané věci dospěl odvolací soud k závěru, že úvěrová smlouva je ve vztahu k „nečlenovi“ spořitelního družstva absolutně neplatná, aniž by upřesnil, v jakém rozsahu považuje smlouvu o úvěru ve vztahu k „nečlenovi“ spořitelního družstva za neplatnou – zda jen ve vztahu k oprávnění získat úvěr (jeho část) na základě žádosti (a k povinnosti spořitelního družstva mu takový úvěr poskytnout), nebo též ve vztahu k povinnosti úvěr (případně jeho část) splácet společně se členem spotřebního družstva.

V případě smluvního závazku spořitelního družstva poskytnout v určitém rozsahu (do určité výše) úvěr členovi spořitelního družstva a „nečlenovi“ spořitelního družstva společně a nerozdílně na základě žádosti kterékoliv z nich by byl dán důvod neplatnosti pro rozpor se zákonem pouze ohledně sjednané povinnosti spořitelního družstva poskytnout takovou část úvěru „nečlenovi“ spořitelního družstva (včetně jeho oprávnění žádat o poskytnutí úvěru) a též ohledně solidárního závazku obou dlužníků splácet spolu s úroky úvěr takto poskytnutý „nečlenu“ družstevní záložny.

Avšak smluvní závazek poskytnout takovou část úvěru členovi spořitelního družstva (i oprávnění žádat o jeho poskytnutí) by v rozporu se zákonem nebyl, stejně jako solidární závazek obou dlužníků splatit spolu s úroky část úvěru takto poskytnutého členovi spořitelního družstva. Pokud by bylo zjištěno, že podle smlouvy měl být úvěr poskytnut v určitém rozsahu (do určité výše) pouze členovi spořitelního družstva, tj. při sjednání smluvní povinnosti spořitelního družstva poskytnout určitou část úvěru na základě žádosti jen člena spořitelního družstva, důvod neplatnosti by se na tuto část smlouvy (tuto část úvěru) nevztahoval, neboť takový obsah smlouvy o úvěru se nepřičí zákonu (le-daže by bylo zjištěno, že cílem takového ujednání

bylo umožnit, aby úvěr poskytnutý členu družstva ve skutečnosti pro sebe získal „nečlen“ spořitelního družstva, a šlo by tak o obcházení zákona).

V rozporu se zákonem by pak nebyl ani smluvní závazek „nečlena“ spořitelního družstva splácet úvěr v této části společně a nerozdílně se členem spořitelního družstva, neboť ani sjednání této povinnosti „nečlena“ družstevní záložny žádné ustanovení zákona nebrání. V případě zjištění, že podle smlouvy měl být úvěr poskytnut v určitém rozsahu (do určité výše) pouze „nečlenovi“ spořitelního družstva, tj. při sjednání smluvní povinnosti spořitelního družstva poskytnout určitou část úvěru pouze „nečlenovi“ spořitelního družstva, by v této části šlo o smlouvu neplatnou pro rozpor se zákonem a neplatným by proto byl i solidární závazek obou dlužníků takovou část úvěru poskytnutého nečlenovi družstevní záložny v této výši spolu s úrokem splatit.

Vztahuje-li se důvod neplatnosti jen na část právního úkonu, je neplatnou jen tato část, pokud z povahy právního úkonu nebo z jeho obsahu anebo z okolností, za nichž k němu došlo, nevyplývá, že tuto část nelze oddělit od ostatního obsahu.

---

6. Příkazání jiné peněžité pohledávky

*usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 29 ICdo 105/2021 ze dne 21. 12. 2023
k ustanovení § 315 občanského soudního řádu*

Příkazáním tzv. jiné peněžité pohledávky (ustanovení § 312 a násl. občanského soudního řádu) vzniká oprávněnému k postižené pohledávce povinného za jeho dlužníkem (poddlužníkem) tzv. úkojně právo, a to až do výše vymáhané pohledávky s příslušenstvím. Dlužník povinného proto také nese odpovědnost za to, že výkon rozhodnutí provedl tak, jak mu to ukládá zákon v ustanovení § 314a občanského soudního řádu. Jestliže poddlužník nevyplatí oprávněnému řádně a včas splatnou pohledávku, je oprávněný zákonem zmocněn vlastním jménem tuto pohledávku vymáhat. Tzv. úkojně právo má svůj základ v procesním právu a jeho

smysl spočívá v tom, že poskytuje oprávněnému formálněprávní aktivní legitimaci k tomu, aby se domohl (za účelem uspokojení své vymáhané pohledávky) vlastním jménem na dlužníku povinného (poddlužníku) vyplacení příkázané pohledávky (zejména prostřednictvím tzv. poddlužnické žaloby nebo výkonu rozhodnutí podle ustanovení § 315 občanského soudního řádu), kdyby mu dlužník povinného (poddlužník) nevyplatil odpovídající plnění dobrovolně.

V těch případech, v nichž povinný (dlužník) v době příkazání jiné peněžité pohledávky oprávněnému vede se svým dlužníkem (poddlužníkem) spor o zaplacení pohledávky, nebo na základě již získaného exekučního titulu vymáhá vůči svému dlužníku (poddlužníku) pohledávku ve vykonávacím řízení nebo v exekučním řízení, je (pravomocné) usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí příkazáním jiné peněžité pohledávky nebo (pravomocný) exekuční příkaz k provedení exekuce příkazáním jiné peněžité pohledávky právní skutečností, s níž právní předpisy spojují přechod práva účastníka řízení (dlužníka jako žalobce nebo dlužníka jako oprávněného), na dlužníkovu věřitele (oprávněného) [ustanovení § 107a odst. 1 občanského soudního řádu a § 36 odst. 5 exekučního řádu].

Poté musí být žaloba povinného (dlužníka) vůči poddlužníku jen proto zamítnuta, přičemž povinný (dlužník) může takovému výsledku sporu zabránit jen tím, že ve smyslu ustanovení § 107a občanského soudního řádu navrhne, aby na jeho místo vstoupil do řízení oprávněný (věřitel dlužníka). Neuplatní-li povinný (dlužník) u soudu procesní nástupnictví podle ustanovení § 107a občanského soudního řádu, nic nebrání oprávněnému (věřiteli dlužníka), aby se svého úkojného práva domáhal (proti poddlužníku) samostatnou poddlužnickou žalobou, kterou může podat i v době, kdy původní řízení mezi povinným (dlužníkem) a jeho dlužníkem (poddlužníkem) ještě probíhá.

Úprava obsažená v ustanovení § 17 a násl. insolvenčního zákona řeší v poměrech insolvenčního řízení procesní nástupnictví ve formě singulární sukcese na straně přihlášeného věřitele. K předpokladům, za nichž může insolvenční soud rozhodnout o procesním nástupnictví na straně dluž-

níkova věřitele ve formě singulární sukcese [tam, kde při převodu nebo přechodu přihlášené pohledávky na nového (či nové) věřitele neztrácí původní věřitel způsobilost být účastníkem řízení], patří návrh původního věřitele na vydání rozhodnutí podle § 18 insolvenčního zákona, souhlas nabyvatele pohledávky a doložení převodu nebo přechodu pohledávky. Rozhodnutí podle ustanovení § 18 odst. 1 insolvenčního zákona nesmí insolvenční soud vydat z úřední povinnosti (bez návrhu původního přihlášeného věřitele), i kdyby skutečnosti rozhodné pro závěr, že došlo k procesnímu nástupnictví formou singulární sukcese, vyšly najevo v průběhu insolvenčního řízení, a i kdyby byly dostatečně osvědčeny. Až na výjimku založenou ustanovením § 183 odst. 3 insolvenčního zákona nenáleží právo navrhnout vydání rozhodnutí podle ustanovení § 18 insolvenčního zákona jiné osobě než původnímu věřiteli. V tomto ohledu se úprava obsažená v insolvenčním zákonu nikterak neliší od úpravy zakotvené v ustanovení § 107a občanském soudním řádu.

Důvod přikročit na základě obsahu podaného dovolání ke změně takto ustavených judikatorních závěrů, s nimiž je napadené rozhodnutí (co do výsledku) v souladu, Nejvyšší soud neshledal. Jestliže v poměrech dané věci věřitel nepodal (dříve než vzal přihlášku své pohledávky zpět) návrh podle ustanovení § 18 insolvenčního zákona, aby na jeho místo do insolvenčního řízení vstoupil oprávněný, nestal se (nemohl se stát) oprávněný bez dalšího účastníkem insolvenčního řízení místo přihlášeného věřitele a nebyla tudíž ani oprávněn podat odvolání proti usnesení vydanému podle ustanovení § 184 odst. 1 insolvenčního zákona, kterým insolvenční soud vzal na vědomí zpětvzetí přihlášky. Ustanovení § 312 odst. 2 občanského soudního řádu, jehož užití na posuzovaný případ se dovola- tel domáhal, přitom není oporou pro opačný závěr ani v poměrech mimoinsolvenčních.

7. Prodej nemovitých věcí

usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 20 Cdo 2633/2023 ze dne 5. 12. 2023
k ustanovení § 336a občanského soudního řádu

Určení ceny nemovité věci v exekučních poměrech sleduje specifický účel, jímž je zásadně vytvoření zatím jen předpokládaného parametru pro nejnižší podání v dražbě [ustanovení § 336e odst. 1 ve spojení s ustanovení § 336b odst. 2 písm. e) občanského soudního řádu], přičemž teprve dražební výsledek bude v daném místě a čase tržním ukazatelem ceny věci. To na straně druhé neznamená, že určená cena ve smyslu ustanovení § 336a odst. 1 občanského soudního řádu nemusí mít reálný, v první řadě skutkový, základ.

Očekávané náklady spojené s vymáháním povinnosti k nepeněžitému plnění soudní exekutor vymáhá některým ze způsobů provedení exekuce na peněžitě plnění (ustanovení § 87 odst. 4 exekučního řádu), v posuzované věci vydáním exekučního příkazu prodejem nemovitých věcí povinného.

usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 20 Cdo 3479/2023 ze dne 9. 1. 2024
k ustanovení § 336i občanského soudního řádu

Je přípustné, aby soudní exekutor sám zhodnotil vylučovací žalobu podanou za účelem vyloučení postižených věcí z exekuce, a shledá-li takovou žalobu zjevně bezúspěšnou, což značí, že její podání představuje jen neopodstatněné a účelové průtahy provedení exekuce, nemusí postupovat doslovně podle ustanovení § 336i občanského soudního řádu, a dražební jednání odročovat.

Odvolací soud z uvedené možnosti vycházel a svými závěry se nedostal s rozhodovací praxí dovolacího soudu do rozporu, podal-li excindační žalobu ohledně draženého pozemku k tomu nelegitimovaný manžel povinného (tj. účastnice exekučního řízení – ustanovení § 36 odst. 2 exekučního řádu). Ustanovení § 262b odst. 1 občanského soudního řádu, ve znění účinném ode dne 1. 7. 2015, přivodilo změnu právní ochrany manžela povinného v tom směru, že na rozdíl od vylučovací žaloby, která náležela obraně manžela povinného v obdo-

bí do dne 30. 6. 2015, slouží nyní k jeho ochraně výlučně návrh na zastavení exekuce (výkonu rozhodnutí); ochrana v podobě vylučovací žaloby zůstala zachována pouze třetím osobám.

*usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 20 Cdo 3270/2023 ze dne 23. 11. 2023
k ustanovení § 336h odst. 4 a § 336m odst. 3 občanského soudního řádu*

K porušení zákona při provedení dražby, které je důvodem pro změnu usnesení o příklepu, dochází například tím, že soud neumožní dražit všem oprávněným dražitelům, jestliže neudělí příklep dražiteli, jehož předkupní právo bylo prokázáno a který učinil stejné nejvyšší podání jako vydražitel, jestliže soud neodročí jednání, ačkoliv tak učinit měl, neboť nebyly splněny podmínky k provedení dražby atd. Konkrétní porušení zákona při nařízení dražebního jednání nebo při provedení dražby musí být v příčinné souvislosti s udělením příklepu vydražiteli (k příklepu by nedošlo, pokud by se soud takových porušení v dané věci vyvaroval).

V poměrech procesního práva Nejvyšší soud ve svém rozhodování uvedl, že zneužití procesního práva ve smyslu § 2 a § 6 občanského soudního řádu může mít jak podobu snahy získat výhodu nepředvídanou procesním právem, tak i podobu maření řádného postupu v řízení. Rovněž Ústavní soud ve svém rozhodování uzavřel, že zákaz zneužití práva je právní zásadou, jež se uplatňuje nejen v hmotném právu, ale též v právu procesním; v platném právu ji výslovně vyjadřuje § 2 občanského soudního řádu.

Za zneužití procesního práva lze považovat jednání procesní strany, které je v rozporu s účelem procesní normy či procesního institutu a jímž se procesní strana snaží pro sebe dosáhnout výhody nepředpokládané procesním právem, nebo zmařit řádný postup řízení. Jedním z případů zneužití procesního práva je šikanózní jednání. Od obvyčejného zneužití práva se liší tím, že je vedeno přímým úmyslem způsobit protistraně škodu.

V projednávané věci ze skutkového stavu zjištěného odvolacím soudem vyplynulo, že nejméně při

první dražbě a první opakované dražbě uskutečnily nejvyšší podání osoby v příbuzenském či přátelském vztahu s dovolatelem a následně nejvyšší podání nezaplátily. Do třetí opakované dražby předmětných nemovitých věcí se přihlásila osoba, kterou soudní exekutor nepřipustil k dražbě, s tím, že se jedná o dlouholetou partnerku povinného, která s ním sdílí společnou domácnost a za niž byla část dražební jistoty poukázána z účtu matky povinného.

Podstata námitek dovolatele spočívá v nesouhlasu s vyloučením osoby z dražebního jednání navzdory řádné registraci a absenci mezi osobami vyloučenými z dražby podle ustanovení § 336h odst. 4 občanského soudního řádu. S dovolatelem lze souhlasit do té míry, že na družku povinného nelze aplikovat ustanovení § 336h odst. 4 občanského soudního řádu, podle kterého jako dražitelé nesmí vystupovat soudci, zaměstnanci soudů, povinný, manžel povinného, vydražitel uvedený v § 336m odst. 2 a ti, jimž v nabytí věci brání zvláštní předpis.

Uvedené však není v rozporu nýbrž v souladu s usnesením odvolacího soudu, podle kterého partnerka povinného není osobou, která by automaticky nesměla být připuštěna k dražbě, zároveň však zjevně jedná na popud povinného s cílem ztížit uspokojení pohledávky oprávněného, což je patrné z rodinné a finanční situace partnerky povinného, vzdálenosti předmětných nemovitých věcí od místa jejího bydliště, pochybnosti, zda minimálně část složené dražební jistoty není výlučným majetkem povinného, a především v souvislosti s průběhem předchozích dražebních jednání, jenž byly zmařeny nezaplacením nejvyšších podání učiněných osobami v příbuzenském či přátelském vztahu s povinným.

Dovodil-li odvolací soud, že lze důvodně předpokládat opětovné zmaření dražby identickým způsobem jako v předchozích případech, a proto je třeba nepřipustit partnerku povinného k třetí opakované dražbě, nelze uvedené hodnocení odvolacího soudu považovat za nepřiměřené a v rozporu s provedeným dokazováním. Dovolací soud se tudíž ztotožňuje se závěrem odvolacího soudu, že bylo na místě učinit vše potřebné pro naplnění

účelu dražby a zabránit povinnému v opětovném zneužití procesního práva ve smyslu ustanovení § 2 a § 6 občanského soudního řádu v podobě „dosazování spřátelených osob“ na místa dražitelů, jelikož uvedené jednání představuje maření řádného postupu v řízení s úmyslem způsobit protistraně (zde oprávněnému) škodu v podobě ztížení uspokojení exekuční pohledávky.

Přípustnost dovolání nemůže být založena ani na otázce, zda by po nepodařeném prodeji nemovité věci při pátém dražebním jednání došlo k zastavení exekučního řízení, neboť dovolatel sice uvedl, že pokládá uvedené právní posouzení odvolacího soudu za nesprávné, avšak v rozporu s ustanovením § 241a občanského soudního řádu nevyložil, v čem spočívá nesprávnost tohoto právního posouzení. Dovolací soud považuje za vhodné podotknout, že zpochybňuje-li dovolatel touto námitkou svoji motivaci k maření dražebních jednání, činí tak neúspěšně, jelikož závěr odvolacího soudu o zastavení exekuce v případě již pátého neúspěšného dražebního jednání vyplývá i z výslovného znění ustanovení § 336m odst. 3 občanského soudního řádu, který navíc dovolatel cituje i ve svém dovolání.

---

8. Prodej zástavy

*usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 21 Cdo 172/2023 ze dne 30. 11. 2023
k ustanovení § 59 odst. 3 exekučního řádu*

Na základě vykonatelného usnesení o nařízení prodeje zástavy lze nařídit a vést exekuci podle exekučního řádu.

Nařídí-li soud vykonatelným usnesením prodej zástavy, přechází soudní prodej zástavy do druhé fáze (prodeje zástavy soudem), která začíná podáním návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí prodejem zástavy, popřípadě podáním návrhu na nařízení exekuce (exekučního návrhu), která smí být provedena jen prodejem zástavy. Je-li prodávanou zástavou nemovitá věc, užijí se na prodej zástavy soudem ustanovení o výkonu rozhodnutí

prodejem nemovitých věcí, nestanoví-li zákon jinak. Řešení predestřené otázky ostatně vyplývá přímo ze zákona (ustanovení § 52 a § 59 odst. 3 exekučního řádu).

---

9. Nepeněžitě plnění

*usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 20 Cdo 329/2024 ze dne 27. 2. 2024
k ustanovení § 72 exekučního řádu*

Nelze přisvědčit tvrzení povinného, že oprávněný otálel s podáním exekučního návrhu a tím zmařil možnost povinného včas odstranit vady díla. Oprávněný dodržel zákonem stanovenou 10letou promlčecí lhůtu k nařízení exekuce. Povinnému bylo známo, že oprávněný opravy provedené v roce 2015 částečně vůbec nepřevzal z důvodu nedostatečného provedení, bylo proto na povinném, aby se s oprávněným dohodl na dalším postupu, případně aby si zajistil důkazy k prokázání svého tvrzení o odstranění vad.

---

10. Náklady exekuce

*usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 30 Cdo 3294/2023 ze dne 6. 11. 2023
k ustanovení § 271 občanského soudního řádu*

Dojde-li k zastavení exekuce s tím, že soudní exekutor vůči povinnému nemá právo na náhradu nákladů exekuce, aniž by zároveň byly výslovně zrušeny příkazy k úhradě nákladů exekuce, plnění, které soudní exekutor vymohl na základě výslovně nezrušených příkazů k úhradě nákladů exekuce, je soudní exekutor povinen (míněno povinnému) vydat jako tzv. bezdůvodné obohacení dle § 2991 občanského zákoníku poskytnuté z důvodu, který dodatečně odpadl. Běh promlčecí lhůty k uplatnění požadavku povinného na vrácení částky, kterou soudní exekutor vymohl v průběhu exekuce na náhradu svých nákladů exekuce, na straně povinného počíná „nejdříve“ právní mocí rozhodnutí

o tom, že soudní exekutor vůči povinnému nemá právo na náhradu nákladů zastavované exekuce.

Z hlediska konstrukce zažalovaného nároku je vcelku bezvýznamné, zdali při zastavení exekuce bylo výslovně rozhodnuto, že soudní exekutor vůči povinnému nemá právo na náhradu nákladů exekuce, nebo zda soud zastavující exekuci vyslovil, že náklady exekuce je povinen soudnímu exekutorovi uhradit oprávněný. V obou těchto variantách totiž bylo autoritativně pravomocným rozhodnutím najisto postaveno, že uvedené náklady není povinen hradit povinný, čímž bez dalšího došlo i ke zrušení již dříve vydaných příkazů k úhradě nákladů exekuce.

Pokud dojde k zastavení exekuce, soud rozhodne nejen o povinnosti k náhradě nákladů v řízení o zastavení exekuce, ale je současně povinen rozhodnout o všech nákladech, které vznikly v průběhu celého řízení (ať už účastníkům či soudnímu exekutorovi). Pokud lze procesní zavinění vedoucí k zastavení exekuce plně přičítat oprávněnému (jak tomu bylo v konkrétním exekučním řízení), soud mu nejenže uloží povinnost uhradit povinnému všechny náklady, které účelně vynaložil v průběhu celého exekučního řízení a které by mu nevznikly, pokud by oprávněný postupoval s potřebnou mírou pečlivosti, ale současně také zruší veškerá předcházející (ne)pravomocná usnesení o nákladech exekuce. Rozhodnutí podle ustanovení § 271 občanského soudního řádu může být vydáno současně s usnesením o zastavení exekuce nebo i v době po pravomocném zastavení exekuce.

I když ustanovení § 271 občanského soudního řádu používá formulaci, že soud „může“ zrušit dosud vydaná rozhodnutí o nákladech exekuce, v praxi tak učiní vždy, bude-li exekuce zastavena zaviněním oprávněného. Rozhodnutí podle § 271 občanského soudního řádu přitom není podmíněno návrhem povinného, soud jej vydá, i když to povinný nenavrhne. Současně ale platí, že i v případě, že soud v rozhodnutí o zastavení exekuce výslovně nezruší předchozí příkazy k úhradě nákladů exekuce, tyto příkazy se přesto mají bez dalšího za zrušené, jestliže soud při zastavení exekuce rozhodne tak, že soudní exekutor nemá podle

výsledku právo na náhradu nákladů exekuce vůči povinnému, tedy např. povinnost k jejich náhradě uloží oprávněnému.

Odvolační soud se nezprotivil ustálené judikatuře dovolacího soudu ani v jím podrobně odůvodněném závěru spojujícím počátek běhu tříleté promlčení lhůty k uplatnění nároku na vydání bezdůvodného obohacení právě s okamžikem právní moci usnesení o zastavení exekuce, jímž bylo současně rozhodnuto, že náklady exekuce je povinen uhradit soudnímu exekutorovi oprávněný.

V ustanovení § 619 občanského zákoníku upravená obecná promlčecí lhůta má subjektivně určený počátek, neboť počíná běžet až poté, co se oprávněná osoba dozvěděla nebo měla a mohla dozvědět o všech okolnostech relevantních z pohledu promlčení. Běh uvedené lhůty tak není nezbytně spojen s vědomostí o rozhodných skutečnostech, ale i se stavem, kdy se o nich oprávněný subjekt dozvědět mohl a měl (zaviněná nevědomost), což vyjadřuje zásadu, že práva patří bdělým.

Běh promlčecí lhůty na straně povinného počíná „nejdříve“ právní mocí rozhodnutí o tom, že soudní exekutor vůči povinnému nemá právo na náhradu nákladů zastavované exekuce, pak se tím (obdobně jako v jiných případech odpadnutí právního důvodu plnění posuzovaných v judikatuře dovolacího soudu) má jen na mysli, že mohou nastat zcela výjimečné okolnosti, kdy ani znalost skutečností rozhodných pro uplatnění práva (ustanovení § 621 občanského zákoníku) nepostačí k tomu, aby v souladu se zákonem promlčecí doba počala běžet.

Dobrym mravum zásadně neodporuje, namítali někdo promlčení práva uplatňovaného vůči němu, neboť institut promlčení přispívající k jistotě v právních vztazích, je institutem zákonným, a tedy použitelným ve vztahu k jakémukoliv právu, které se podle zákona promlčuje. Uplatnění promlčecí námitky se tak přiči dobrým mravum jen v těch zcela výjimečných případech, kdy je výrazem zneužití tohoto práva na úkor účastníka, který marné uplynutí promlčecí doby nezavinil, a vůči němuž by za takové situace zánik nároku

na plnění v důsledku uplynutí promlčecí lhůty byl nepřiměřeně tvrdým postihem ve srovnání s rozsahem a charakterem jím uplatňovaného práva a s důvody, pro které své právo včas neuplatnil. Platí proto, že jestliže poškozený měl možnost bez obtíží svůj nárok uplatnit u soudu, pak opodstatněně uplatněná námitka promlčení zpravidla úspěšně zabrání vyhovění žalobě. Řečeno jinak: není v zásadě důležité, jak a proč vymáhaný nárok vznikl, ale to, proč věřitelem nebyl (nemohl být) včas uplatněn.

Má-li být proto námitka promlčení posouzena jako rozporná s dobrými mravy, vyžaduje, aby účastník, který se domáhá nároku po uplynutí promlčecí doby, nezavinil marné uplynutí této doby. Uplynutí promlčecí doby je třeba považovat za nezaviněné především v takových případech, kdy účastníkově nejednání (neuplatnění nároku) je s ohledem na konkrétní okolnosti věci možné považovat za projev slušnosti, čestnosti, poctivosti, či je naopak důsledkem neslušnosti, nečestnosti, či nepoctivosti účastníka, jemuž bylo uplynutí promlčecí doby ku prospěchu, nebo je obecně srozumitelné (ospravedlnitelné) s ohledem na výjimečné obtíže, s nimiž bylo uplatnění nároku spojeno.

O žádný výjimečný případ, v němž by ve světle uvedené judikatury pro rozpor s dobrými mravy nebylo možné přihlídnout k jinak důvodně vznesené námitce promlčení, však v posuzovaném případě zjevně nejde. Žalobci, který je zapsaným spolkem zřízeným, mimo jiné, za účelem „pomoci při zastavení nezákonných exekucí, půjček a jiných protiprávních křivdách“ nic nebránilo po doručení usnesení odvolacího soudu ve věci zastavení exekuce žalovaného vyzvat k vydání bezdůvodného obohacení a pokud by neplnil, ve tříleté promlčecí lhůtě podat vůči němu žalobu k soudu. Z obsahu procesního spisu a jeho příloh přitom nijak neplyne (pro věc navíc právně opět nevýznamná skutečnost), že žalovaný soudní exekutor o vadách rozhodčí doložky obsažené v úvěrové smlouvě, o níž není zřejmé, zda vůbec byla obsahem exekučního spisu, věděl, přitom soudní exekutor sám nemohl zastavit exekuci, podat takový návrh svědčilo naopak povinnému, který ale

byl po celou dobu mnohaletého provádění exekuce zcela pasivní.

---

11. Střet exekučního a insolvenčního řízení

usnesení Městského soudu v Praze sp. zn. 25 Co 72/2024 ze dne 7. 3. 2024

k ustanovení § 46 odst. 7 exekučního řádu

Pokračování v přerušené exekuci obecně nebrání to, že povinný na sebe podal insolvenční návrh s návrhem na oddlužení, neboť rozhodnutí o pokračování v exekuci nelze považovat za její provedení. V tomto případě navíc insolvenční soud předběžným opatřením omezil účinek spojený se zahájením insolvenčního řízení uvedený v ustanovení § 109 odst. 1 písm. c) insolvenčního zákona tak, že soudnímu exekutorovi bylo umožněno provést exekuci prodejem nemovitých věcí.

Článek on-line si přečtete zde:

Text: JUDr. PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.

Stalo se...

■ Počty exekucí v roce 1947

Počtem exekucí vedených v roce 1947 se analyticky zabýval článek *Proč u nás přibývá povážlivě exekucí?* publikovaný v deníku *Československé strany národně sociální Slovo národa* dne 5. září 1947. Autor uvádí důvod, proč se této problematice věnuje, a to, že „v poslední době se často hovoří o tom, že hospodářská situace některých vrstev obyvatelstva je promítnuta v stoupající agendě exekučního oddělení soudu“.

Text přináší zajímavé informace, například že počet exekučních podání u Okresního soudu Brno – město přitom činil v roce 1947 pouze šest tisíc, zatímco před válkou jich bylo často až šedesát tisíc ročně. Pisatel dovozuje, že „za okupace byla tato řízení omezena a hlavně pak lidé platili velmi poctivě všechny svoje pohledávky, neboť jednak nebylo zač utrácet a z obavy před jinými následky se lidé vyhýbali jakýmkoliv konfliktům“. Článek dále zmiňuje na jedné straně mírnější postup soudů podle povahy individuálního případu, na straně druhé však připomíná, že „zato schvalujeme tím přísnější postup proti lidem, kteří si nabrali více než unesou a nevědí si dobře rady ani s obhospodařováním svého podniku, ani nedodržují platební povinnosti, žijí nad svoje poměry a především chtějí obyčejně šetřit právě na sociálních dávkách a daních, pročež snadno přicházejí do konfliktu se zákonem a s exekučním soudem“.

■ Právní přítel Josef Václav Bohuslav

Pozdější soudce Nejvyššího správního soudu a Ústavního soudu, redaktor tzv. Bohuslavovy sbírky rozhodnutí Nejvyššího správního soudu Josef Václav Bohuslav (1863–1952) v roce 1908 vedl rubriku *Právní přítel* v časopise *Šťastný domov - časopis věnovaný českým ženám a domácnostem*. Podle tam uvedené informace rubriku „rediguje úplně samostatně JUDr. Josef V. Bohuslav, soudní tajemník, Praha 111, Chotkova ulice č. 16., jemu přímo buďtež adresovány dotazy, této rubriky se týkající, poněvadž na dotazy jinak adresované (redakci, administraci) nelze míti zřetele. (Patisk vyhrazen). Čtenářce Vlastě H. tak Bohuslav například podal v čísle 3 časopisu jednoduchou odpověď na nepublikovanou otázku z exekučního práva, již si lze snadno domyslet, že „nemá-li ona osoba většího platu, než píšete, nelze jí ho zabavit. Věřitel ovšem může žádost exekuční podati, ale usnesení soudní již přesně označuje obnos, který dlužníku zůstat musí volným, takže zaměstnavatel není nucen plat mu zadržovati“.

■ Exekuce při fotbalovém utkání

Přátelské fotbalové utkání mezi AC Stadion České Budějovice a DSK Meteor České Budějovice se dne 14. listopadu 1937 na Střeleckém ostrově málem nehrálo. Dostavil se totiž exekutor, který „chtěl zabavit celý příjem na úhradu nedoplatku DSK Meteor“. Podle Lidových novin z následujícího dne však „po vyjasnění celého případu – zápas byl hrán v režii AC Stadion - zabavil jen část náležející DSK Meteor“. Tři sta diváků tak vidělo i fotbalovou výhru AC Stadion, který zdolal DSK Meteor 4:3 brankami Kučery, Mizery, Mourečka a Hammerschmieda, za poražené skórovali Šandera, Matouš a Kočvara.

Mgr. Martin Šmíd
soudní exekutor, Exekutorský úřad Brno-město

Představení nového exekutora

Povězte čtenářům Komorních listů, odkud pocházíte.

Pocházím z Vysočiny, konkrétně z Třebíče, kde i stále žiji.

Jaká jste absolvoval studia a jakou odbornou praxi máte za sebou?

Po studiu na víceletém Gymnáziu Třebíč jsem studoval Právnickou Fakultu Masarykovy Univerzity v Brně, kterou jsem absolvoval v roce 2004. Od té doby jsem působil v různých právnických profesích jako advokátní koncipient, firemní právník, apod.. Nicméně od roku 2011 jsem (až na krátkou výjimku) zakotvil v exekučním prostředí. Domluví se anglicky i německy.

S jakým záměrem či posláním byste rád exekutorský úřad vykonával?

Primárním posláním nikoli jen mého, ale všech exekutorských úřadů, je zajištění rychlého a účelného výkonu exekučních titulů v případě dobrovolného nesplnění uložené povinnosti. Bez této podstatné části navazující na proces nalézání práva by vydaná rozhodnutí fakticky ztrácela valného smyslu. A toto je zapotřebí si zcela zásadně uvědomovat a mít na paměti. Samozřejmě všichni účastníci exekučního řízení mají svá práva a povinnosti, a tyto je třeba důsledně dodržovat tak, aby byla zachována zákonnost celého řízení. Přesně jak to říká § 46 odst. 1 EŘ. V dnešní době je dle mého názoru nezbytné se zaměřit zejména na co největší zefektivnění celého procesu. Bohužel náš exekutorský tarif zcela neodpovídá dnešní době a raketově rostoucím nákladům na vše (zejména nákladům na kvalitní zaměstnaneckou základnu), neodpovídá ani míře povinností a odpovědnosti, kterou s sebou exekuční

činnost nese, a která se rok od roku zvyšuje. Právě s ohledem na tyto negativní skutečnosti je tak prvořadým úkolem vedení úřadu jeho efektivita, neplýtvání zdroji, což s sebou samozřejmě nese zvýšené požadavky na kontrolní činnost chodu úřadu.

Jsou se vznikem nového úřadu spojeny nějaké rozsáhlé povinnosti?

Rozsáhlé je, řekl bych, dost slabé slovo.

Kdy plánujete svůj úřad otevřít?

Mám rozhodně štěstí, že přebírám fungující úřad, ve kterém již roky působím, takže znám jeho silné i slabé stránky, znám řízení, která dosud vede, znám lidi, kteří v něm působí. Tudíž lze říct, že od 1. 7. 2024 se fakticky nic, kromě jména soudního exekutora, nezmění a vše poběží dál jako dosud. Personální obsazení tedy zůstává v podstatě stejné, IT a technické zajištění chodu úřadu také. Mojí vizí je středně velký úřad s pokud možno co nejvyšší možnou efektivitou fungování.

Co si myslíte o současném postavení soudního exekutora?

K obecnému povědomí o soudních exekutorech a exekuční činnosti bohužel velmi negativně přispívají mediální a politické kampaně, kdy je velmi jednoduché si na našem stavu získávat čtenáře a potažmo politické body. Vezměme si třeba takové téma místní příslušnosti soudních exekutorů – kolikrát jen už bylo tématem předvolebních kampaní, ať levých, pravých či středových stran? Snad pokaždé ale ve finále 'skutek utek', a přitom náš stav by to vlastně sám většinově chtěl. Přineslo by to spoustu klidu do naší práce, zamezilo by se debatám o exekučních mafiích apod., ale vlastně

k tomu není politická vůle, z čehož se ukazuje, že nikoli exekutoři, ale politická garnitura je ovládána různými zájmovými skupinami. Zlepšení stavu našeho stavu dle mého názoru může pomoci právě zavedení místní příslušnosti tak, aby se soudní exekutor stal skutečně soudním exekutorem, který bude vykonávat činnost osobně a nemusel se shánět po zajištění nápadu věcí, aby byl vůbec schopen ekonomicky přežít. Pokud je soudní exekutor při provádění exekuce v postavení soudu, pak by měl mít i obdobné postavení jako soudce. No a představte si, že by byl soudce fakticky nucen shánět si případy k souzení sám. Taková představa přijde směšná zřejmě každému. Názor, že je soudní exekutor podnikatelem, je také naprosto zcestný, protože podstatným znakem podnikání je dosahování zisku, což se děje tak, že si jako podnikatel budu přece vybírat a budu dělat jen to, co mi ten zisk skutečně přinese. To zcela určitě není případ soudních exekutorů. Ti naopak musí provádět svou činnost bez ohledu na vlastní zisk či ztrátu. Nemůžou exekuční řízení odmítnout jen proto, že by třeba už z minulosti věděli, že ten a ten povinný je zcela nemajetný. Nejsme a nemůžeme tak být v tomto směru bráni jako podnikatelé. Myslím, že první, kdo by měl změnit své postoje vůči soudním exekutorům, by tak měl být sám stát, abychom se nemuseli handrkovat o drobné, když se budeme bavit třeba o náhradě za zastavování tzv. bezvýsledných exekucí. Abychom nemuseli sáhodlouze vysvětlovat, že od roku 2001 mnohonásobně vzrostly náklady na zajištění chodu úřadu (když u ostatních profesí je to všem jasné), prostě abychom nemuseli neustále obhajovat svoji existenci.

Je něco, co byste rád udělal pro exekutorský stav, nebo co naopak očekáváte od kolegů nebo Komory?

Od Komory bych se rád dočkal pomoci při zajištění nezbytných úkonů souvisejících s rozběhnutím úřadu, a to zejména těch technických, pomoc s registrací do všech možných agend apod. Tady musím určitě poděkovat, neboť z dosavadní komunikace se všemi zaměstnanci Komory (nechci jmenovat, abych na někoho nezapomněl) vyplývá maximální možná podpora a ochota pomoci. Takže toto považuji za velmi dobré. Po překonání počátečních „porodních bolestí“ při zajišťování rozběhu úřadu mohu určitě nabídnout veškeré své znalosti a schopnosti pro případnou práci v orgánech Komory.

Mgr. Martin Šmídl

soudní exekutor Exekutorského úřadu
Brno-město

Text: Mgr. Tomáš Tunkl
pověřený člen Mezinárodní komise EK ČR

Česká účast na kongresu UIHJ v Rio de Janeiro

Česká delegace ve složení JUDr. Juraj Podkonický, Ph.D., Mgr. Tereza Lungová a vedoucí delegace Mgr. Tomáš Tunkl se zúčastnila 25. mezinárodního kongresu Mezinárodní unie soudních exekutorů (UIHJ), který se konal v Rio de Janeiro od 7. do 10. května 2024. Delegace byla vyslána Exekutorskou komorou České republiky, zatímco JUDr. Juraj Podkonický, Ph.D., se zúčastnil jako člen výkonného výboru UIHJ, kde zastával pozici pokladníka.

Kongres se zaměřil na téma „Soudní exekutor: důvěryhodná třetí strana“ a přilákal 570 účastníků z téměř 50 zemí. Mezi významné hosty patřili brazilský ministr hospodářství H.E. Marcio França a zástupci Evropské komise, kterou zastupoval Mathias Cormann. Program zahrnoval řadu panelů a workshopů zaměřených na posílení profesionálních standardů, etiku a disciplínu, efektivní mezinárodní spolupráci a digitalizaci.

Během kongresu byly představeny klíčové iniciativy a projekty, včetně projektu e-Codex, který usnadňuje elektronické doručování právních dokumentů mezi soudy a dalšími právními subjekty. Tento projekt je zásadní pro zlepšení efektivnosti a bezpečnosti právních procesů v digitální éře.

Jednotlivé panely a workshopy zahrnovaly následující témata:

1. Posílení profesionálních standardů jako podmínka důvěry

Tento panel se zaměřil na význam profesionálních etických standardů a disciplíny pro budování důvěry v profesi soudních exekutorů. Diskuse vedli odborníci jako Françoise Andrieux (Francie) a Nathalie Fricero (Francie).

2. Evoluce nebo revoluce ve vzdělávání

Panel moderovaný Françoise Andrieux se zaměřil na potřebu modernizace počátečního a průběžného vzdělávání soudních exekutorů, aby odpovídalo rychlým změnám v pracovním prostředí a technologických pokrocích.

3. Mezinárodní spolupráce jako pilíř důvěry

Diskuse moderovaná Jérômem Okembou (Kongo) zdůraznila význam mezinárodní spolupráce při řešení přeshraničních právních sporů a zajišťování právní jistoty. Panelisté diskutovali o roli soudních exekutorů v globálním právním řádu a o tom, jak mohou přispět k lepší ochraně práv a efektivnímu vymáhání práva.

4. Multidisciplinarita a modernizace

Tento panel se zaměřil na nové role soudních exekutorů v kontextu rostoucí integrace umělé inteligence a digitalizace v právních procesech. Diskutovalo se o potřebě soudních exekutorů osvojit si nové technologické dovednosti a zlepšit komunikaci a spolupráci s dalšími právními profesionály.

5. Digitální transformace justice

Panel vedený Patrickem Plate (Belgie) se zabýval významem digitalizace v oblasti justice, včetně iniciativy e-Codex. Tento panel zahrnul bohatou diskuzi mezi zastánci tradičního přístupu k výkonu exekuce a představiteli digitalizace v oblasti doručování písemností.

Na kongresu byla rovněž představena třetí edice Globálního kodexu vymáhání práva, která zahrnuje etické a profesionální standardy profese soudního exekutora. Digitalizace byla zdůrazněna jako klíčový faktor pro optimalizaci činností soudních exekutorů a jejich pozice jako důvěryhodné třetí strany.

Během kongresu proběhly volby nových členů boardu UIHJ a Evropské unie soudních exekutorů (UEHJ). Za Českou republiku hlasoval Mgr. Tomáš Tunkl s cílem zajistit, aby byly zachovány zájmy českých exekutorů. Nově zvolení členové výkonného výboru UIHJ pro období 2024–2027 zahrnují prezidenta Marc Schmitze (Belgie), prvního viceprezidenta Jos Uitdehaaga (Nizozemsko) a viceprezidenty Jean-Didiera Bidiého (Kongo) a Jean-Pierra Herbetta (Francie). Členem výkonného výboru a prezidentem UEHJ se automaticky stal Marc Schmitz (Belgie), se kterým udržuje naše Komora nadstandardní vztahy.

Osobně považuji za obrovskou ztrátu, že náš kolega JUDr. Juraj Podkonický, Ph.D., se rozhodl již

nekandidovat na pozici člena výkonného výboru UIHJ, a že Česká republika nedokázala nominovat jiného kandidáta, který by nás v této mezinárodní organizaci reprezentoval. Česká republika je mezi partnery vnímána jako silný člen a absence našeho zastoupení může negativně ovlivnit proces prosazování digitalizace řízení, protože v orgánech nyní převažují země s tradičním přístupem k naší profesi, které preferují fyzický kontakt s účastníky řízení.

Celkově vnímám kongres jako velmi úspěšný tým, že jeho pořádání mělo výrazný dopad na vnímání soudních exekutorů v Brazílii a přilehlém regionu. Pro Českou republiku by mohla být taková akce inspirací, neboť i my bojujeme s naším obrazem u veřejnosti a politické reprezentace. Takové akce jsou příležitostí k prezentaci našeho stavu a vedení diskuzí za účasti a podpory zahraničních partnerů. Doufám, že při příštím kongresu za tři roky v Lisabonu se nám podaří vyslat více účastníků a zároveň získat více prostoru pro přímou prezentaci našich projektů a iniciativ.

JUDr. Juraj Podkonický, Ph.D., Mgr. Tereza Lungová a Mgr. Tomáš Tunkl na kongresu UIHJ v Rio de Janeiro

Text: Mgr. Petr Prokop Ustohal
tajemník Exekutorské komory ČR

Zjednání prezidia EK ČR

Na svém prvním pracovním setkání, které proběhlo v návaznosti na dubnový volební sněm, zvolilo znovu prezidium pro další funkční období prezidentem Komory Mgr. Jana Mlynářčíka a Mgr. Martina Tunkla potvrdilo ve funkci viceprezidenta.

První zasedání prezidia proběhlo 17. května 2024 již v novém sídle Komory na pražských Vinohradech (Anglická 140/20). Hlavními tématy jednání byla organizace práce prezidia, reorganizace poradních orgánů a komisí, výběrová řízení a exekutorské a kvalifikační zkoušky. Podrobnosti z tohoto jednání, včetně úplného znění přijatých usnesení, jsou všem soudním exekutorům k dispozici na www.ekcr.cz v části po přihlášení. Výběr z usnesení z posledních zasedání naleznete rovněž zde. Text usnesení je redakčně krácen, případně upraven.

■ 28. 3. 2024 – PR/23/2024

Prezidium EK ČR s ch v á l i l o podání návrhu podle § 8 písm. c) EŘ, aby ministr spravedlnosti rozhodl o výměně sídel exekutorů Mgr. Richarda Bednáře a Mgr. Jany Slušné, kteří byli jmenováni do obvodu různých okresních soudů tak, že Mgr. Jana Slušná bude nově jmenována do exekutorského úřadu v obvodu Obvodního soudu pro Prahu 10 a Mgr. Richard Bednář do exekutorského úřadu v obvodu Okresního soudu ve Žďáře n. Sázavou.

■ 24. 4. 2024 – PR/32/2024

Prezidium EK ČR r o z h o d l o (po provedeném výběrovém řízení) ve smyslu § 15 odst. 1 stavovského předpisu, kterým se stanoví postup při vyhlašování a organizaci výběrového řízení, o podání návrhu ministru spravedlnosti, aby jmenoval Mgr. Martina Šmídla soudním exekutorem do uvolněného exekutorského úřadu Brno-město po Mgr. Ing. Josefu Cingrošovi, kterému zanikne výkon tohoto úřadu ke dni 30. 6. 2024.

■ 17. 5. 2024 – 2/24/P01

Prezidium EK ČR j m e n o v a l o stálé členy Právní a legislativní komise: Mgr. Martina Tunkla, Mgr. Stanislava Moláka, Mgr. Jana Krejstu, JUDr. Lukáše Jíchu, Mgr. Jaroslava Kocince, LL.M. a dále přidružené členy Právní a legislativní komise: JUDr. Ing. Martina Štiku, Ph.D., Mgr. Libora Vaculíka, Mgr. Ing. Antonína Tomana.

■ 17. 5. 2024 – 3/24/P01

Prezidium EK ČR r u š í Mediální komisi Exekutorské komory České republiky.

■ 17. 5. 2024 – 8/24/P01

Prezidium EK ČR r o z h o d l o o termínu konání exekutorských zkoušek a kvalifikačních zkoušek vykonavatele soudního exekutora v průběhu roku 2025. Podrobnosti ke zkouškám naleznete zde:

www.ekcr.cz/terminy_exekutorskych_zkousek_pro_rok_2025

www.ekcr.cz/kvalifikacni_zkousky_vykonavatele_2025

Text: Mgr. Petr Prokop Ustohal
tajemník Exekutorské komory ČR

Zjednání 44. sněmu soudních exekutorů

V Brně dne 23. dubna 2024, v hotelu International, proběhl 44. sněm soudních exekutorů. Sněmu se zúčastnilo celkem 84 soudních exekutorů (tedy cca 56 % z celkového počtu). Hlavním bodem programu dubnového sněmu byly volby do prezidia Exekutorské komory ČR pro funkční období 2024–2027. Na program 44. sněmu soudních exekutorů bylo dále zařazeno projednání hospodaření Komory za uplynulé období a novel vybraných stavovských předpisů.

Členy prezidia se opětovně stali Mgr. Jan Mlynářčík, Mgr. Martin Tunkl, Mgr. Pavla Fučíková, JUDr. Vendula Flajšhansová a Mgr. Pavel Tintěra. V navazujících jednáních prezidia byl prezidentem Komory znovuzvolen Mgr. Jan Mlynářčík a viceprezidentem Mgr. Martin Tunkl. Náhradníkem prezidia se stal JUDr. Lukáš Jícha.

Z tiskové zprávy Exekutorské komory ČR:

„Především bych chtěl poděkovat členům za důvěru a svým kolegům v prezidiu za dosavadní spolupráci. Jsem rád, že můžeme pokračovat v aktivitách, které jsme již zahájili, a navázat na ně novými projekty. Chtěl bych také poděkovat všem členům, kteří s námi aktivně spolupracují na konkrétních projektech a aparátu Komory v čele s tajemníkem,“ uvedl po svém zvolení Jan Mlynářčík, prezident Exekutorské komory.

Klíčovým tématem zůstává otázka způsobu vymáhání pohledávek, přičemž za nejefektivnější cestu považují exekutoři srážky ze mzdy. Mezi dalšími tématy, kterým je potřeba věnovat zvýšenou pozornost, je on-line komunikace se státní správou a především se samotnými soudy, výše exekutorského tarifu či efektivita exekučního řízení, které

musí být rychlé, jednoduché a musí vést k výsledku, tedy k uspokojení oprávněného nároku věřitele, a tím k naplnění poslání profese exekutora.

„Naše práce musí nést jasné výsledky, které budou přispívat k důvěře věřitelů, ale i široké veřejnosti ve vymahatelnost práva. Nedílnou součástí bude i posilování etických rozměrů spojených s naší profesí a aktivní budování respektu a uznání nejenom ze strany odborné, ale i široké veřejnosti,“ doplnil prezident Komory.

Prezidium bude i nadále otevřeně komunikovat s dalšími stavovskými organizacemi, s médii a zákonodárnými orgány a bude usilovat o posílení pozitivní pověsti exekutorské profese. „Věříme, že všichni členové se aktivně zapojí do našich projektů tak, abychom dosáhli společných cílů a naplnili základní poslání profese, kterým je rychlé a efektivní vymáhání oprávněných věřitelských práv,“ konstatoval Jan Mlynářčík.

Abstract

Mgr. Jaroslav Kocinec, LL.M.

First of the notes on the concurrence of the inheritance and execution proceedings

Series of articles follows the workshop of the National Chamber of Judicial Officers of the Czech Republic about the concurrence of the execution and inheritance proceedings. This contemplation, which is to be continued, deals with the concurrence of the execution and inheritance proceedings only in a case of a deceased debtor against whom the execution proceedings for the recovery of pecuniary claim is already being conducted. That's because the whole problematics of the concurrence of the execution and inheritance proceedings is quite extensive and goes beyond the possibilities of these continuing articles. The goal is to enlighten the time, factual and legal framework of the inheritance proceedings for the purpose of use of the Judicial Officer in the execution proceedings. The approach in the inheritance proceedings is being described with the accent to the fastest possible debt recovery in the execution proceedings.

p 13

Mgr. Vít Bičej

The execution costs decision in a collision with liquidation of the estate

There is often a situation on the execution proceedings when the debtor deceases and the Judicial Officer has to decide with whom to continue the proceedings. The outcome of the inheritance proceedings is therefore essential for the execution proceedings.

The inheritance proceedings can be discontinued for the lack of assets of the deceased which means that the deceased debtor has no procedural successor and the execution proceedings must be discontinued for this reason. Another possible scenario is that the deceased debtor has some Heirs to whom the rights and obligations after the deceased have passed irrespective of whether or not they have claimed the reservation of the inventory of the estate. In this case the Judicial Officer must decide about the procedural successor in the means of the section 107 of the Code of Civil Procedure Code. There is also another scenario possible and that is a liquidation of the estate. It is the last variant and its collision with the ongoing execution proceedings that we are going to deal with in the following text.

p 21

Mgr. Petr Prokop Ustohal, the Secretary of the National Chamber of Judicial Officers of the Czech Republic, in coordination with members of the International Committee

Specifics of the Belgian legislation on executions

During the last year the International Committee had several opportunities to meet with the representatives of the Belgian Judicial Officers, especially the president of the International Union International of the Judicial Officers Marc Schmitz who is a Judicial Officer with the local jurisdiction on the Belgian district Liège. He provided Czech Judicial Officers with his experience in execution activities in Belgium.

p 27

Table of contents

1	EDITORIAL	3
2	ABSTRACTS	5
3	INTERVIEW I would like to challenge every Judicial Officer to help us change the negative public image of our profession Marc Schmitz	6
4	ARTICLES First of the notes on the concurrence of the inheritance and execution proceedings Mgr. Ing. Lucie Bártová, Mgr. Jaroslav Kocinec, LL.M. The execution costs decision in a collision with liquidation of the estate Mgr. Vít Bičej Specifics of the Belgian legislation on executions Mgr. Petr Prokop Ustohal Portáldražeb.cz What else you need to know Mgr. Olga Černá	13 21 27 32
5	JURISPRUDENCE Court rulings on executions Mgr. David Hozman	35
6	FROM HISTORY It happened... JUDr. PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.	49
7	NEWS FROM THE CHAMBER Profile of a new Judicial Officer: Mgr. Martin Šmídl Czech participation at the UIHJ Congress in Rio de Janeiro Mgr. Tomáš Tunkl From the meetings of the presidium of the National Chamber of Judicial Officers of the Czech Republic Mgr. Petr Prokop Ustohal From the 44. Assembly of Judicial officers Mgr. Petr Prokop Ustohal	50 52 54 55
8	ABSTRACT	56
9	TIRAGE	58

Tiráž

Padesáté osmé číslo

www.ekcr.cz

vzor citace

PŘÍJMENÍ J. Název článku. Komorní listy. 02/2024. Praha: Exekutorská komora ČR, 2017, s. xxx. MK ČR E 19153

redakční rada

prof. dr. Armanas Abramavičius (Litevská republika)
JUDr. PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.
JUDr. Stanislava Kolesárová (Slovenská republika)
prof. JUDr. Alena Macková, Ph.D.
Mgr. Jan Mlynarčík
Mgr. Petr Sprinz, Ph.D., LL.M.
Mgr. Pavel Tintěra
Mgr. Ing. Antonín Toman
Mgr. Petr Prokop Ustohal
Mgr. Andrea Říhová, LL.M.
Mgr. Libor Vaculík

redakce

Silvie Kratochvílová
Dana Chalupová
Mgr. Olga Černá

MK ČR E 19153

Registrace Ministerstva kultury ČR

ISSN 1805-1081 (print), ISSN 1805-109X (on line)

Komorní listy (print i on-line) jsou zapsány na Seznamu recenzovaných neimpaktovaných periodik vydávaných v České republice.

Publikování, pořizování kopií tohoto časopisu a jejich šíření třetí osobou je bez písemného souhlasu redakční rady Komorních listů či vydavatele zakázáno. Zakázáno je též publikování, pořizování kopií jednotlivých článků a jejich šíření třetí osobou bez písemného souhlasu redakční rady Komorních listů a autora příslušného textu. Uvedené se vztahuje na tištěnou i elektronickou verzi časopisu.

**Komorní listy produkuje, vydává a distribuuje Exekutorská komora České republiky
Časopis je dostupný také v ASPI.**

adresa redakce

Exekutorská komora České republiky
IČ: 709 40 517
Komorní listy, Anglická 20, 120 00
Praha 2

kontakt

Tel.: + 420 210 311 000
e-mail: redakce@ekcr.cz

překlad

Mgr. Libor Vaculík

tisk

dhMedia, s.r.o.
Zdarma
Náklad 800 ks
Vychází čtvrtletně
Datum vydání – 30. 6. 2024

CENTRÁLNÍ DESKA ŠETŘÍ PENÍZE EXEKUTORŮ

Už jste ji vyzkoušeli?

Ověřte si u svého dodavatele softwaru, zda vám zpřístupnil **Centrální desku**.

Jejím užíváním **ušetříte náklady svého úřadu**.

Je pro vás **ZCELA ZDARMA!**

Centrální deska představuje jednotné, jednoduché a moderní řešení pro automatizované vyvěšování písemností jak na Centrální úřední desce (§ 125a ex.ř.), tak na Lokální desce soudního exekutora, která je veřejnosti k nahlížení v sídle vašeho úřadu.

VÝHODY CENTRÁLNÍ DESKY

VŠE NA JEDNOM MÍSTĚ Centrální deska plně nahrazuje jednotlivé úřední desky soudních exekutorů. Centrální deska navíc slouží i k povinnému vyvěšování výzev podle § 56a a § 56b ex.ř. Pokud má exekutor povinnost podle zákona vyvěšovat výzvy podle § 56a a § 56b ex.ř., je nasnadě spojit příjemné s užitečným a vyvěšovat zde i ostatní písemnosti, které musí být vyvěšeny způsobem umožňujícím dálkový přístup.

BEZPEČNOST Po stránce technické i bezpečnostní dostávají obě desky všem požadavkům a nejnovějším standardům.

INTEGRITA Oba moduly splňují veškeré zákonné požadavky. Pracují bez zásahu do vyvěšovaného souboru a bez porušení integrity vyvěšovaného dokumentu. Samozřejmostí je otestované napojení na běžné informační systémy soudních exekutorů.

CENTRÁLNÍ ŘEŠENÍ Mizí závislost na externích dodavatelích, případně náklady na vývoj a udržování vlastních in-house řešení.

ZCELA ZDARMA Exekutorská komora vyvinula toto řešení exkluzivně na míru exekutorským úřadům a nabízí ho bez jakýchkoliv poplatků. Na rozdíl od komerčních produktů třetích stran jej můžete využívat zcela zdarma, a to prostřednictvím přihlašovacích údajů, které již nyní máte k dispozici pro účely vyvěšování na povinném modulu „Centrální úřední deska“.

www.centralnideska.cz

Pevně věříme, že toto jednotné řešení zjednoduší plnění vašich povinností a v nynější ekonomicky náročné době uspoří náklady, které musíte zbytečně vynakládat za služby třetích stran. Ověřte si tedy u svého dodavatele softwaru přístup na Centrální desku.

Neváhejte se na nás obrátit s jakýmkoliv dotazem.

tel. +420 210 311 000 (Helpdesk)

e-mail: admin@centralnideska.cz

CENTRÁLNÍ ÚŘEDNÍ DESKA

- zdarma pro všechny exekutory -

www.centralnideska.cz

vše na jednom místě | integrita | bezpečnost
centrální řešení | zcela zdarma

tel. +420 210 311 000 (Helpdesk)

e-mail: admin@centralnideska.cz